

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 2 maj 2011*§ 3 Interpellation om de urholkade resurserna till förortsskolorna (nr 2010:48)*

Anförande nr 1

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag tackar fru borgarråd för svaret även om det kanske var en gnutta Sovjetaktigt, om jag får uttrycka det så – inte till sitt innehåll, men till sin form. Det för tankarna lite grann till när den sovjetiske ambassadören orsakade skogsbrand i Tyrestareservatet vid korvgrillning. När han påkoms sade han att det inte alls var han. Han var helt oskyldig, och han gillade dessutom inte korv. Med andra ord: Detta är ett svar som förnekar alla problem. Det säger att problemen inte finns, utan att, som SJ skulle ha sagt, tåget går bra enligt tidtabell – och ungefär med samma trovärdighet.

Vi har nu haft fyra års nedskärningar på förortsskolorna. Vi har haft fyra tuffa år i skolvärlden generellt, men den urholkning som har gjorts av det socioekonomiska tillägget år för år har gett stora problem på förortsskolorna. Man behöver inte ägna så stor tid på dessa skolor för att få höra talas om det.

Efter detta och efter det att borgarrådet skrev svaret – ska man i ärlighetens namn säga – har det tillkommit ytterligare en nedskärning på grund av att fler skolor kom in i systemet. Jag tycker att det är bra att fler skolor kommer in i systemet. Men man måste konstatera att när fler skolor kom in i ett system med lika mycket pengar smällde det återigen till ganska hårt ute på förortsskolorna. Det jag kunde se och det jag har fått höra – jag som har lämnat utbildningsnämnden – är att det handlar om fem sex miljoner på många av våra förortsskolor.

Jag vill därför egentligen upprepa frågan: Är du beredd att kompensera de kommunala förortsskolorna för urholkade och minskade anslag den här gången?

Anförande nr 3

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Sovjetaktigt, får man höra här. Jag är glad så länge Roger Mogert i alla fall inte anklagar mig för att vara Bagdad Bob. Man får vara glad för det lilla, kanske.

Jag tänkte ägna några sekunder åt att beskriva hur fördelningssystemet till våra grundskolor fungerar i Stockholm. Först har vi en skolpeng som är lika för alla. Sedan har vi ett socioekonomiskt stöd. Det är det som borgarrådet Roger Mogert nu riktar in sig på. Det motsvarar ungefär 20 procent av det totala stödet till grundskolan. Det fördelar sig utifrån om eleverna har utländsk bakgrund, om deras föräldrar har låg utbildningsnivå eller om föräldrarna saknar jobb.

Det är en ganska stark fördelning. Den skola som fick minst socioekonomiskt stöd förra året var en skola som fick ungefär 1 200 kronor per elev och år medan den skola som får mest i systemet får ungefär 52 000 kronor per elev och år. Så ska det naturligtvis också vara. Vi har stora skillnader i Stockholm, och vi kan åtminstone delvis kompensera dem med mer pengar. Men man ska inte tro att man enbart genom att lägga på mer pengar kan nå bättre resultat. Det krävs också andra åtgärder, till exempel bättre satsningar på läsning. Det krävs också, vilket vi kommer att göra de kommande åren, bättre satsningar på matematik och naturvetenskap också i de skolor som i dag presterar ganska låga resultat.

Vi har för året lagt på ungefär 60 miljoner till på budgeten för att åtminstone delvis kompensera de brister som vi har. Vi ska också se över systemet helt och hållet, och det vet också Roger Mogert om. Vi ska se hur man bättre kan fördela det så att det bättre kommer till hjälp till de elever som verkligen behöver det. Det är lite fyrkantigt i dag, och det bygger på principer som är gamla. Som jag har sagt många gånger är jag angelägen om att oppositionen deltar aktivt i detta arbete.

Anförande nr 4

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Ja, borgarrådet Edholm, du ska vara glad att jag inte kallar dig för Bagdad Bob! Jag ska försöka hålla mig under kvällen. Och nej, det är inte enbart mer pengar som löser problemen på våra förskolor. Vi är helt överens på den punkten. Problemet är att du försöker med metoden mindre pengar. Det är knappast så att bara för att mer pengar inte löser problemen är svaret att mindre pengar per automatik löser problemen. Det är mer pengar och utvecklad verksamhet som vi behöver.

Jag har full kontroll på hur det ekonomiska stödet fungerar, vill jag nog påstå. Det har nu varit fryst i fyra år, under hela den förra mandatperioden. Det har från denna påse pengar tagits pengar till annat gång på gång. Det gör att för de skolor som har en stor andel av sin ekonomi från det socioekonomiska anslaget, precis som du säger, blir denna urholkning och de facto-sänkning verkligen kännbar och smärtsam. Det är precis vad som har hänt nu senast. När skolorna ute i Skärholmen, i Tensta och i Farsta får dela med sig av pengarna också till friskolor – vilket i grunden är bra – blir det en smäll på ett antal miljoner per skola.

Det är väl bra att säga att vi ska se över systemet. Men om jag fattar det rätt händer detta nu. Det är nu pengarna saknas. Frågan blir återigen: Är du beredd att skjuta till dessa pengar? Nu är det dessutom en lagändring som har fått denna konsekvens. Är du beredd att skjuta till mer pengar till dessa skolor i dagsläget, eller ska de vänta på utredningen?

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Svaret på frågan är ja. Det har vi också gjort; vi har lagt på ytterligare 60 miljoner kronor för det här året just för att kompensera för de problem som uppstod i övergången. Det är inte sant att det är mindre pengar i systemet. Det är mer pengar än vad det någonsin har varit tidigare på det socioekonomiska stödet. Det ska också vara på det sättet.

Men vi måste också diskutera om det räcker med enbart mer pengar eller om det behövs också andra metoder. Vi vet hur det är med de här skolorna. Man har en differens mellan 1 200 kronor per elev upp till 52 000 kronor per elev och år. Då måste man också fråga sig: Används pengarna på det mest optimala sätt? Det gör de säkert på en del ställen, men inte på alla ställen. Det är därför det är viktigt att se över själva systemet. Men vi har lagt på 60 miljoner kronor för innevarande år i det socioekonomiska stödet.

Anförande nr 6

Borgarrådet M o g e r t (S): Ja, och amerikanerna kommer aldrig att nå Bagdad, som sagt. I någon mening kan man väl hävda att ni har lagt till 60 miljoner kronor. Men om man först har tagit bort 120 miljoner kronor kan det lätt uppfattas ute på skolorna som att man i stället har tagit bort 60 miljoner kronor. Det är inte en jättekomplicerad matematik. Det är en sådan där plus-minus-grej som slutar på minus och alltså är dålig.

Jag ska uttrycka mig mer korrekt. Frågan är: Är ni beredda att fullt ut kompensera skolorna? Det är ju fortfarande ett stort minus ute i deras plånböcker. Det är det som är det intressanta, och inte om ni först tar och sedan ger. Det intressanta är vad som händer ute på skolorna. Där ser vi nu att det fattas stora pengar. Är ni beredda att ge dessa pengar, och inte bara de 60 miljoner ni hittade i någon hög här? Är ni beredda att ge de pengar som behövs för att det inte ska vara stora underskott? Det är det som är det intressanta.

Anförande nr 7

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det är inte stora underskott i våra skolor. Sannolikt har det aldrig varit så många skolor som har gått med överskott i Stockholms stad som det är nu. Det beror naturligtvis på att rektorerna är duktiga på att använda de resurser som de faktiskt har.

Jag skulle ändå vilja påpeka att vi har lagt på mer pengar också på detta system liksom vi även har ökat skolpengen och den mer ordinarie delen av skolornas finansiering. Men vi kommer att se över systemet. Jag är väldigt mottaglig för oppositionens argument i detta system för att se hur vi kan nå en uppgörelse där vi är överens om hur pengarna ska fördelas.

*§ 4 Interpellation om offentlig revision av utförare av tjänsten personlig assistans
(nr 2010:49)*

Anförande nr 8

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag skulle vilja hänvisa till det utlämnade svaret.

Anförande nr 9

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag har läst svaret och vill tacka för det. Jag tycker att det är glädjande att lagstiftningen har förändrats på området så att den oro vi kände när vi skrev det här i det skede då det blev uppmärksammat att det var ett omfattande fusk i Halland inte längre är befogad av svaret att döma. Det finns alltså i dag en annan rutin än den som då gällde.

Tiden har runnit på i ärendet. Däremot vill vi i interpellationen peka på den frågeställning vi har lyft fram i olika sammanhang här i fullmäktige, nämligen om stadens rutiner för kontroll av dem som utför tjänster för skattebetalarnas medel är tillfyllest. Detta frågar vi oss mot bakgrund av att vi får rapporter inte bara från medierna – som det var i det här fallet – utan också från fackföreningar och medborgare om att det på många håll är svårt att säga att det är en hundraprocentig kontroll. Det går att göra rutinmässiga kontroller av alla som förekommer i våra annaler genom att helt enkelt köra mot befintliga register. Man kan ta reda på dels om de har betalt skatt, dels om de har följt den lagstiftning som gäller. Man kan också ha en kontinuerlig kvalitetskontroll av alla som utför tjänster för skattebetalarnas pengar. Detta är något vi är angelägna om.

Men jag kan när det gäller just denna interpellation liksom borgarrådet konstatera att lagstiftningen har ändrats och att en del av den frågeställning som vi gjorde numera därmed inte är relevant. Man har hittat bättre rutiner, som också vi gläds åt att man numera följer.

Anförande nr 10

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Ibland kan det vara bra att det tar tid innan man får svar, för då hinner lagstiftarna ikapp. Det är glädjande att lagstiftningen nu har ändrats så att Socialstyrelsen får ett tydligt tillsynsansvar och även ett tydligt tillståndsansvar. Vi kommer att följa detta noga. Vi hoppas också att vi kommer att se att detta kommer att falla väl ut genom att vi ger det lite tid.

Utöver detta har staden egna inspektörer inom både socialtjänst och funktionsnedsättning. Vi försöker bedriva tillsyn på olika sätt i våra verksamheter. Med detta sagt vill jag tacka för frågan. Den var viktig. Jag hoppas få återkomma.

§ 6 Interpellation om a-kassan som klassmarkör (nr 2011:2)

Anförande nr 11

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 12

K a r i n R å g s j ö (V): Tack för svaret, Ulla! Vi hoppas alla på att de bättre tiderna ska ge färre arbetslösa. Men om man tittar på de prognoser som finns för arbetsmarknaden och mer färsk statistik från Arbetsmarknadsstyrelsen kan man också se att klyftorna ökar mellan dem som har rätt till a-kassa och dem som faller utanför a-kassan. 2006 fick de flesta a-kassa. I oktober 2010 är det bara 35 procent av de arbetslösa som får a-kassa.

De grupper vi ser som faller utanför systemen och som drabbas extra hårt är förstås nya arbetslösa ungdomar och de som flyttas från sjukförsäkring. Det är vad som sker nu i viss omfattning. Det gäller också nyanlända invandrare och så vidare. Allt fler blir oförsäkrade. Det leder till en ganska skev uppdelning när vi i stället får betala försörjningsstöd i Stockholm. Det drabbar också de personer som det handlar om.

Kraven på a-kassa har blivit mycket tuffare. Det är många som inte anser att de har råd att betala a-kassa, helt enkelt. De tar tyvärr bort det ur sina utgifter och går på mat i stället. Så ser det ut i dagens Stockholm. Specifikt drabbas unga personer av ett systemfel när de i stället får söka försörjningsstöd. I ditt svar skriver du att 42 procent av samtliga biståndshushåll upp till 30 år avslutas under 2009. Då undrar man vad som händer med resten av det gänget. Hur har de det?

Om man tittar på de krassa villkor som råder på jobbtorgen ser man att när personer går in på jobbtorgen för tre månaders praktik får de försörjningsstöd. Det är ett slags provanställning. Sedan går de på sex månaders visstidsanställning. Det ska vara a-kassegrundande på en lön på ungefär 13 000 kronor. Sedan går de oftast tillbaka till ruta ett igen. Det här gänget hamnar aldrig i a-kassa, utan de går tillbaka till försörjningsstöd i stället. Det här är ett problem. De får harva runt lite i systemet.

I ditt svar säger du att större delen är inne i något slags aktivitet. Det kan man säga är bra. Det är bra att de får aktiviteter. Men vi oroar oss också över detta. Det finns lite olika rubriker på aktivitetsstöd – nystartsjobb och så vidare. Men detta har ökat. Om man mäter från januari till januari har det ökat med 20 procent. Ökningen från mars 2010 till mars 2011 var 14 procent när det gäller aktivitetsstöd. På något sätt tickar en form av arbetslöshet ändå på som är dold i dessa aktiviteter.

Om vi tittar på ungdomar vet både du och jag att när det gäller medelklassens söner och döttrar lånar vi som har barn som har varit arbetslösa ut pengar till dem. Det här är en typisk klassfråga. Resten av det här gänget, som inte har föräldrar som kan se till deras försörjning eller som själva går på försörjningsstöd, får gå på jobbtorg och hamnar i detta system.

Vi har två system i Stockholm. Antingen hamnar man på Arbetsförmedlingen eller på jobbtorgen. Med tanke på Arbetsförmedlingens förfall vet jag inte vad som är bäst i dag, om jag ska vara ärlig. Men problemet är att alla som är arbetslösa är rädda för att bli fattiga. Det hänger ihop. Med fattig menar jag att vara fattig reellt i Sverige. De är rädda för att falla igenom alla typer av nätverk.

Jag tycker inte att jag har fått alla mina frågor i min interpellation besvarade av dig, Ulla. Jag hittar inte svaren i texterna. Jag frågar fortfarande hur vi ska göra med alla unga vuxna som står utanför a-kassan i Stockholm.

Anförande nr 13

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Först och främst vill jag kommentera siffran 35 procent. När vi tittar på de USK-siffror som finns var det 45 procent som hade a-kassa i oktober 2010. Det är ingen bra siffra i sig, men om man tittar på dagens siffror och den mest aktuella statistiken från mars 2011 kan man konstatera att av de 19 700 som är arbetslösa har lite drygt hälften, 8 900, a-kassa.

Utifrån detta går utvecklingen åt rätt håll jämfört med hur det har varit tidigare. Jag skulle vilja säga att det naturligtvis inte är bra att man inte är medlem i a-kassan. Jag tycker att det är oerhört viktigt att se till att staden rekommenderar alla att gå med i a-kassa. Problemet är att det är svårt att kvalificera sig till a-kassa när man inte har fått in en fot på arbetsmarknaden. Det är viktigt att man jobbar vidare med utformningen av systemet. Det finns en utredning som sitter och tittar på dessa frågeställningar.

När det gäller ungdomar kan vi konstatera att det var ungefär 1 500 ungdomar i mars 2011 som inte hade någon a-kassetillhörighet. Det är för många i sig, och det är viktigt att hitta en lösning på problemet. En del i detta är den problematik som finns i grunden: Det är för många som har en utbildningsnivå som är alldeles för låg för att de över huvud taget ska komma in på arbetsmarknaden. Det tycker jag är en oerhört viktig fråga att jobba med. Om man tittar på hur arbetslöshetsstatistiken ser ut i Stockholm i dag är det detta som är den enskilt viktigaste frågan. Det är inte om man har utländsk bakgrund eller något annat, utan den enskilt viktigaste frågan är om man rent ut sagt har klarat av gymnasiet eller inte. Det är det som är viktigast om man ska få en plats på arbetsmarknaden. Det är en oerhört viktig frågeställning att ta tag i tillsammans med a-kassefrågan för att se till att denna grupp blir så liten som möjligt.

Anförande nr 14

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag begärde ordet eftersom inte heller jag var helt nöjd med svaret. Jag tycker att själva grundfrågan inte alls besvaras. Det märks redan i första meningen att borgarrådet inte riktigt är med i matchen. Det står att arbetslöshetsförsäkringen är en viktig del i det svenska välfärdssystemet och att den omfattar alla som förvärvsarbetar och uppfyller arbetsvillkoret.

Men så är det ju inte. Det krävs just att man betalar avgiften också. Det är därför regeringen har gjort dessa kraftiga höjningar av a-kasseavgiften. Det har den gjort med det uttalade syftet att pressa ut folk inte bara ur facket utan ur de statliga systemen. Det har Anders Borg själv sagt. Han sade det tydligt inför valet 2006. Han

sade: Detta innebär att förbund som Byggnads och Teaterförbundet kommer att förlora många medlemmar, och det är precis det som är meningen.

Tydligare kan det inte bli. Detta är en reform för att försvaga facket, för att avlasta den statliga budgeten och för att urholka den generella välfärden. Vi får med detta en tydlig amerikanisering av välfärden, och i förlängningen skulle jag vilja säga att det vi kommer att få är ännu allvarligare, nämligen en amerikanisering också av vår arbetsmarknad eftersom detta pressar ned reservationslönerna. Också detta är precis det som är meningen med det ni håller på med. Vi kommer att få, och vi börjar se redan nu, en rörelse mot working poor där vi får fler och fler som har mer än ett jobb och ändå inte når upp till något slags existensminimum. Det är detta som är det allvarliga, och det finns inget svar alls om detta.

Anförande nr 15

K a r i n R å g s j ö (V): Vi är helt överens om problemet med utbildning. Men ett problem är också att ni inte på fyra år har lyckats leverera bättre än att 40 procent av dem som i dag finns på jobbtorgen saknar både grundskola och gymnasium. Det är häpnadsväckande siffror. Det är något slags proletariat som ni har skapat. De kommer aldrig att komma in på arbetsmarknaden så länge de inte har grundskola och gymnasium. De är lost. De kommer ständigt att gå mellan praktikplatser i år efter år och möjligen få lite påhugg här och var. Detta handlar inte om hållbara jobb, utan det handlar om jobb som försvinner. Med den arbetsmarknaden kan man också lätt dumpa lönerna och köra systemen i botten. Så är det.

SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, har tittat på frågan, och de är oerhört oroade över att det är så många unga människor som hamnar utanför a-kassan och inte har råd att betala. Du pratar om de hållbara försäkringar som regeringen ska titta på. Den utredningen är färdig 2013. Innan dess hinner vi med det system vi har fått ett stort gäng i den här staden som står långt, långt bort från alla tänkbara jobb och som är reellt fattiga. De är helt beroende av försörjningsstöd, och de kommer inte in i systemen. Detta är en jättefråga. Med de höga kasseavgifter som gäller nu kommer detta att öka. Så enkelt är det.

Vi som har jobb, vi som är inne i systemen och vi som kan betala privata försäkringar – för det gör många av oss till facken – är skyddade. Men ett mycket stort gäng står utanför. Det är ett gemensamt problem som vi verkligen borde ta tag i. För vi har råd! I den här staden borde man ha råd att exempelvis utbilda. Med 1,7 miljarder i potten efter 2010 borde man ha råd med mycket. Då har man råd att ta tag i frågorna på ett relevant sätt och att titta på hur man kan hitta lite mer hållbara jobb för unga vuxna. Siffran ökar. Unga människor får inte så pass långvariga jobb i dag att de kvalificerar sig för a-kassan. De faller utanför.

En annan stor grupp som jag också är oroad för är de personer som står utanför helt och hållet. Det är de som har psykisk ohälsa och missbruksproblem av diverse slag. Ni i majoriteten har också fått stryk av revisorerna på den här punkten därför att ni inte har lyckats fixa arbete åt dessa personer. Jag tycker att det saknas någon form av kreativ arbetsmarknadspolitik i Stockholm. Näringslivet ropar efter personer att

anställa, och vi svarar inte upp mot det. Vi kommer kanske att prata lite mer om detta i kväll under den långa debatten.

Vi lever i en segregerad stad, och detta drabbar specifikt unga människor. Men utan grundskola och gymnasium skapas aldrig någonsin några hållbara jobb. Och de fattiga lär bli fattigare.

Anförande nr 16

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Den stora sak som har hänt under de senaste åren är att det har öppnats en arbetsmarknad i form av RUT-jobb, hushållsnära tjänster, som också erbjuder många av de här människorna en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. I det perspektivet tycker jag att det är sorgligt att Vänsterpartiet inte tycker att detta är en viktig fråga även om Miljöpartiet nu har insett att det är viktigt att tillhandahålla dessa möjligheter och att de här jobben får växa fram på marknaden. Detta är en viktig väg in på arbetsmarknaden för många människor som av många olika anledningar inte har orkat ta sig igenom gymnasieskolan.

Jag tycker inte att argumentationen riktigt hänger ihop på vänsterkanten när det gäller de här frågorna. Det växer fram många nya jobb i Stockholm. De flesta av jobben är högkvalificerade, och just därför behövs denna typ av hushållsnära tjänster och ROT-avdrag. Det är jobb som vi har fått i tusental under de senaste åren, och det är jätteviktiga arbeten för denna kategori människor.

Jag tycker naturligtvis att det är viktigt att människor väljer att vara med i a-kassan. Jag tycker att det finns all anledning för många delar av staden att understryka vikten av att man inser poängen i att vara med i en a-kassa. Jag kan också ha en viss förståelse för att det bör finnas en koppling mellan hur arbetsmarknaden fungerar, lönestrukturen och a-kassenivåerna. Det är det som regeringen har genomfört till viss del. Man har lite grann tittat på hur det fungerar till exempel i Danmark på området.

Det som också är viktigt att påpeka i sammanhanget är att även om det finns många unga människor som kanske inte får en fast anställning till att börja med kan man konstatera – vilket senast landshövding Per Unckels medarbetare gjorde i en analys av hur ungdomsarbetslösheten ser ut inom Stockholms län – att de har väldigt lätt att få nya andra jobb. Därmed kan de kvalificera sig till a-kassa. Detta är också viktig information att föra vidare till ungdomar: Det är inte kört, utan det är många människor som kommer in på arbetsmarknaden. Om man tittar på statistiken ser man att de allra flesta unga har ganska lätt att få ett nytt jobb.

Sedan finns det ett fåtal som är den stora utmaningen. Karin Rågsjö och jag är helt överens om att vi måste sätta till alla klutar där. Men det är inte en sådan katastrof som ni försöker beskriva här.

Anförande nr 17

K a r i n R å g s j ö (V): Ulla! Det är en tillräckligt stor katastrof att så många unga människor inte har fått den utbildning i den här staden som de kan kräva, tycker

jag. Jag hoppas att de kräver det av sina skolor. De ska kunna få gå ut grundskola och gymnasium. Det ska ni kunna leverera. Detta är ohållbart.

Det handlar också om RUT. Ja du, vem ska ta hand om min hund? Vem ska servera i baren? Vem ska städa toaletten hos mig? Vem ska betala? Ska jag dra av dessa tjänster, eller skulle jag kunna betala fullt ut och kanske ändå få tjänsterna? Detta är en jättefråga. Vem ska betala läxhjälpen åt medelklassens barn, exempelvis? Vem ska betala? Ska vi göra det? 300 000 välfärdsjobb har försvunnit.

Titta på äldreomsorgen! Min pappa bröt lårbenshalsen. Då kunde man snabbt se att det hade behövts några händer till inom äldreomsorgen. Det behövs fler utbildade människor också inom förskolan. Det är oerhört viktigt. Vilka jobb ska vi skapa för unga människor? Vad behövs det för jobb? Ska vi ha fler hundvakter och fler städare, eller ska vi se till att de ungdomar som behöver får utbildning för att kunna jobba exempelvis inom välfärden? Där behövs det också jobb. Eller ska det vara så att äldre människor hellre tar RUT-avdrag i dag än Stockholms egen äldreomsorg? Man tar sig verkligen för pannan. Ska vi ge bidrag till övre medelklassen? Jag är tveksam. Jag är skeptisk till det. Men den debatten får vi ta någon annan gång.

Utbildning är superviktigt. Det är verkligen nyckeln. Jag måste säga att jag är ganska chockad över att så många finns på jobbtorgen. Jag har varit runt på jobbtorgen i olika omgångar. De säger hela tiden att utbildning är nyckeln. 40 procent saknar grundskola och gymnasium. Vi är helt överens om detta, men hur ska de få sin utbildning? Vi i Vänsterpartiet tycker att det vore extra fiffigt om man lade in det på jobbtorgen. I stället för sex praktikjobb skulle man kanske kunna läsa in grundskolan och till och med gymnasiet med försörjningsstöd. Det kanske vore bättre för samhällsutvecklingen om vi hade det ordnat så.

Jag hoppas verkligen att vi kan hitta en möjlighet att nå fram till de här ungdomarna som det handlar om och att de får med sig från skolan att det är oerhört viktigt att de har slutbetyg från grundskolan och från gymnasiet. Det ska vi leverera. Det är väl ändå något slags grundkrav.

Unga människor i dag får inga fasta jobb. Jag tror nästan inte att någon får fast jobb i dag förutom något lyckligt fåtal. Det är klart att man till slut kan få ett antal månader för att få a-kassa, men vi måste satsa på de ungdomar som inte har de förutsättningarna. De är tyvärr en växande skara.

Anförande nr 18

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Borgarrådet väljer att i stället för det som är ämnet prata om vilka jobb som vem ska ha – RUT och ROT och ditt och datt. Man skulle kunna fråga sig vad detta har med a-kasseavgiften att göra. Och vad har det att göra med hur många av de arbetslösa som är med i a-kassan?

Är det möjligen så att man tänker sig att man måste få ut folk ur a-kassesystemen så att de ska ta jobben med de riktigt dåliga lönerna? Är det så jag ska tolka borgarrådet? Är det först genom att trycka ut dem ur a-kassesystemen och ur de fackliga organisationerna som vi kan bygga upp en kader med working poor? Eller

hur ska jag tolka det du sade om att vi behöver göra så här för att de här människorna ska få jobb? Det sade du som ett svar på att a-kasseavgifterna är för höga.

Anförande nr 19

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag vill bara påpeka att det inte är jag som sätter avgiften på a-kassan, utan det är a-kassorna själva som sätter avgifterna.

Det jag har sagt vid ett flertal tillfällen från den här talarstolen är att jag tycker att det är viktigt att man är medlem i a-kassan. Roger Mogert måste ha fått någonting väldigt konstigt i öronen om han inte har hört det utan om han tolkar det som att jag tycker att man ska trycka ut folk från a-kassorna. Det är precis tvärtemot vad jag har sagt.

Jag har dessutom påpekat att det finns ganska många möjligheter i dag att kvalificera sig på olika sätt. RUT-jobben är ett viktigt tillskott till en arbetsmarknad som tidigare har innehållit alldeles för få jobb som har en lägre kvalifikationsnivå och som kan vara en inledning till en arbetsmarknadskarriär. Det gäller ungdomar, och det gäller människor som successivt behöver öka sitt inträde på arbetsmarknaden. Det gäller sjukskrivna som kan börja med att jobba bara några dagar eller några timmar och sedan successivt i takt med att de känner sig starkare och känner att det bär att komma tillbaka till arbetsmarknaden kan jobba mer och mer. Till slut kanske de har kommit ifrån det utanförskap som har funnits i förhållande till arbetsmarknaden och har etablerat sig på arbetsmarknaden. Då kan de också få en möjlighet att kvalificera sig till a-kassan om det skulle behövas längre fram. Man kanske behöver den typen av stöd i tillvaron.

RUT-avdragen och RUT-tjänsterna är en viktig del för den ensamma mamman som behöver en avlastning ibland. Då kan hon köpa denna typ av tjänst. Det är inte bara höginkomsttagare som använder sig av RUT och hushållsnära tjänster, som Karin Rågsjö försöker framhäva här. Det är väldigt många människor i olika kategorier av inkomstnivåer som använder hushållsnära tjänster i dagens läge. Det är en anledning, misstänker jag, till att Miljöpartiet nu inser att detta är någonting som man måste behålla. Det är en väldigt bred kategori människor som använder sig av denna tjänst som finns på arbetsmarknaden. Jag tycker att den är viktig, och jag beklagar att inte alla partier tycker att den är en viktig del i entrén till arbetsmarknaden.

Det handlar mycket om en annan sak också. Jag är precis som Karin Rågsjö bekymrad över att det i dag är så många ungdomar som är trötta på skolan och som inte orkar fullfölja utbildningen. Men det är lite grann en annan fråga, som vi får återkomma till. Vi har bland annat i arbetsmarknadsnämnden uppföljningsansvaret för gymnasieungdomar. Men jag tror att man också måste jobba tidigare, även på grundskolenivån, med detta.

Anförande nr 20

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att gå upp i talarstolen när borgarrådet kommer med direkta felaktigheter om a-kassan.

Den 16 december 2006 bestämde den nya borgerliga majoriteten i riksdagen om den förhöjda finansieringsavgiften till a-kassa. Det var inte a-kassorna, utan regering och riksdag. För den kommunalare som hade den då lägsta lönen på ungefär 15 500 var höjningen 250 kronor. Det hade riksdag och regering, och inte a-kassorna, bestämt. Jag vill bara påpeka detta. Kom ut med rätt information när du står i talarstolen!

§ 8 Interpellation om statens uteblivna återbetalning av stockholmarnas inbetalda trängselskatter (nr 2011:6)

Anförande nr 21

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och åhörare! Detta är egentligen en lång historia. Från början var trängselskatteförsöket en sak som debatterades i Stockholm till och med med påståenden om att införande av trängselskatter i Stockholm skulle leda till förluster. Man trodde att det skulle bli minus i den centrala sammanräkningen. Så blev det som bekant inte, utan det levererades ganska snabbt ett överskott i trängselskatteförsöket, och sedermera också med de permanent införda trängselskatterna som stockholmarna röstade ja till i en folkomröstning.

Men i denna folkomröstning var det uttalat att pengarna skulle gå tillbaka till Stockholm i form av investeringar i trafiksystemen. Frågeställningen i interpellationen handlar just om hur detta ska gå till. Det har under en tid varit lite oklart hur staten har tänkt göra detta. Ett tag fanns det inte redovisat över huvud taget. Ett tag fanns överskottet redovisat, men det var inte utbetalat. Sedan har man i efterhand gjort en teknisk lösning där man har sagt att det hela förs över till investeringar som är beslutade om på andra delar av statens konton och därmed finns med i delfinansieringen av investeringar som ska ske här i Stockholmsregionen.

Frågeställningen kommer sig av att det är uttalat och klart att överskotten ska gå tillbaka till Stockholm. Det är mycket angeläget, och vi vill naturligtvis föra en diskussion om hur pengarna kan fördelas mellan olika typer av trafikslag och hur de kan användas i regionen.

Jag vill tacka för det svar som borgarrådet har givit på frågan, även om jag tycker att det är lite tunt. Svaret handlar mest om en beskrivning av de statliga omfördelningarna av pengar inom bokslut. Det jag egentligen tycker är intressant är frågan om hur pengarna kommer att betalas ut och hur de kommer att användas. Det är dit vi vill nå i diskussionen för att kunna föra en bra dialog.

Vidare lyfter borgarrådet upp ett påstående om att man i överenskommelsen med staten skulle fördela pengarna till ett slags räntebärande konto i den statliga bokföringen. Mig veterligen får inte staten ha sådana räntebärande konton. Man kan mycket väl reservera pengarna för ändamål som ska bestämmas längre fram. Men staten får inte utgöra något slags internbank där våra pengar sätts på räntebärande konton. Det där måste vara ett missförstånd.

Återigen kommer jag till min frågeställning: På vilket sätt kommer vi att få ta del av de pengar som reserveras på detta konto? Och hur kommer vi att kunna få tillbaka intäkterna från trängselskatten i framtiden till stockholmarnas behov och ändamål?

Sedan kommer vi till frågan om utvecklingskostnaderna och tekniken. Trängselskatteförsöket togs fram under en period som vi alla vet var ganska turbulent. Det var oerhört bråttom med saker och ting. Men det gjordes en fantastisk prestation från alla inblandade parter. Man lyckades utveckla ett trängselskattesystem som numera är internationellt erkänt och som fungerar mycket bra. Det är effektivt, och det har gått igenom de första faserna av problem som man har rättat till.

Alla utvecklingskostnader bars av stockholmarna under trängselskatteförsöket. Vid avräkningar senare i driften har de räknats av från stockholmarnas inbetalda trängselskatter. När Göteborg nu vill införa samma system ställer jag frågan om huruvida man kan föra ett resonemang med staten om att dessa utvecklingskostnader borde fördelas på ett rimligare sätt så att ytterligare medel kan tillföras stockholmarna. Det är rimligt att varje del av landet som vill nyttja systemet också är med och bär de investeringskostnader, utvecklingskostnader och driftskostnader som systemet har inneburit hittills. Annars blir det så att stockholmarna betalar för göteborgarnas trängselskattesystem.

I framtiden måste det komma till en lagändring som gör att vi kan bestämma om trängselskatterna lokalt, anser jag. Då är det viktigt att vi har rätt ut den här typen av frågeställningar redan nu. Det blir besvärligt om staten i varje skede ska ha synpunkter på hur de pengar som vi har betalat in fördelas.

Anförande nr 23

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det var det socialdemokratiska alternativet i folkomröstningen som sade att alla pengar skulle tillbaka till Stockholms stad. Det vi har hört från regeringen är att man kan tänka sig att ge tillbaka en del av pengarna för trimningsåtgärder, vilket också har skett. Det har betalats ungefär en halv miljard tillbaka till Stockholm i form av olika trimningsåtgärder som har vidtagits under 2008, 2009 och 2010.

Sedan har infrastrukturministern i en interpellationsdebatt med Anders Ygeman, tror jag att det var, konstaterat att man kommer att införa ett system som gör att det blir ännu mer transparent när det gäller trängselskattintäkterna. På så sätt kan vi känna oss säkra på att alla intäkter kommer Stockholm till del i form av infrastruktursatsningar. Därför har man sagt att man ska ha ett konto där pengarna kommer att reserveras. Jag utgår ifrån att det kommer att redovisas på det sättet i budgeten till hösten, såsom man har sagt att man kommer att göra. Därmed kommer vi också att kunna få se exakt hur det ser ut.

När det gäller utvecklingskostnaderna för trängselskattesystemet, som den förra MP-, S- och V-majoriteten införde, är det beklagligt att ni inte förde diskussioner med regeringen redan på den tiden, när ni valde att lägga ganska mycket av stockholmarnas skattemedel på att investera i systemet. Ni kanske borde ha försäkrat er då om att ni skulle få tillbaka pengarna på något sätt. Men det tåget har gått, som jag ser det. Jag tror att det är näst intill helt omöjligt att komma nu och hävda att man i dag vill ha betalt för det som Annika Billström gjorde för nästan tio år sedan. Det känns inte speciellt troligt att man över huvud taget ska få någon framgång när det gäller dessa delar. Det är bara att beklaga att ni inte tänkte på det då, Tomas Rudin.

Anförande nr 24

Borgarrådet R u d i n (S): Jag tar det sista först. Systemet har utvecklats under hand hela tiden. Det pågår fortfarande utveckling av systemet. Det är någonting som vi ska vara stolta över – att Stockholm har varit med och utvecklat detta. Ingenting av trängselskattetekniken hade varit möjlig om inte vi hade drivit på för att det skulle fungera på detta sätt. Det fanns många olika varianter av system som föreslogs. Man kunde ha tagit ett färdigt system från något annat land. Men detta gjordes i samverkan med Trafikverket, och det har varit en stor framgång.

I och med att det är ett statligt system som tillhandahålls ut över landet är det rimligt att staten tar kostnaderna för utvecklingsarbetet. Det du säger nu, Ulla, är att det egentligen är rimligt att stockholmarna tar den kostnaden. Det tycker inte jag. Det var rimligt när vi gjorde det i form av trängselskattesystemet och hur vi skulle se på fördelningen av de kostnader som fanns då, så länge som det bara var i Stockholm vi sysslade med detta. Men nu är det ett färdigt system som staten använder sig av i relation till andra kommuner och kanske till andra städer i Europa – vad vet jag?

I vilket fall som helst borde detta vara någonting som man tar med i diskussionerna med staten om vilka pengar som ska betalas ut. Det är det som är huvudfrågan här: Vilka pengar är det som ska betalas ut från staten till Stockholms kommun, och hur kommer det att ske? Enligt regeringens egen redovisning i budgetpropositionen för 2011 är det 667 miljoner kronor som ännu inte har återförts till Stockholmsregionen. Vi vill naturligtvis få en vetskap om vad dessa pengar ska användas till. Jag nöjer mig inte med att de förs över till ett konto hos Trafikverket, som du säger. Det känns inte särskilt betryggande.

Jag tycker att man ska föra en diskussion med staten om hur pengarna betalas ut och vad de ska komma att användas till. Det vore mycket mer offensivt av den politiska majoriteten i Stockholms stad om man låg på staten och krävde att pengarna omedelbart och skyndsamt betalas till olika typer av investeringar. Det kan företrädesvis vara förbättringar i kollektivtrafiken, till exempel. I samband med detta borde man också ta upp en diskussion med staten om det som jag också tog upp – vad utvecklingskostnaderna är och om det finns en möjlighet att få dem. Varje krona som har betalats in i systemet är en tillgång för stockholmarna. Vi borde kunna få tillbaka pengarna och kunna använda dem för att förbättra våra trafiksystem.

Om man resonerar som Ulla och säger att detta borde tidigare majoriteter ha tänkt på eller att det här kommer staten att ordna längre fram genom att sätta av pengarna på ett konto befarar jag att vi aldrig kommer att se röken av pengarna. De kommer att gå in i en allmän kostnadssituation, och så småningom får vi redovisat vilka kostnader som staten tog och vilka som man räknade var stockholmarnas egna betalningar.

Jag tror att vi stockholmare vill veta i förväg när pengarna kommer och vad vi kan använda dem till, exempelvis till förbättringar i kollektivtrafiken.

Anförande nr 25

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! En anledning till att vi tycker att det är viktigt att man har transparensen och ett speciellt konto är att alla ska se hur mycket pengar som kommer in. Sedan förs också en diskussion med regeringen om

just trimningsåtgärder. Men vi ska vara medvetna om att vi i botten har en överenskommelse om dessa pengar och att de i stor utsträckning ska användas för investeringen Förbifarten. Jag hoppas att vi fortfarande är överens om det, Tomas Rudin, även om ni från Socialdemokraterna har velat fram och tillbaka ytterst betänkligt på området under de senaste veckorna.

Vi moderater tycker i alla fall att det är ett bra sätt att finansiera Förbifarten på. Detta ligger i botten för hela infrastrukturpaketet, som är på över 100 miljoner kronor. Det finns i länsplanen som gäller fram till 2021. Samtidigt ska man vara medveten om att de pengar som man tar från detta under tiden minskar beloppet för Förbifarten framöver. Men det där har vi kunnat hantera hittills. Vi har fått ett antal hundra miljoner kronor för just trimningsåtgärder.

Jag har en positiv grundinställning i frågan, och jag är övertygad om att vi kommer att kunna hitta lösningar även framöver så att vi kan se att en del av de trängselskattepengar som inte bara Stockholms stad eller stockholmarna utan även länsborna betalar kan användas i rimliga mått mätt för att göra trimningsåtgärder för den infrastruktur som vi alla vet behöver åtgärdas.

Anförande nr 26

Borgarrådet R u d i n (S): Först och främst var det, när vi i och med folkomröstningen beslutade om att permanenta trängselskatterna i Stockholm, på valsedeln formulerat så att intäkterna skulle gå till vägtrafik *och* kollektivtrafik. När vi har medverkat till att Förbifarten ska kunna komma till stånd har vi gjort det utifrån att den är en behövlig åtgärd av flera. Men vi har också hela tiden sagt att det finns en obalans i satsningarna i Stockholm och att man måste satsa mer på kollektiva transportmedel. Kollektivtrafiken måste ha sin beskärda del av detta.

Våra besked ligger fast. När man däremot tittar på framtiden och hur pengarna ska användas kostar Förbifarten så mycket att det naturligtvis är viktigt att ta fram varje del som går att rikta om till olika insatser. Här har vi en mängd med pengar som inte var med vare sig i Stockholmsöverenskommelsen eller i diskussionerna om finansiering av Förbifarten tidigare.

Menar du verkligen, Ulla Hamilton, här i talarstolen att de pengar som är överskottet från trängselskatterna ska gå till Förbifarten? Det var det jag uppfattade att du sade alldeles nyss. Det tror jag inte att man kan säga rakt av. Det är ju redan överenskommet i förhandlingar hur Förbifarten ska finansieras. Här har vi en summa pengar som regeringen själv redovisar som överskott från försöket. Du säger också att det finns en överenskommelse om att de ska betalas tillbaka och att det kommer att bli ett gemensamt konto. Det får vi tacka för; det gör att vi inte kommer att glömma bort pengarna i alla fall.

Det handlar om 667 miljoner kronor och det du kallar för tillägg för trimningskostnader. Jag skulle dessutom kunna lägga till möjligheten att eventuellt utverka ytterligare pengar för utvecklingskostnaderna, som vi bör få tillbaka från staten. Om man tar en diskussion om vad alla dessa pengar ska användas till är det utomordentligt intressant att veta att detta är pengar som stockholmarna har betalat in

och som vi har rätt att få tillbaka. Vi måste få föra en diskussion om vad de ska användas till.

Jag ser fantastiska möjligheter att använda pengar. Varför inte investera dem i cykelvägar? Det är ett konto som är alldeles för litet i vår nuvarande budget. Vi gick till val på att sätta av 100 miljoner kronor om året. Det är en möjlighet att använda pengarna. En annan satsning som skulle behövas är en utveckling av signalsystemen i tunnelbanan, som har blivit fördröjd. Vi skulle kanske rent av kunna satsa på att lägga pengarna på en utbyggnad av tunnelbanan till Karolinska sjukhuset och därmed få en möjlighet att finansiera den. Det är ju en känslig historia. Vi är nu på väg att bygga en helt ny stadsdel vid en av Europas största och flottaste sjukhusarbetsplatser utan att bygga en tunnelbanestation där. I stället hoppas man nu att framtidens generationer ska kunna finna lösningar för detta.

De här pengarna är utomordentligt intressanta. Jag hör här att vi kommer att få anledning att återkomma, för jag tycker att det är en väldig passivitet som ligger bakom den nuvarande majoritetens inställning till hur pengarna ska kunna användas.

Anförande nr 27

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Det är konstigt, nästan lite halvskumt, att pengar inte betalas tillbaka till Stockholmsregionen. Det var ju tydligt i folkomröstningen att avsikten var att så skulle ske. Anders Borg sitter ju på miljarder på Finansdepartementet. Är han en sådan snåljåk, eller finns det en hund begraven här? Det är väl inte så att Alliansen i Stadshuset spelar under täcket med Alliansen i riksdagen? Det vore illa. Jag tror inte att det är så, men det vore intressant att höra Ulla Hamilton åtminstone kommentera den saken. Jag tycker att det är bra att Tomas Rudin klargör Socialdemokraternas inställning här.

Det är väldigt tråkigt att när de här pengarna, som inte har kommit, kommer ska de enbart användas till något så hälsofientligt och miljöfientligt som Förbifart Stockholm. Det är inte heller sjyst mot stockholmarna som var med i folkomröstningen. De röstade inte för någonting sådant. Vi måste vara medvetna om, Ulla Hamilton, att SL saknar pengar för en utbyggnad av kollektivtrafiken. Med en befolkningsökning på i storleksordningen 20 000 per år, inte 12 000 som USK och Statistiska centralbyrån tror – de räknar ju baklänges i stället för att se framåt i tiden med sina prognoser – ställs det stora krav på utbyggnaden av kollektivtrafiken. Om ni åker tunnelbana i den så kallade rusningstrafiken, det vill säga högrafiken, kan ni konstatera hur trångt det har blivit där. Det behövs bland annat extra bussar som förstärkningstrafik.

Miljöpartiet vill införa trängselskatter också på Essingeleden. Men jag måste medge att det är ganska poänglöst så länge pengarna dels inte kommer till Stockholm – då kommer Anders Borg att stoppa dem i sin ficka också – dels bara används till Förbifarten. Då har trängselskatten förfelat sitt mål.

Anförande nr 28

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Nu har vi hört flera talare här i talarstolen säga att det var tydligt i folkomröstningen hur det skulle hanteras. Men

det är det som är problemet. Det var inte den majoritet som satte upp alternativen i folkomröstningen som över huvud taget hade några som helst befogenheter att ta tag i resultatet och göra någonting av det. Det är det som vi ser nu. Ni kan stå och prata om att ni lovade och att det var tydligt i folkomröstningen, men det var inte den här församlingen som beslutade. Det är riksdagen som beslutar över de här pengarna. Det är det som är grejen. Det är också viktigt att komma ihåg i det här sammanhanget att det kan bli väldigt fel om man framställer det för medborgarna som om man faktiskt har befogenheter att fatta beslut i en fråga när man inte har det. Man väcker väldigt mycket felaktiga förväntningar.

Nu säger Åke Askensten att det var väldigt många stockholmare som inte ville ha Förbifarten, men det stämmer inte. Det är 80 procent som vill ha den. Det är till och med en majoritet i ditt eget parti som tycker att Förbifarten är någonting som är väldigt bra. Jag tror i och för sig inte att de gråter blod över att trängselskatteintäkterna kommer att användas för att finansiera en förbifart, för den är efterlängtd även av en majoritet av Miljöpartiets medlemmar och stödgrupper. Det tycker jag är ett intressant memento i det här sammanhanget.

Sedan hävdas det också att inga av trängselskatteintäkterna har använts på något sätt. Det är inte heller sant. Precis som jag sade i mitt första anförande har flera hundratals miljoner kronor använts för trimningsåtgärder under tidsperioden 2008–2010. Det har handlat om olika typer av investeringar i spår och vägar. Det är inte korrekt att påstå att vi inte har fått några pengar över huvud taget tillbaka.

Sedan kan jag hålla med Tomas Rudin om att det är viktigt att vi hittar en modell som gör att vi får rådighet lokalt över hur det här systemet fungerar. Det är en jätteviktig fråga. Det känns inte tillfredsställande att vi är beroende av att riksdagen fattar beslut i de här frågorna. Det borde vara självklart – och vi jobbar naturligtvis för att hitta ett sådant system – att det är Stockholms stad som tillsammans med de övriga kommunerna i länet som har möjlighet att själva förfoga över det här viktiga instrumentet för hur systemet och infrastrukturen fungerar i Stockholm.

Med detta, fru ordförande, vill jag redan nu säga att jag inte har några inlägg kvar.

Anförande nr 29

Å k e A s k e n s t e n (MP): I sådana här opinionsundersökningar är det faktiskt så att som man frågar får man svar, Ulla Hamilton. Frågar man då på det sättet att man ställer Förbifart Stockholm mot kollektivtrafiken vinner kollektivtrafiken. Så är det. Det är en frågeställningsfråga.

Sedan undrar jag om det verkligen är så att ni som är borgarråd på allianssidan har så liten möjlighet att påverka era riksdagsledamöter och era egna ministrar. Ni representerar ändå Stockholms största kommun, och de lyssnar tydligen inte på er utan behåller pengarna.

*§ 11**Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Lärarlöner*

Anförande nr 30

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag tänkte fråga om någonting som jag har läst en del om. Det handlar om att vi ger ett extra lönepåslag till lärare på skolor som fått bättre resultat än väntat – så kan man kanske uttrycka det. Det är naturligtvis dem väl unt. Jag tänker inte protestera mot det. Det har varit ett problem med den lönemodell vi har haft hittills att golvet i avtalen också har blivit tak. Så har det varit, delvis på grund av att den ekonomiska situationen på skolorna har varit problematisk.

Jag undrar hur mycket mer det handlar om. Det har jag inte kunnat se någonstans. Det är rimligtvis inte så att det här är de fyra enda bra skolorna av våra ungefär 90 grundskolor. Hur ska jag tolka att lärarna på alla andra skolor erbjuds en reallönesänkning, det vill säga att de får 1 ½ procent rakt av medan alla prognoser talar om en inflation på ungefär 2,9 procent? Hur ska detta tolkas?

Anförande nr 31

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Stockholms stad följer de avtal som finns på arbetsmarknaden, så också avtalet för lärare även om Stockholm faktiskt har höjt lärarlönerna något mer än de stipulerade avtalen för 2008, 2009 och 2010. Vi har också höjt lärarlönerna mer än socialdemokratiskt styrda Malmö och Göteborg.

De avtal som finns ligger. I Stockholm har vi ett system som innebär att vi inte vill uppmana till löneinflation eller att vissa skolor går före andra skolor. Men icke desto mindre har utbildningsförvaltningen bestämt sig för att fyra skolor som har haft exceptionellt goda resultat i förhållande till förutsättningarna för de skolorna faktiskt ska kunna gå lite längre. Jag har inte sett någon siffra på vad det skulle innebära, men det har varit väldigt klart uttalat att det ökade löneutrymmet ska gå till de lärare som har varit mest medverkande för de här goda resultaten. De lärare som är absolut bäst i klassrummen ska kunna få ett något högre löneyft än vad de annars skulle ha fått.

Anförande nr 32

Borgarrådet M o g e r t (S): Vi ska naturligtvis följa avtalet. Avtalet säger minst 1 ½ procent. Du väljer att via förvaltningen ge högre lön till fyra av skolorna. Så långt är jag med. Jag är naturligtvis också med på att vi inte, som du säger, ska uppmana till löneinflation, men att ligga 1 ½ procent under inflationen – för det är vad ni erbjuder lärarna på nio av tio av våra skolor – innebär knappast att man är inflationsdrivande. Eller hur? Det kan inte i någon ekonomisk teori vara möjligt att driva på inflationen genom att ligga 1 ½ procent under den. Om man säger att bra lärare ska ha bra lön, hur kan man då samtidigt säga att nio av tio lärare ska ha sänkt lön? Det är min fråga.

Hur kan ni komma fram till det? Den delen styr ni ju över själva. Det har ni bevisat genom att lyfta fram fyra av skolorna och låta de övriga få sänkt lön. Varför?

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (FP): Stockholms stad använder sig naturligtvis av de avtal som facken å ena sidan och Sveriges Kommuner och Landsting å andra sidan har kommit överens om. Såvitt jag vet har också Socialdemokraterna varit med om att skriva under de avtalen. Jag kan bara konstatera att Stockholms stad 2008, 2009 och 2010 har överträffat dessa avtal till skillnad från socialdemokratiskt styrda Malmö och Göteborg, som har legat under. Våra lärare tjänar också mer. Men jag vill också säga att vi självfallet måste jobba vidare. Jag skulle vilja se de här fyra skolorna, som tillåts sätta högre löner för sina absolut skickligaste lärare, bli föregångare i ett system där vi i högre utsträckning ser till lärarnas kompetens när vi sätter löner.

Anförande nr 34

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tycker att den borgerliga ständiga flykten i tid och rum är lite underhållande. Man är alltid förr, sedan, där eller där. Man är väldigt sällan här och nu. Problemet med många av de frågor vi diskuterar i den här salen är att de är precis här och nu. Det är nu detta händer. Det är nu kollektivavtalet säger att vi ska ha en lokal förhandlingsrunda där avtalet sätter grunden på 1 ½ procent. I en situation med 2,9 procents inflation väljer ni att ge fyra skolor lite mer och ge alla andra skolor 1,4 procents reallönesänkning. Min fråga är: Varför gör ni så om ni tycker att bra lärare ska ha bra lön? Ger inte det bilden av att ni tycker att en del av de här lärarna är värda sänkt lön?

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är lite fascinerande att höra borgarrådet Mogert plädera för ökade lönelöft. Det har aldrig någonsin hänt i Sveriges Kommuner och Landsting där man faktiskt träffar avtalen. De fattar beslut om de avtal som också gäller här i Stockholm. Jag kan bara konstatera att på de ställen där Socialdemokraterna är med och styr blir det lägre löneökningar till lärarna än vad det faktiskt blir här i Stockholm. Det gäller Malmö och Göteborg, och det gäller 2008, 2009 och 2010, medan vi här i Stockholm försöker sätta högre löner för de lärare som varit mest avgörande för att förbättra resultaten. Jag säger inte att vi är framme. Vi kommer att behöva satsa mer pengar på att öka lärarnas löner. Vi har aldrig någonsin sett Socialdemokraterna kräva det när de själva har haft majoritet och aldrig någonsin i Sveriges Kommuner och Landsting.

Fråga nr 2. Trängselavgifter på Essingeleden

Anförande nr 36

Borgarrådet B o l u n d (MP): Herr ordförande! Som vi alla känner till vid det här laget är trängselskatten det styrmedel som prövats som har varit mest effektivt någonsin för att minska köer och trängsel i Stockholm, och också för att minska buller och hälsofarliga utsläpp.

Nu har en av Sveriges mest namnkunniga trafikekonomer, professor Jonas Eliasson på KTH och hans grupp, gjort en ny analys av trängselskattesystemet i Stockholm. Där konstaterar man att en trängselskatt på Essingeleden skulle vara den överlägset mest effektiva förändringen som kan göras av trängselskattesystemet. Trots att avgifterna redan i dag är så effektiva för att minska köer och trängsel skulle värdet av de minskade köerna öka med upp till 75 procent jämfört med i dag bara genom att man tar ut en avgift på Essingeleden. Forskarna visar att med en trängselskatt på Essingeleden skulle köerna minska inte bara på själva Essingeleden, som man skulle kunna tro, utan också på resten av E4:an från norr till söder, på Södra länken, där vi vet att det är mycket köer, och på hela det omgivande vägnätet.

Min fråga är: Varför inte redan nu pröva hur effektiv en trängselskatt på Essingeleden skulle kunna vara för att minska problemet med köer och trängsel? Varför vänta med en sådan nödvändig reform?

Anförande nr 37

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Tack för frågan, Per Bolund. Jonas Eliasson är en forskare som jag verkligen har stort förtroende för. Den här frågan har många komplexiteter i sig. För två år sedan lade vi fram ett väldigt viktigt trafikpaket om 100 miljarder innehållande både väg- och spårsatsningar. Där tog regionen också ansvar för stora delar av finansieringen. Det gör att vi nu kan förverkliga det här trafikpaketet. I den finansieringen ingår trängselskatterna. Om vi kommer i gång att bygga Förbifarten, Per Bolund, börjar en indexreglering av de befintliga trängselskatterna. Vi sade där att när Förbifarten är färdigbyggd så att vi har två alternativ kan vi ta trängselskatt på Essingeleden.

Detta är inte bara en fråga för Stockholms stad, utan det finns ett tryck från de andra kommunerna i regionen. De tycker att Essingeleden är så betydelsefull för att knyta ihop regionen i dag så länge vi inte har Förbifarten att de tycker att det är rimligt att man därför inte lägger in någon trängselskatt på Essingeleden förrän Förbifarten är på plats. Då har man också styrmöjligheter och valmöjligheter när det gäller tider då trängselskatt gäller och så vidare. Det finns många saker man kan laborera med där.

Jag tycker att det är mycket mer värdefullt att kunna ha en uppslutning i regionen kring hur vi använder trängselskatten – var vi har den, höjden på trängselskatten och hur vi använder pengarna – än att vi ensidigt går fram och inför trängselskatter, vilket kanske skulle vara mer till fördel än till börda ur Stockholms stads synvinkel. Men det skulle även vara kostsamt för delar av Stockholms stads befolkning. Det vet vi. Det är likväl en regional fråga, och det är det viktigaste för mig.

Anförande nr 38

Borgarrådet B o l u n d (MP): Herr ordförande! Sten Nordin hänvisar i sitt svar till åtgärder som ligger långt in i framtiden. Det kan man ju göra, men det gläder knappast de bilister som varje dag sitter fast i köer på Essingeleden i dag. Man kan fråga sig vilken nytta en åkare, som behöver komma fram med sina transporter i dag i Stockholmstrafiken, har av en avgift som kommer att tas ut om 15–20 år eller kanske ännu längre fram i tiden.

Jag tycker att Sten Nordin ger en lite gammal bild av en konflikt som jag inte upplever finns lika mycket längre. Inför försöket med trängselavgifter var det en mycket het fråga, som vi alla känner till. Det fanns väldigt många uppfattningar som kom i dagen. Men nu har vi provat systemet, och vi vet att det fungerar alldeles utmärkt. Människor är vana vid att betala för att köra i tider då det är mycket trängsel.

Den rapport som Jonas Eliasson och hans kolleger har tagit fram visar också att regionen skulle tjäna väldigt mycket på att ta ut en avgift på Essingeleden eftersom man slipper att fastna i köer och trängsel. Det tjänar inte minst yrkestrafiken på. När trängseln är så akut på Essingeleden just nu och när vi vet att trängselskatter fungerar, är det då inte ansvarslöst att strunta i fakta och inte använda sig av det verktyg som vi vet har effekt?

Anförande nr 39

Borgarrådet N o r d i n (M): Det är ansvarsfullt att hålla ingångna överenskommelser. Det är viktigt att vi har regionen med oss. Det har varit en svaghet för Stockholmsregionen tidigare att vi har haft en intern splittring i regionen. Jag tycker att det är otroligt viktigt att föra den här diskussionen på ett sådant sätt att vi kan hålla ihop de 26 kommunerna i regionen i trafikfrågorna.

Det ligger inte 15–20 år fram i tiden att Förbifarten är färdigbyggd. Om allting rullar på startar bygget 2012. Man beräknar att det tar åtta år, Per. Åtta år kan absolut kännas långt, men det är ingen oöverblickbar tid. Under tiden kommer Citybanan att bli färdigställd 2016, om jag inte är fel ute. Tvärspårvägen mot Solna byggs för fullt. Det sker utbyggnader i trafiksystemet som verkligen kan hjälpa upp situationen. Där är Citybanan verkligen betydelsefull genom att man kan få en bättre pendeltågstrafik. Det är inte riktigt så hopplöst som Per Bolund beskriver det även om situationen på Essingeleden är bekymmersam. Det är alldeles riktigt att det är så.

Anförande nr 40

Borgarrådet B o l u n d (MP): Vi kan diskutera länge vem som är optimist och vem som är pessimist, men det finns inte så mycket i dagsläget som pekar på att det skulle komma i gång redan 2012 med de förseningar som redan nu har påverkat projektet med Förbifarten. Innan trängselavgifterna prövades i Stockholm var det många som hävdade att de inte skulle fungera och att de inte skulle få någon effekt, men nu vet vi att det inte stämmer. Vi vet att det fungerar. Det här verktyget är det mest effektiva man kan använda för att minska köer och trängsel.

Då är det häpnadsväckande att den borgerliga majoriteten fortfarande inte har dragit några slutsatser av trängselskatten i Stockholm och försöker utveckla systemet vidare så att det får mer positiva effekter än det redan har. Om man var lite konspiratorisk skulle man kunna misstänka att Sten Nordin är så inriktad på att bygga Förbifart Stockholm att han inte vill ha några bevis för att det går att lösa trängselproblemen på något annat sätt, till exempel genom att man sätter upp några portaler och tar ut en avgift på Essingeleden. Det skulle kanske kosta några tiotals miljoner kronor. Det kan jämföras med de 28 miljarder som Förbifarten beräknas kosta.

Varför inte ta upp diskussionen med dina vänner i regionen, Sten Nordin? Varför inte föreslå att man redan nu börjar ta ut en avgift för att se om det skulle kunna få en effekt och minska köerna och trängseln? Varför vågar du inte ta det steget?

Anförande nr 41

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Nu är det nog Per Bolund som är konspiratorisk. En trängselskatt på Essingeleden skulle säkert påverka trafiken på Essingeleden. Jag ifrågasätter inte forskarnas rapport i den delen. Men att det kan ersätta den dynamik som Förbifarten betyder för en växande region och det behov vi har att klara av att pendla från norr till söder som är så kraftfullt i vår region – det är till exempel 135 000 som pendlar från söder till norr varje dag – tror jag inte ett ögonblick på. Det här handlar om att väga samman olika åtgärder. I vår trafiköverenskommelse ligger det trängselskatter på Essingeleden. Det är åtta år som skiljer oss åt just nu, Per. Det kan ju vara en skillnad, men den kanske inte ska blåsas upp till så stora proportioner att man ser något slags dold agenda här. Det handlar det verkligen inte om.

Jag tycker att det är viktigt att fortsätta på den inslagna vägen som innebär att trafiköverenskommelser i den här regionen ska hålla ihop och helst ha alla 26 kommunerna bakom sig.

Fråga nr 3. Fas-plats = praktik? Hur kommer det sig?

Anförande nr 42

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tänker prata lite om de fasansfulla fasjobben. Vi har ett antal praktikplatser i Stockholms stad genom jobbtorgen. Varje månad har vi lämnat ett antal platser till Arbetsförmedlingens fas 3. Just nu har vi lämnat 265 platser. Fas 3 får man nu se som en ganska utdömd modell. Till och med regeringen börjar ju fundera på den eftersom fas inte ger något bra utfall utan bara är dyrt. De praktikplatser vi har i Stockholm ska ge människor en bra början, och de ska vara aktiva. Fasjobb ska ju vara ganska passiva. Fas ska vara mer av en förvaringsplats. Det kan man se när vi undersöker vad fas består av.

Min fråga till dig, Ulla, är: Varför ger vi 265 praktikplatser i Stockholm till den fasansfulla fas? Det vill jag ha svar på.

Anförande nr 43

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag tycker att vi politiker har ett ansvar för hur vi uttrycker oss. Jag tycker nog inte att man kan generalisera på det sätt som Karin Rågsjö gör här när hon säger att alla fas-3-aktiviteter är fasansfulla aktiviteter. Det handlar om människor som står väldigt långt ifrån arbetsmarknaden och som ska få en möjlighet till en sysselsättning som innebär att man inte får konkurrera med vanliga arbeten som kan utföras. Det ska vara en väg att komma in på arbetsmarknaden successivt. Vi i Stockholm har under förra året haft ett antal personer som har jobbat som så kallade Stockholmsvärdar. Där har man kombinerat praktik med en visstidsanställning.

Detta har varit en mycket framgångsrik verksamhet. Våldigt många av de här personerna, som tidigare var aspiranter, har fått en möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är någonting väldigt positivt. Av de 243 aspiranter som erbjöds praktik under förra året var det 160 som fick visstidsanställning. 147 av dem fullföljde faktiskt hela anställningsperioden. Några platser har förlängts till 2011. Det är många av dessa 160 som över huvud taget inte har kommit tillbaka till jobbtorgen. Det tolkar jag så att de faktiskt har fått in en fot på arbetsmarknaden och fått en möjlighet att hitta en egen försörjning på ett sätt som man inte hade fått om man inte hade haft den här möjligheten.

Anförande nr 44

K a r i n R å g s j ö (V): Jag menar att det finns en distinktion mellan en praktikplats och detta. På en praktikplats ska man ha en handledare och det ska vara väldigt aktivt. Det ska leda framåt. Fas har rammar omkring sig. 1 procent av alla som har hamnat i fasjobb har fått jobb och gått vidare. Det är en ganska dålig siffra. Det är den dyr aktivitet. Jag har träffat många fasarbetare. De säger själva att detta påminner lite om tvångsarbete på 30-talet. Jag har hört väldigt få som tycker att fas är en fantastisk möjlighet att gå vidare och få en fot in på arbetsmarknaden. Det här är också en väldigt dyr reform. Den kostar 5 000 per arbete. Det är vad den arbetsgivare får som tar emot en person som är inne i fas.

Min undran är hur det kommer sig att de här praktikplatserna, som mer ska vara verkningsfulla, fungera och leda framåt, plötsligt har blivit fasarbetsplatser, för det är någonting annat. När man läser vad en fasarbetsplats ska vara och vad en praktikplats ska vara är det en stor skillnad.

Anförande nr 45

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Såsom jag har uppfattat det har man kunnat övergå till exempel till Stockholmsvärdar, som kan vara en mer praktikinriktad verksamhet, från ett antal av de här fasplatserna. Detta har i sin tur lett vidare till att man har kunnat få visstidsanställningar också. Det finns exempel på att även andra åtgärder har varit framgångsrika. Det är Arbetsförmedlingen som fattar beslut om de här fas-3-åtgärderna. Det är inte jobbtorgen som godkänner fas-3-utbildningarna, utan det är Arbetsförmedlingen som gör det. Det är viktigt att det är kvalitet på dem. Det är viktigt att det är en fungerande och god handledning i det här arbetet. Det ska ju vara ett steg vidare på vägen och inte en återvändsgränd som du antyder att det har varit i ett antal fall.

Anförande nr 46

K a r i n R å g s j ö (V): Det var det vi blev lite fundersamma över. Praktik i sig ska vara någonting som pushar, leder framåt och ger möjligheter. Fas är mer instängt. Det är ett slags återvändsgränd. Jag hoppas att vi satsar på praktik i stället för fas och kanske funderar över de här 265 platserna som vi ger till fas-3-arbeten. Jag tycker att fas-3 inte riktigt hör hemma i ett modernt samhälle. Om det är 1 procent av alla som sätts i fas-3-verksamheten som får jobb säger det väl någonting om att det kanske inte är en så superlyckad satsning. Vi borde satsa de resurser vi har på någonting som kan leda framåt och ge jobb i stället för att bli en förvaringsplats där eventuella

arbetsgivare som vill mygla med det här, för det finns tyvärr ett antal sådana, kan göra sig en hacka på människor som är arbetslösa. Det är djupt olyckligt om det sker.

Anförande nr 47

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi inser att vi måste jobba med väldigt många olika saker. Det handlar om att man måste arbeta med en jättestor palett. Där kan kvalitativt bra fas-3 vara en ingrediens. Sedan måste vi också ha många andra delar. För människor som står väldigt långt bort ifrån arbetsmarknaden och som det är ett väldigt stort steg för att närma sig arbetsmarknaden tror jag att fas-3, rätt utformat, kan vara bra. Men jag understryker igen att det måste vara en god kvalitet, annars gör man verkligen de här människorna en björntjänst. Jag tycker att detta är jätteviktigt. Vi i staden kan hålla koll på vad som händer med de platser som vi lämnar så att det verkligen är god kvalitet. Vi måste göra vad vi kan för att garantera det. Det är otroligt viktigt.

Fråga nr 4. Olägenhet för företagen i Kista

Anförande nr 48

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag besökte Kista Science Tower häromveckan och träffade lite olika företagare. Vi diskuterade den fantastiska utvecklingen i området, hur internationella gäster reser hit och besöker olika företag i området, hur man rör sig med olika typer av spännande visioner om framtiden, vad företagen ska kunna bli och hur man ska kunna få olika verksamheter och boenden dit till den här mycket spännande delen av Stockholm.

Men jag blev mycket ledsen när jag med mina ögon fick se och också höra från dem som var närvarande där att borstningen av alla gågator inte har fungerat. Så sent som för två veckor sedan var inte sanden som är kvar efter vinterrenhållningen undanröjd. Jag fick dessutom höra att företagen har erbjudit sig att göra detta åt kommunen men att de inte har fått svar.

Nu undrar jag: När kommer vi att skaffa oss rutiner som gör att vi inte behöver skämmas över områden som Kista och andra ytterstadsområden där man inte har borstat bort sanden efter vintern?

Anförande nr 49

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det finns rutiner på trafikkontoret att sanden ska vara borta från gatorna senast i mitten av maj. Man kan diskutera om den tiden är rimlig, men det beror också lite grann på hur vintern har sett ut. Vi har en viss tendens att glömma bort att det inte är så himla länge sedan som det faktiskt låg is på Mälaren. Jag vet att det förs en diskussion mellan trafikkontoret och företagen i Kista. Den bild som du ger, att man över huvud taget inte har fått något svar från trafikkontoret, stämmer inte överens med den bild som jag har. Jag också mött den här frågan. Det har varit möten mellan trafikkontoret och representanter för bland annat fastighetsägarna i Kista. Jag tycker att lokala engagemang ska uppmuntras. Det är självklart att man ska hitta en modell för att samarbeta i de här

frågorna. Det handlar naturligtvis också om hur trafikkontoret lägger upp sitt arbete med att sopa snyggt på gatorna efter en hård vinter.

Anförande nr 50

Borgarrådet R u d i n (S): Jag tycker att det är någonting som är fundamentalt fel i stadens skötsel om det är så att man efter det att snön har försvunnit väntar i upp till en månad innan man tar bort sanden i många av våra ytterstadsområden. Jag tog Kista som ett exempel, men det är lika illa runt om i staden. Vi har massor med sand i Skarpnäck, Farsta och så vidare som inte har tagits bort. Oavsett om det är en hård vinter eller inte blir det sand på våra promenadvägar och gångvägar. Det hör varje vinter till. Jag tycker inte att det är till fyllest att säga att vi väntar på att man ska hinna göra det här. Direkt efter att snön har försvunnit bör väl alla gå ut och borsta bort den här sanden fortast möjligt. Jag tycker inte heller att man kan säga att det här har med den stränga vintern att göra. Det borde vara en årlig rutin.

Eftersom det har kommit kritik från företag till mig, och tydligen till dig också, blir det extra angeläget, speciellt om det finns folk som dessutom är beredda att själva bidra men inte har fått möjlighet att göra det. Jag anser att det är någonting som är fel i stadens skötsel här.

Anförande nr 51

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det låter på Tomas Rudin som om var och en kan ta sin lilla sopkvast och gå ut och göra rent. Det är ärligt talat en ganska stor apparat att sopa 3 600 gator och 170 mil gång- och cykelbanor. Det är en sträcka som motsvarar två och en halv gånger Sveriges längd. Det är inte någonting som man fixar över en natt, utan det tar lite tid. Med detta sagt vill jag säga att jag tycker att det finns en förbättringspotential här. Det klart att man kan titta på hur vi kan göra detta på ett bättre sätt. Jag vet också att om man går ut och sopar snabbt som bara den – Cykelfrämjandet tyckte att man skulle sopa cykelbanorna dagen efter att solen hade kommit fram och sedan kom det snö tre dagar senare – kommer kritiken för att man har tagit bort gruset för tidigt. Det här är naturligtvis en avvägningsfråga. Men det finns ett spann mellan detta och fram till mitten av maj.

Anförande nr 52

Borgarrådet R u d i n (S): Grus som ligger under snön gör ju ingen nytta. Det argumentet förstår jag inte. Jag menar att det är någonting som är fel om det finns krafter i samhället, i Stockholm som vill bidra till att ta bort sanden och vi inte klarar av att möta dem genom att själva göra det. Du har många gånger använt argumenten att det är så stränga vintrar och så mycket att göra i Stockholm att man inte hinner med. Jag tycker inte att det håller. Vi lever i ett polarklimat. Vi har många vägar och gångvägar. Det hör en storstad till. Vi i staden har en skyldighet att ordna så att det här underhållet sköts. Det måste vara en fråga om arbetskraft och investeringar i den maskinpark som ska sköta detta. Dessutom handlar det naturligtvis om att teckna avtal med dem som är beredda att ta på sig ett lokalt skötselansvar. Jag tycker att det här måste ordnas till nästa vinter på ett mycket bättre sätt än vad ni har lyckats med under den här vintern, för det har verkligen inte fungerat. Nu måste sanden försvinna från alla våra stadsdelar. Vi kan inte vänta ytterligare en halv månad på detta.

Anförande nr 53

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag kan berätta för Tomas Rudin att jag också får många mejl från människor som tycker att det fungerar alldeles utmärkt. Det finns uppenbarligen olika uppfattningen i den här frågan. Det finns också en begränsning när det gäller antalet entreprenörer som ska hantera sopning och snöröjning inte bara i Stockholms stad utan i hela regionen. Det är faktiskt ett av bekymren. Man kan inte upphandla allting på en gång. Alla kan inte göra allting på en gång. Det finns en begränsning på marknaden. Jag kan uppmana flera att skaffa sig en liten traktor och kanske lite sand för att bidra på det här området. Det behövs aktörer på den här marknaden. Men allvarligt talat kostar det också en massa pengar. Det är en stor investering att köpa den typ av fordon som används i snöröjningen och i sophanteringen. Det gör att inte vem som helst kan göra detta.

Fråga nr 5. Ska förskolor med religiös inriktning ingå i den gemensamma kön?

Anförande nr 54

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Jag ställer den här frågan med anledning av det rabalder som var om de föräldrar som ställdes inför valet att deras barn skulle gå i scientologernas förskola eller vänta uppemot ett år. Vad jag förstår är problemet löst i det enskilda fallet. Jag vet inte om det är på grund av skolborgarrådets eget ingripande eller om det är löst på något annat sätt. Men för mig aktualiserar det frågan om den gemensamma kön. Vi har tidigare diskuterat problemet att det är för få av de enskilda förskolorna som ansluter sig till den här gemensamma kön. Jag tycker att man kan fråga sig om det är rimligt – det blir extra accentuerat när det är så få – att vi ska ha religiösa förskolor anslutna till den här kön. Jag tycker att det är ett oacceptabelt val att ställa föräldrar inför.

Anförande nr 55

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det första jag vill säga är att huvudspåret i den här frågan naturligtvis är att föräldrar först och främst ska få något av sina egna val tillgodosett. Jag anser inte att man ska behöva tacka ja till en plats i förskolan om den till exempel bedrivs utifrån en religion eller kanske från något särskilt pedagogiskt perspektiv som man som förälder inte bejakar. Däremot tycker jag att man mycket väl kan tänka sig att även den är typen av förskolor är anslutna till kön. Frågan är naturligtvis om man ska tvingas tacka ja till en plats i en sådan förskola, och det tycker inte jag. Från och med den 1 juli i år förändras skollagen så att det kommer att vara klart att kommunerna kan ha ett system där man tillåter föräldrar att tacka nej till den här typen av väldigt speciella förskolor. Men det är väl ändå bra att de är med i kön, för många föräldrar vill ju ha sina barn där.

Anförande nr 56

M å n s A l m q v i s t (V): Jag kan instämma i de principerna. Jag tycker att det är bra att de här ändringarna görs. Men det är inte säkert att det räcker att man säger att ingen ska vara tvingad att tacka ja till en sådan här plats om det är så att alternativet är att vänta väldigt länge. Det här sätter fokus på själva grundproblemet som jag skulle säga är att kommunen inte bygger ut förskolor i tillräckligt hög takt.

Det är det största problemet. Om vi har ett system med en barnomsorgsgaranti tycker jag att det vore bättre om kommunen inte gjorde sig beroende av religiösa förskolor i allmänhet och religiösa sekter i synnerhet för att uppfylla en sådan garanti. Då behövs det fler platser. Jag tycker att man bör tänka ett varv till på principen att använda religiösa förskolor för att uppfylla en kommunal garanti.

Anförande nr 57

Borgarrådet E d h o l m (FP): Nej, herr ordförande, jag tycker inte att man ska använda sig av religiösa förskolor för att uppfylla en kommunal barnomsorgsgaranti. Jag har också noterat att oppositionen, åtminstone valda delar av den, har ansett att alla förskolor, även de fristående, ska ingå i det gemensamma kösystemet. Det här är ett problem som kan uppstå. Det är därför jag har varit lite tveksam till det kravet.

Jag tycker att vi ska fundera igenom detta väldigt noga innan vi eventuellt gör det och se vilka möjligheter föräldrarna i så fall behöver ha för att kunna tacka nej. Tackar man nej till en plats i en förskola som till exempel har en pedagogik som kraftigt skiljer sig från den kommunala ska man inte drabbas genom att man i så fall halkar ut ur kösystemet. Vi måste göra den här avvägningen. Var sätter man gränserna om man ska ha in alla de fristående förskolorna i vårt kösystem? Jag tycker inte att det är helt enkelt, men från den 1 juli gör lagstiftningen det åtminstone något enklare för oss här i Stockholm.

Anförande nr 58

M å n s A l m q v i s t (V): Jag kan instämma i att det inte är en lätt fråga, men jag tror att det skulle vara lättare att uppfylla garantin om fler normala, icke-religiösa, enskilda förskolor kunde anslutas till den gemensamma kön. Jag tror att det är det man behöver lägga energi på samtidigt som man bygger ut kommunala dagis i en större utsträckning. Det är det jag skulle vilja se som huvudprincip. Jag tycker att man borde fundera ett varv till på om religiösa förskolor ska vara anslutna till kön. Det tycker jag att vi behöver göra även i utbildningsnämnden.

Anförande nr 59

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ja, och det gör vi naturligtvis också. Det är ett skäl till att jag har varit en smula skeptisk till oppositionens krav på att alla fristående förskolor ska ansluta sig till kösystemet. Den här typen av problem kommer i så fall att uppstå. Vi måste iaktta en viss försiktighet. Vi måste fundera igenom vilka konsekvenser det blir. Sedan tillhör jag dem som tycker att det är bra med fristående förskolor. De flesta fristående förskolor har en pedagogik som i allt väsentligt liknar den kommunala förskolans. Jag tycker att vi behöver bygga ut både de kommunala förskolorna och de fristående i enlighet med föräldrarnas önskemål. Det måste väl ändå vara den viktigaste delen att så många föräldrar som möjligt får några av sina förstahandsval när man väljer förskola.

Fråga nr 6. Tillsyn av naturreservat och skötsel av parker

Anförande nr 60

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Vi vill alla vara ute i park- och naturmark. Vi blir fler stockholmare och fler som vill vara ute. Det blir fler barnvagnar, fler hundägare och fler äldre som vill ha tillgänglighet. Detta är någonting som vi är väldigt stolta över. Jag vet att det här är en hjärtefråga för dig, Per, och för Centerpartiet, och du kan trycka på alliansvännerna här. Det är så bra att du har ansvar för de här frågorna.

Vi har en negativ utveckling när det gäller skötsel och renhållning av gångbanor och parker i våra grönområden. Vi vet att det här hör ihop med den trygghet som människor känner i parkerna. Jag undrar på vilket sätt som allianspartierna kan visa att de verkligen prioriterar parkmarken, till exempel ute Skarpnäck där jag är vice ordförande.

Anförande nr 61

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Tack för frågan! Jag tror inte att det har undgått någon att parker i staden är någonting som är prioriterat för Alliansen. Det står på många ställen i vår budget att vi ska ha gott om parker. Det ska vara nära till parker i Stockholm, och parkerna ska förstås också vara trevliga att vara i. När du frågar vilken diskussion som förs i Alliansen när det gäller parker är det inte mycket mer än det som kommuniceras utåt också, nämligen att det är en viktig strategisk resurs som ska tas med när vi bygger staden för att vi som bor här ska trivas och få livskvalitet. Det är också en del i den strategiska biten när det gäller att locka hit fler företag och fler människor som kan bo och verka här. Det är svaret på din fråga.

Det är miljö- och hälsoskydds nämnden som är ansvarig för tillsynen av naturreservat och parker. Jag antar att det kanske är därför som jag fick frågan. Jag upplevde inte fick någon konkret fråga om detta, men vi kanske återkommer till det.

Anförande nr 62

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Det är så roligt att sitta i en stadsdelsnämnd och se hur ord och verklighet överensstämmer och försöka jobba tillsammans för att det ska bli en samstämmighet. Det vill vi ju alla. Vi har gjort trygghetsundersökningar i Skarpnäck sedan 2007, och vi ser att upplevelsen av trygghet minskar. Det är bara 47 procent som säger att de vistas på gator och torg efter mörkrets inbrott. Det gäller dem som svarat. Alla har ju inte svarat. Men det är ändå alarmerande att det är så många. Det hör ihop med hur det ser ut.

Nu håller vi på att diskutera olika saker. Vi ska köpa större papperskorgar och se över upphandlingen. Vi ska prata med dem som har köpt traktorer och tar bort sand och sådant om de kan tömma papperskorgarna oftare. Naturreservatet är en del av parken, och vi har en stor del av naturreservatet som verkligen är ett naturreservat i Skarpnäck. Jag motionerade om det för 22 år sedan, men jag tror att det var Sten Nordin som fick inviga det. Det ska väl inte behöva ta så lång tid innan vi kan få en

ordentlig skötsel av det, för vi har inte det i dag. Vi har fått minskade resurser, Per Ankersjö.

Anförande nr 63

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag antar att du syftar på den undersökning som miljöförvaltningen gjorde för några månader sedan av tillsynen över naturreservaten. Den mediebild som gavs av den undersökningen var att det står illa till med våra naturreservat. Så är det inte. Våra naturreservat mår ganska bra. Om man läser den undersökningen lite mer noga visar det sig att den kritik vi får ofta beror på att vi stockholmare har blivit mycket duktigare på att använda naturreservaten. Det körs cykelrace. Det är ridverksamhet där. Människor vistas mycket mer i naturreservaten. Det genomförs åtgärder som är till för att skydda naturreservaten. Man bygger till exempel en tunnel under Grimstaskogen i stället för att bygga en väg rakt igenom. Vi däckar över E18, vilket på lång sikt kommer att förbättra både bullerproblemen och trivselmöjligheterna vid Järvafältet och Igelbäcken. De flesta av de här sakerna är faktiskt positiva. Om man läser undersökningen kan man se att det finns rätt mycket trevligt där också. Som svar på din underliggande fråga vill jag säga att detta självfallet är prioriterat även framöver.

Anförande nr 64

E w a L a r s s o n (MP): Vi vill gärna se det i kronor och ören. Vi har inte råd nu. Totalt sett har man minskat anslaget med 20 miljoner. Det drabbar naturligtvis oss också. Den första undersökningen som jag refererade till är en undersökning som vi gör själva i stadsdelsnämnden om trygghet. Den andra är studien från länsstyrelsen som miljö- och hälsoskyddsnämnden också är inblandad i. Jag här läst den noga, och de säger att statusen ute hos oss Nackareservatet klarar sig i dag, men man är orolig för framtiden. Och eftersom vi står här och bygger framtiden, och det kommer att bli ännu fler stockholmare som kommer att ställa ännu högre krav, är det väl himla fiffigt om vi kan ge miljöförvaltningen i uppdrag att starta en dialog med de stadsdelsnämnder som har naturreservat att sköta om hur vi ska klara detta.

Jag är ärlig och uppriktig när jag säger att vi inte har de ekonomiska möjligheterna i dag. Vi vill verkligen att vi sätter oss ned och har en dialog för att se vad vi kan göra tillsammans.

Anförande nr 65

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag trodde inte att jag hade någon replik kvar. Det var väldigt trevligt att jag har det. Jag såg lite förvånad ut när du berättade detta. När vi hade den här redovisningen från tillsynsverksamheten uppe i miljö- och hälsoskyddsnämnden var beslutet just detta. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ju fått en utökad budget under 2011, vilket du säkert känner till. De pengarna ska förstås användas till verksamheten. En viktig verksamhet som miljöförvaltningen har är ju att ge goda råd och konsultationer för hur man ska sköta de här naturreservaten, och det gör man också. Det underströk vi också i det beslut som kom ifrån nämnden. Man ska fortsätta med det och vara just den här resursen.

Jag kommer ihåg det beslutsförslag som kom från Miljöpartiet också. Jag blev lika förundrad då över att det faktiskt var samma sak som vi sedan beslutade. Jag förstår att man kanske vill profilera sig lite grann också. Jag får ha respekt för det.

Fråga nr 7. Särskoleelevernas möjligheter på arbetsmarknaden

Anförande nr 66

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, ledamöter, åhörare, borgarrådet! För en månad sedan var det en artikel i Dagens Nyheter som gjorde mig väldigt förvånad. Jag hade tänkt fråga om det på förra fullmäktigemötet, men det dök upp annat så det blev inte så.

Som politiker har man principer och försöker stå för dem på olika sätt. En princip är att försöka jobba för full sysselsättning eller arbete åt alla som det hette på vår sida under väldigt lång tid. Av artikeln i DN för en månad sedan fick jag klart för mig vilken princip det är som gäller. I särskolan är det inte arbete åt alla som gäller, utan där är det aktivitetsersättning åt alla som gäller. Det var 100 procents utslagning av dem som har gått i särskolan. Det här förvånar mig egentligen inte eftersom jag har en ganska lång bakgrund i handikappreelsen. Jag vet att vissa former av stigma tvättar man inte av så speciellt lätt.

Jag minns väl en diskussion med en före detta rektor som en gång i tiden hade försökt att övertyga föräldrar om deras barn egentligen borde gå i särskolan eftersom de var lågpresterande, men föräldrarna hade vägrat. Barnet hade mycket riktigt jobb efteråt. Det hade det aldrig fått om det hade gått i särskolan. Så får det inte vara.

Min fråga är: På vilket sätt jobbar du för att ungarna i särskolan ska lära sig någonting annat än att kvittera ut aktivitetsbidrag? Hur ska de kunna komma ut på arbetsmarknaden?

Anförande nr 67

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det viktigaste svaret på den frågan är att enbart barn som tillhör särskolans krets, det vill säga barn med förståndshandikapp, ska skrivas in i särskolan. Det är det absolut viktigaste svaret på frågan. Stockholms stad har en något lägre andel särskoleelever än resten av landet. Att veta att varje inskriven elev faktiskt hör hemma i särskolan är det viktigaste svaret på frågan.

Men särskolan måste också utvecklas. Det är svårt att utveckla kunskapsmålen i en skolform som inte har kunskapsmål på samma sätt som den ordinarie grundskolan och gymnasieskolan har, men jag tror att det är helt nödvändigt. Varje barn, oavsett om man går i särskolan eller i den ordinarie grundskolan, ska kunna utvecklas så långt som det bara går. Jag tror att vi här i Stockholm till exempel måste bli bättre på att erbjuda praktiskt inriktade utbildningar som ligger på de gymnasieskolor som har praktiska program så att särskolan finns också på de gymnasieskolorna. Vi vet ju att den största möjligheten för de eleverna ofta finns inom olika typer av praktiska

yrken. Det viktigaste vi kan göra är att se till i särskolan går det bara elever som ska vara där.

Anförande nr 68

K a j N o r d q u i s t (S): Jag förstår det. Naturligtvis ska inte några andra gå där, framför allt inte eftersom det är ett så hårt stigma. Men de som ska vara där ska ju inte heller behöva se fram mot ett liv helt utanför arbetsmarknaden. Det har trots allt funnits ganska många skyddade arbeten och allt möjligt. Det finns en del av det nu också även om det har minskat. Samhalls roll är faktiskt svagare än den var förr i tiden.

Det väsentliga är väl att man från politiskt håll har attityden att folk inte ska gå i en skola där man över huvud taget inte har en chans. Det betyder att det här är ett oerhört hot mot alla som man föreslår ska hamna där. Då vet man att det inte blir någonting. Det blir en väldigt schizofren attityd i skolan eftersom det ändå ska gå ut på att man ska hamna på arbetsmarknaden.

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (FP): Skulle barn som har ett förståndshandikapp av den karaktären att de inte klarar grundskolans mål – det är ju själva förutsättningen för att man ska få placeras i särskolan – placeras i vanlig grundskola har jag svårt att tro att de skulle ha det lättare när de blir vuxna än vad de har om de har gått i särskolan. Särskolan har andra resurser och annan kunskap hos sin personal än vad den ordinarie grundskolan har.

Det som man måste bli bättre på inom särskolan är att se varje elev och försöka lägga undervisningen på en sådan nivå att varje elev når så långt som det bara är möjligt. Jag tror inte att svaret på frågan är att avveckla särskolan. Det finns alldeles för många barn som har förståndshandikapp och som bör vara i särskolan.

Anförande nr 70

K a j N o r d q u i s t (S): Jag tror inte heller på att avveckla särskolan. Men att man har fått den stämpeln gör att varje förälder som har den minsta möjlighet att inte sätta sitt barn där kommer att slåss med näbbar och klor för att det trots allt ska hamna där. Det är där någonstans som jag tycker att det blir lite dåligt. Om den här stödformen, som i grund och botten är bra tänkt, inte hade den stämpeln att kommer du hit kommer du aldrig någonsin att få ett jobb över huvud taget skulle det inte vara så fel. Det finns de som hamnar där som med stöd ändå kan komma igen. Det är där någonstans som det blir riktigt fel. Det vore intressant med åtgärder som gör att det inte är på det viset.

Anförande nr 71

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tror som sagt var att det viktigaste är att förbättra kvaliteten i särskolan. I dag har föräldrar rätt att välja den vanliga grundskolan om man vill det, även om barnet har ett förståndshandikapp, inom de ramar som den vanliga skolan kan erbjuda utbildning. De flesta föräldrar väljer förr eller senare

särskolan i alla fall för de elever som verkligen behöver det. Sedan finns det naturligtvis en gråzon som är svår. Det viktigt att skolan är duktig på att möta de eleverna. Jag tror också att vi kan förbättra kvaliteten för eleverna i särskolan genom att stärka kraven på utbildningen så att fler elever kan gå till ett vanligt jobb efter utbildningen.

§ 19 Revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2010 jämte granskningsrapporter avseende bolagen samt revisionsberättelse för kommunalförbund (bih. 2011:1) (utl. 2011:65)

Anförande nr 72

Revisor **B e n g t A k a l l a** : Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi förtroendevalda revisorer samt lekmannarevisorer för bolagen granskar årligen hela den kommunala verksamheten inklusive bolag och stiftelser. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och enligt stadens revisionsreglemente.

Vi är organiserade i tre grupper. Grupp 1 svarar för kommunstyrelsen, servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden. Dessutom svarar gruppen för övergripande planering och samordning av revisionen samt samordning av koncern- och bolagsgranskningen. Grupp 2 ansvarar för samtliga facknämnder och grupp 3 för samtliga stadsdelsnämnder. Redogörelsen för grupp 2 och 3 kommer att göras av Bengt Leijon respektive Bo Dahlström.

Resultatet av vår granskning har sammanfattats i 31 årsrapporter ställda till respektive nämnd. Därtill har ett stort antal revisionsrapporter tagits fram och lagts till grund för våra bedömningar. Jag kommer inte i detalj att gå igenom alla dessa utan lämnar bara en kort redogörelse för 2010 års verksamhet.

Inledningsvis är det glädjande att kunna ta del av positivt resultat och god ekonomi i balans för staden. Ett hårt arbete och en god budgetkontroll har lett till att så gott som samtliga nämnder har klarat sina budgetmål för 2010. Vår granskning visar också att det råder god ordning, och flertalet av de mål som nämnderna har satt upp både vad gäller resultat och verksamhet uppfylls. Flertalet nämnder har också en god styrning och kontroll av sin verksamhet, och det finns en följsamhet gentemot lagstiftning och god revisionssed vad gäller nämndernas räkenskaper.

Vad gäller stadens verksamheter har flertalet utvecklats på ett bra sätt, även om alla de mål som fullmäktige har satt upp inte har uppnåtts. Vår granskning visar bland annat att avvikelser finns vad gäller utvecklingen för kunskapsmålet i skolan och vad gäller kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter.

Vi har också till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande och att bedöma om årsredovisningen är upprättad i enlighet med god kommunal redovisningssed och i enlighet med god redovisningssed. Vår samlade bedömning är att stadens årsredovisningar i allt väsentligt uppfyller kravet på goda räkenskaper och att de är upprättade i enlighet med redovisningslagen.

Vad gäller de kommunala bolagen har granskningspromemorior upprättats som underlag för lekmannarevisorernas granskningsrapporter. Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagen 10 kap. 14 § lämnat 38 granskningsrapporter till bolagsstyrelserna för vidare befordran till årsstämmorna. Lekmannarevisorerna har inte i någon granskningsrapport riktat kritik mot styrelse eller vd.

Vår samlade bedömning är sålunda att stadens verksamhet i allt väsentligt sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt att den interna kontrollen är tillräcklig. Vi bedömer vidare att resultatet enligt årsredovisning är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige har uppställt.

Vi tillstyrker att stadens årsredovisningar godkänns och att kommunstyrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet. Vidare tillstyrker vi att övriga nämnder inom revisorsgrupp 1 med ansvarsområde servicenämnden, skönhetsrådet och valnämnden beviljas ansvarsfrihet.

I detta sammanhang vill jag passa på att inbjuda alla partigrupper: Om ni är intresserade av att vi revisorer kommer och besöker er partigrupp ställer vi gärna upp och berättar lite grann om hur vi jobbar och så vidare. Det finns en revisor från varje partigrupp. Det går bra att kontakta oss, så dyker vi upp. Med detta, fru ordförande, tackar jag för mig.

Anförande nr 73

Revisor **B e n g t L e i j o n** : Fru ordförande, fullmäktige! Jag heter Bengt Leijon, och jag är ordförande i revisorsgrupp 2 som granskar exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och utbildningsnämnden.

Samtliga nämnder inom mitt granskningsområde har i stort sett klarat sina ekonomiska mål. När det gäller det verksamhetsmässiga resultatet samt nämndernas styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har vi några noteringar för några av nämnderna.

Beträffande fastighetsnämnden är bedömningen att nämndens verksamhetsmässiga resultat inte är helt tillfredsställande. Beträffande två av målen gör vi en annan bedömning av måluppfyllelsen än vad nämnden gör. Vi anser att fullmäktigemålen om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas samt att Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad endast uppfylls delvis. Bland annat har vi noterat att det i fullmäktiges budget anges en omfattande satsning på energieffektiviseringar i nämndens fastighetsbestånd. Arbetet med energieffektiviseringarna har startats upp. Men det går långsamt, och vi noterar att få konkreta åtgärder har vidtagits.

När det gäller trafik- och renhållningsnämnden är det vår bedömning att nämndens styrning, uppföljning och kontroll inte är helt tillräcklig. Det beror på att prognossäkerheten i nämndens ekonomiska rapportering har varit bristfällig under året. Vidare uppfyller nämnden inte helt förvaltningslagens bestämmelser om serviceskyldighet avseende ärendehantering och kontakter med medborgarna. Jag noterar att handläggningstiderna för ärenden om skadeståndsanspråk är långa.

Beträffande utbildningsnämnden är vår bedömning att nämndens verksamhetsmässiga resultat inte är helt tillfredsställande. Vår bedömning grundar sig på att fullmäktiges och nämndens mål endast delvis har uppnåtts för en stor andel av de indikatorer som mäter kunskapsresultatet. Utfallet för avgångselevernas

kunskapsresultat inom grundskolan är även lågt i jämförelse med tidigare år. Inom gymnasieskolans avgångsklasser är det framför allt i andelen behöriga till högskolor och universitet som utfallet är lågt i förhållande till målet även jämfört med tidigare år. Vi vill också understryka att det finns brister i nämndens tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor som behöver åtgärdas.

För kulturnämnden är bedömningen att Stadsarkivets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat inte är helt tillfredsställande. Nämnden har inte helt nått verksamhetsmålen under året. Det gäller främst målen om att Stadsarkivet ska etablera och utveckla stadens gemensamma e-arkiv samt om att tillgängligheten till Stadsarkivets material ska öka.

Vad gäller kulturnämndens egen verksamhet är vår bedömning att styrning, uppföljning och kontroll där inte är helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig bland annat på brister i underlag avseende representation, konferenser och resor. Vidare finns det brister i nämndens styrning, uppföljning och kontroll av projektadministrationen. Nämnden måste därför förbättra sin interna kontroll samt se över sina rutiner för projektadministration. Vidare bör nämnden förtydliga redovisningen i verksamhetsberättelsen så att samband mellan verksamhet och anslagsförbrukning tydligare framgår.

För övriga nämnder har vi däremot inte noterat några avvikelser som påverkar våra bedömningar. Beträffande räkenskaperna är vår bedömning att dessa är rättvisande för samtliga av nämnderna.

Vi föreslår slutligen fullmäktige att samtliga nämnder inom revisorsgrupp 2:s ansvarsområde beviljas ansvarsfrihet.

Anförande nr 74

Revisor B o D a h l s t r ö m : Fru ordförande! Ärade ledamöter! Jag är Bo Dahlström som är ordförande i grupp 3. Vi granskar samtliga stadsdelsnämnder, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden. Den granskning vi har utfört under året visar att nämnderna i huvudsak har bedrivit en tillfredsställande verksamhet utifrån fullmäktiges mål och riktlinjer samt föreskrifter. Nämndernas budgethållning har förbättrats ytterligare jämfört med tidigare år. Samtliga 17 nämnder utom en redovisar ett positivt budgetutfall. Måluppfyllelsen är god. Det finns några avvikelser inom förskoleverksamheten och inom äldreomsorgen.

Vi bedömer att samtliga nämnder har en tillräcklig styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten med undantag av äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna i Spånga-Tensta, Kungsholmen och Bromma. Anledningen är följande:

Äldrenämnden för kritik för att flera av de brister som har uppmärksammats i tidigare års granskning av samverkan mellan landstinget och kommunen kvarstår. Det gäller äldre med ett sammansatt vårdbehov.

Överförmyndarnämnden får kritik för att nämndens ekonomiska styrning inte har fungerat på ett tillfredsställande sätt på grund av dåliga ekonomiska prognoser och brister i den interna kontrollen.

Kritiken mot de tre stadsdelsnämnderna bygger på brister som har noterats i de fördjupade granskningar som vi har gjort under året. Det gäller till exempel handläggningen av förskoleavgifter och handläggningen av försökslägenheter till vuxna.

Flera av nämnderna arbetar på ett bra sätt med den interna kontrollen. Men några – de tre stadsdelsnämnder jag nämnde tidigare – behöver dock förbättra arbetet med den löpande kontrollen i verksamheten. Vi har även tittat på nämndernas räkenskaper. Vår bedömning är att de är rättvisande. De uppföljningar som vi har gjort av tidigare granskningar visar att nämnderna tar till sig de synpunkter vi har kommit med. De försöker göra förbättringar och lyckas också med det.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nämnderna inom revisionsområdet har nått ett i huvudsak tillfredsställande ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat, att den interna kontrollen har varit tillräcklig och att räkenskaperna i huvudsak är rättvisande.

Vi tillstyrker därför att stadsdelsnämnderna, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, äldre- och överförmyndarnämnden beviljas ansvarsfrihet för det gångna året.

Ordföranden har också bett mig säga några ord om hur revisionsrapporterna processas vidare. De rapporter som vi har lämnat nu har gått till berörda nämnder. De får ungefär tre månader på sig att besvara rapporterna. De nämnder till vilka vi har riktat kritik svarar hur de har tänkt arbeta för att komma till rätta med kritiken. När vi får svaren tittar vi på dem och gör en bedömning av om de verkar vettiga. Det är de i huvudsak, men om det finns svar som vi inte tycker är fullt tillräckliga besöker vi ofta den nämnden och samtalar med presidierna eller med hela nämnden. Vi försöker få dem att inse hur de ska arbeta för att bli bättre.

Anförande nr 75

Stellan Hamrin (V): Jag tänkte ta upp det här med revision av miljöskulden. Det är något som jag minns att vi har diskuterat tidigare, och vi har varit ganska överens om att det är något som borde vara med i revisionen. Men sedan tror jag inte att så har blivit fallet trots att vi har varit ganska eniga om detta.

Nu skärps EU:s lagar på olika sätt. Vi får EU-direktiv som vi måste fullfölja. De är ibland lite grumliga, och ibland är de ganska tydliga. Men det måste ske. Det gäller partiklar, som är ett problem vi har. Det kommer att kosta pengar att fixa det för någon någonstans. Borde inte det finnas i revisionsberättelserna?

Vi har art- och habitatdirektivet. Man kan säga att vi kanske fixar det med miljöprogrammet. Jag är osäker på det, men man skulle kunna hävda det. Det gäller vattendirektivet, som jag återkommer till. Vi kommer säkert att få bindande direktiv om

koldioxidutsläpp med tiden, som kommer att kosta mycket pengar. Då tror jag att frågan verkligen blir akut.

Låt oss ta vattendirektivet, som är ett ganska bra exempel. Där har vi nu fastlagt i lag, också i svensk lag, att vi måste uppfylla direktivet vid lite olika årtal. Det är ganska väl definierat vilka områden det gäller i Stockholms stad, och det är ganska väl definierat vad det är man måste göra i praktiken. Detta kommer att kosta pengar.

Min fråga till revisorerna är: Har ni funderat över detta? Och vad gäller just vattendirektivet – har ni i det fallet också funderat över möjligheten att ta upp den konkreta skuld i pengar som detta innebär? Det vattenprogram vi har är inte i närheten av att uppfylla ramdirektivet för vatten, om någon nu möjligen trodde det. Det krävs mycket mer pengar för att göra detta. Jag skulle vilja höra hur revisorerna ser på den skuld som nu växer för varje år till den dag man beslutar sig för att verkligen göra någonting åt frågan. Den dagen närmar sig ganska snabbt.

Anförande nr 76

Revisor **B e n g t A k a l l a** : Ordförande! Vi har inte granskat det som ledamoten säger på det sätt som han berättar om här. Men det är ett oerhört intressant spørsmål som tas upp. Vi tar till oss det, och vi kommer att ta med det i revisionsplanen för att se vad vi kan göra i sammanhanget. Men för närvarande har vi alltså inte gjort detta.

*§ 20 Årsredovisning 2010 med uppföljning av budget för Stockholms stad**Kommunstyrelsen: Regionalisering av miljöförvaltningens verksamhetsområde**Kommunstyrelsen: Funktionshinderinspektörernas årsrapport 2010 (utl. 2011:58)*

Anförande nr 77

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag tänkte inleda detta med att hälsa Karin Wanngård välkommen i det nya uppdraget. Det är ett tungt och viktigt uppdrag som ditt parti har tilldelat dig. Jag ser fram mot många givande diskussioner här men också diskussioner om gemensamma lösningar för Stockholms framtid. Så välkommen i jobbet!

Ett årsbokslut är långt mycket mer än pengar. Det som är otroligt viktigt, och som revisionen också i mycket handlar om, är vilken måluppfyllelse vi har. Vi kan konstatera att det finns någon process som kan gå snabbare och att det finns mål som måste nås bättre. Men den sammantagna bilden i årsbokslutet är en mycket god måluppfyllelse.

Vi har utvecklat dessa instrument i staden. Vi har blivit tydligare i vårt system med indikatorer för att mäta just hur vi uppfyller målen. Det gäller inte bara att göra ett bokslut där vi ser till budgeten när det gäller pengar. Detta är förstås grundläggande och viktigt.

Det bokslut som nu ligger på fullmäktiges bord är ett mycket starkt bokslut. Det är starkt just därför att det har en hög grad av måluppfyllelse. Det är starkt därför att staden har en god, välskött och sund ekonomi. Det är någonting som Stockholm och stockholmarna behöver. Det är fullständigt nödvändigt att se till att ha denna starka ekonomi eftersom vi står inför en rad utmaningar. Vi står inför mycket stora utmaningar som har en positiv bakgrund i att Stockholm växer men som likväl ställer krav på den här församlingen att lösa många frågor framöver. Det handlar förstås inte minst om förskolans och grundskolans utbyggnad.

Stockholm växer med två SL-bussar per dag, som vi säger nu när det har blivit utnött att tala om ett Göteborg, ett Malmö och allt vad det nu är på ett antal år. Det låter väl trevligt, Per Bolund? Detta ställer stora krav på oss att bygga ut förskola och grundskola. De ska inte bara byggas ut med lokaler och volym. Vi ska fortsätta med en kvalitetsutveckling, och detta kräver resurser.

Äldreomsorgen är ett annat område där vi står inför nya utmaningar, och där vi måste ta det hela till en ytterligare ny höjd när det gäller kvalitet och valfrihet. Vi har haft år av ett bra utvecklingsarbete i äldreomsorgen, och vi har ytterligare kliv kvar att ta.

Även om situationen är bättre i Stockholm än på många andra håll i landet när det gäller utanförskapet vet vi att det också här finns alltför många i utanförskap och alltför många som har fastnat i ett långt utanförskap. För att kunna föra en aktiv politik för dem och en aktiv jobbpolitik behöver vi en sund och stark ekonomi att stå på.

Det handlar om att trovärdigt kunna bygga staden – just att Stockholm kan satsa på nya miljöstadsdelar. Det är detta som verkligen ska visa att vi fortsätter att vara Europas miljöhuvudstad även efter 2010. Vi ska med trovärdighet kunna gå in och säga att vi ska vara en aktiv universitets- och forskningsstad och att staden ska göra sin del. Vi ska inte klampa in på andras områden utan göra vår del för att bidra till detta. Oavsett om det handlar om studentbostäder eller om det handlar om stöd till utvecklingsfrågor kan Stockholm med trovärdighet stå upp och säga: Det här gör vi! Det här åtar vi oss! Då litar man på att vi gör detta. Vi ska komma ihåg att detta bottnar mycket i att vi har styrkan i en välskött ekonomi i staden.

Vi ska klara infrastrukturen där vi ju har en mycket stor medfinansiering. Vi befinner oss nu inne i en ny period till 2021, men vi måste redan börja tänka bortom 2021. Stellan Hamrins fråga till revisorerna innehöll åtaganden som vi har och ålägganden som sker till oss på en europeisk nivå när det gäller många av miljöfrågorna, där vi har saker kvar att göra.

Stockholm står inför väldiga, men inte omöjliga, utmaningar. Vi har en synnerligen god utveckling i vår stad. Det är en stad som människor söker sig till, där man tror på framtiden, där det finns ett otroligt starkt medborgarengagemang och där det finns en valfrihet, en transparens och en öppenhet som på många sätt är unika i ett europeiskt perspektiv. Det är en stad som vi har anledning att vara stolta över, men som vi ska fortsätta utveckla. Därför, fru ordförande, är detta starka bokslut ett mycket viktigt dokument.

Anförande nr 78

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack för de gratulationer jag har fått! Detta ska bli väldigt utmanande och spännande.

Jag ger mig genast i kast med att diskutera resultatet för 2010 och den årsredovisning som vi har på vårt bord. Resultatet får mig att fundera. Samtidigt som vi har ett resultat som visar att vi inte går back – vilket skulle vara förvånande om ni skulle lyckas med också – måste vi ha i åtanke att det goda resultatet kan kopplas till det tillfälliga konjunkturstöd som vi kommer att se minska framöver. Och hur ska det då gå för staden? Samtidigt ser vi att ni använder er av besparingar som i förlängningen urholkar vår verksamhet och minskar och försämrar kvaliteten.

Jag ser samtidigt en stad där arbetslösheten har bitit sig fast och även ökat. Det finns två stadsdelar som snart är nära 10 procents arbetslöshet. Detta är skrämmande. Vi ser inga som helst recept från borgerligheten på hur arbetslösheten ska lösas. Den är ännu högre när vi pratar ungdomsarbetslöshet.

Vi ser en utveckling av det ekonomiska biståndet där det ökar per mottagare. Detta tyder på att det finns en utsatthet bland de personer som mottar ekonomiskt bistånd. Inte ens här ser vi några recept från borgerligheten. Det handlar om jobbtorgen, där aspiranterna ska finna någon sysselsättning efter tre månader. Inte heller detta är uppfyllt. Det handlar också om skolan. 42 procent av eleverna i årskurs 8 anser inte att de har en bra arbetsmiljö. De blir störda.

Vi ser att våra ungdomar, de som avslutar nionde klass, inte har gymnasiebehörighet. Närmare 13 procent saknar det. Det är en skrämmande hög siffra. Vi kan rada upp fler verksamheter, och jag vet att talare efter mig säkerligen kommer att göra det. Men vi måste se hur Stockholm växer, och vi måste ta ett ansvar från politiken för det växande Stockholm. Vi ser att bostadsbristen är akut. Utförsäljningen av allmännyttan underlättar inte bostadsbristen. Därtill behöver vi ännu fler studentlägenheter.

Bifall S-reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 79

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag har först en fråga till Karin Wanngård. När du ser detta starka bokslut, vilket du också säger att det är ur ekonomisk synvinkel – tycker du fortfarande att skattehöjningen på 60 öre var en bra idé? Det skulle ni ju ha genomfört om ni hade haft majoritet. Jag ställer mig verkligen frågan om detta skulle ha gynnat utvecklingen när det gäller att bryta utanförskapet och att göra det lättare för människor och ge dem en kortare väg att gå från utanförskap till arbete.

De 600 miljonerna i tillfälligt konjunkturstöd använder vi direkt in i verksamheterna. De var viktiga när de kom, för då kunde vi göra kvalitetsatsningar även när vi hade att göra budget mot bakgrund av finanskrisen. Men tillväxten i Sverige har gjort att våra skatter har vuxit till. Därför klarar vi nu av att täcka de 600 miljonerna i framtiden och på det sättet fortsätta satsa på välfärden utan att höja skatten, Karin Wanngård.

Anförande nr 80

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ser en stad med försämrade verksamheter. Jag ser en stad där ni bygger fast och låser in det tvåttredjedelssamhälle som ni bygger, där en tredjedel står utanför. Det är en utslagning från er sida som redan sker i förskolan och skolan. Vi ser att det blir sämre betyg. Vi ser att det blir svårare att komma in på förskolan, och vi ser att arbetslösheten biter sig fast.

När vi diskuterar skatter måste det alltid kopplas till de sociala nyttigheter vi vill leverera till våra medborgare. Vi ser brister i den verksamhet som sker under borgerligt styre. Stockholmarna förtjänar bättre, och det ska jag bidra med.

Anförande nr 81

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande, ärade ledamöter och åhörare! När man står här utanför på bron och tittar på Stockholms stadshus kan man få intrycket att det är byggt på gedigna granithällar och att det står på bergfast berggrund. Men skenet bedrar. De granithällar som man ser sticka fram mellan grästuvorna är i verkligheten bara ditlagda av arkitekten för att det ska se ut som om huset står på stabil grund. I verkligheten är Stadshuset byggt på gammal sjöbotten.

På samma sätt är det med majoritetens ekonomiska politik. Stadens ekonomi ser stabil ut, men frågan är hur stabil den är i grunden. Vi vet att en stor del av

överskottet kommer från regeringens konjunkturstöd, som inte kommer att finnas kvar framöver. De skattesänkningar som den moderatledda majoriteten genomförde under förra mandatperioden ledde visserligen till att många stockholmare fick mer pengar att röra sig mer, men de skedde till priset av att kvalitet och utbud i servicen till stockholmarna har urholkats.

Fortfarande ser vi inte att majoriteten tar ansvar. De tar ut mycket mer pengar från sina bolag än vad bolagen långsiktigt klarar av. Fortfarande sköter man inte om underhållet, och man tar inte hand om den infrastruktur som har byggts upp under generationer av stockholmare med gemensamma krafter.

Ett annat exempel på dåligt ekonomiskt ansvarstagande är stadens finanspolicy, som i dag tillåter att placeringar av stadens pengar kan göras i både klimat- och miljöfarlig verksamhet och i vapenindustri. Här borde vi väl ändå kunna enas i dag om att ha en policy som gör att stadens pengar bygger ett bättre samhälle i stället för att bidra till krig och klimatförändringar i andra delar av världen?

Inte heller ser vi att majoriteten gör tillräckligt för att vårda stadens anställda, som också är en av våra viktigaste resurser. Vi ser att sjukfrånvaron inte sjunker så mycket som man hade räknat med från majoritetens sida, vilket gör att det ekonomiska underlaget inte blir så bra som man trodde. Det är också skrämmande hur lite majoriteten gör som arbetsgivare för att få bukt med jämställdhetsproblemen i Stockholms stad. Årsredovisningen innehåller till exempel ingen information om vad man gör för att alla arbetsplatser ska präglas av jämställdhet och mångfald. När Ernst & Young granskar staden är det bara 16 av stadens 42 förvaltningar och bolag som har en handlingsplan för jämställda löner. Det är självfallet inte acceptabelt. Det kommer inte att leda till att Stockholm blir en stad som präglas av jämställdhet och mångfald i förlängningen.

Det brukar sägas att ett samhälles kvalitet kan mätas efter hur bra man är på att ta hand om sina svagaste medborgare. Med den måttstocken får Moderaterna i Stockholm underkänt. Ett allvarligt exempel är överförmyndarnämnden, som går med stort underskott och som också får skarp kritik av både länsstyrelsen och Justitieombudsmannen för allvarliga brister. Nämnden har långa handläggningstider – så långa att de strider mot lagen. Detta handlar om människor som har god man eller som är satta under förvaltare. De är en utsatt grupp, och de har svårt att göra sina egna röster hörda. Därför är det så viktigt att staden tar hand om dem och att vi tillför de resurser som behövs. Det är det som Miljöpartiet står för i sitt förslag.

Vi har en bok liggande på vårt bord som heter *Stockholm blir välfärdsstad*. Med majoritetens politik är jag rädd för att uppföljaren kommer att heta Stockholm *var* en välfärdsstad.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 82

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag såg i tidningarna att Per Bolund meddelade att Miljöpartiet hade brutit sig loss från Vänstern och Socialdemokraterna. Men ni har

inte gjort det i er retorik i alla fall; det kan jag säga. Karin Wanngård var mild jämfört med hur Per Bolund var nu i denna del.

Men hur är det – är Per Bolund alltså nu en kommunal skattehöjare? Det är en del där du och Miljöpartiet måste visa färg. Ni laddar på nu, och du har en rätt tung uppfartsbacke när du ska visa att Stockholms stad har dålig ekonomi. Jag har nu stått här flera gånger som finansborgarråd och lagt fram bokslut som har visat på reella överskott som vi kan använda till nyttiga saker. Då säger Per Bolund att överskotten inte är tillräckligt stora. Samtidigt radar han alltid upp en rad nya utgifter. Utgiftsbandet smattrar på när du talar. Jag undrar lite grann hur det ska gå ihop egentligen. Jag tycker inte att du får din oppositionspolitik att riktigt gå ihop. Jag är ledsen, men jag måste säga det.

Anförande nr 83

Borgarrådet B o l u n d (MP): Sten Nordin! Miljöpartiets politik går inte ut på att göra skattesänkningar som går ut över människors vardag, speciellt inte för dem som har en särskilt utsatt situation i Stockholm. Vår ekonomiska politik går inte heller ut på att skjuta skulden framför sig, vilket är vad jag beskyller Sten Nordin och majoriteten för att göra. Ni gör uttag ur koncernen och bolagen som inte är långsiktigt hållbara och som urholkar den ekonomiska standarden i Stockholm. Det tycker inte vi är en ansvarsfull politik.

Att ha en utbildningspolitik där fler människor går ut skolan utan gymnasiebehörighet är inte ett sätt att bygga staden stark inför framtiden. Ni har en politik med större barngrupper i förskolan. De har inte minskat i den takt som har utsagts. Detta kommer också att göra att Stockholm inte står så starkt i framtiden som vi skulle kunna göra. Det tycker vi är en oansvarig politik.

Jag kommer inte att stå här och säga att vi kommer att ha samma skattehöjning som vi föreslog i den förra budgeten. Då var vi precis på väg ut ur en ekonomisk lågkonjunktur. Vi visste inte hur den ekonomiska konjunkturen skulle se ut framöver. Vi kommer att göra en ny analys när vi ser underlaget inför nästa budget. Då kommer vi också att komma med ett nytt förslag när det gäller skattesatsen.

Anförande nr 84

K a r i n R å g s j ö (V): Sten! Med 1,7 miljarder i överskott kan man skratta hela vägen till banken. Men jag råder dig att titta dig om på väg till banken och se vad du ser. Jag kan berätta lite om vad man kan hitta i Stockholm.

Man kan hitta unga hemlösa. Antalet ökade under hela förra året. Har ni några planer på att göra någonting för dem? Det ser inte ut så när man tittar i era papper. Man kan se de killar och tjejer – mellan 1 000 och 4 000 – som varken har jobb eller går i skolan. Ingen vet vad de gör. Ni kunde ha satsat lite på dem, kanske.

När det gäller den sociala infrastrukturen har ni misslyckats kapitalt, vill jag påstå. Om man tittar på arbetslösheten ser man att den på Kungsholmen har minskat från december 2009 till december 2010 med 22 procent. Det är superduperbra! I Rinkeby har den ökat med 4 procent. Så ser Stockholm ut. Klyftorna ökar markant. Detta är

en farlig utveckling. Vi har 6,5 procent arbetslösa i relativt arbetskraftstal. Det är en hög siffra. Jag skulle vilja råda dig, Sten, att titta var du går någonstans när du är på väg till banken.

Vi har en ökning av missbruk i Stockholm som gör att vi ligger etta i Sverige. Kolla på det, och fundera på varför ni skär ned på Maria Ungdom för femte året på raken med detta överskott! Jag tycker att ni ska fundera på det på den där sidan.

Ni tog bort den enda tjänst som fanns när det gäller att arbeta med barn till missbrukare. Denna tjänst hade ni fått medel till från staten och från länsstyrelsen. Den lyfte ni bort. Gör man så med ett överskott på 1,7 miljarder? Jag tror att ni hade haft råd med denna tjänst – att ta hand om barn till missbrukare i staden.

Om man har ett ökande antal unga hemlösa ligger man risigt till. Gör någonting för dem i stället! Ha inte bara projekt, utan se till att det blir verksamhet på riktigt och inte bara med statens pengar! Det behövs en tydlig strategi för unga arbetslösa. Det saknas i dag. Arbetslösheten har, precis som Karin Wanngård sade, bitit sig fast. Den har bitit sig fast i förorten. Det är en tickande bomb. Gör någonting!

Det handlar om att investera i en stads sociala struktur och att förebygga sociala problem. Barn, ungdomar, arbetslösa och hemlösa är förlorare i vinstmaskinen Stockholm. Det kommer att bli jättedyrt. Så titta er om när ni går till banken! Kolla vad ni ser, och investera i den sociala infrastrukturen!

Anförande nr 85

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag är av den övertygelsen, Karin Rågsjö, att vi kan hjälpa alla de grupper som du beskriver mycket bättre genom att staden har en stabil ekonomi. Detta är problem som också vi har beskrivit, till exempel unga hemlösa.

Vänsterpartiet får det ofta att låta som att det är något slags ogin snålhet som man bedriver när man landar på överskott i ekonomin. Överskott är inget politiskt mål i sig, men det handlar om en stabil ekonomi och sunda finanser i staden. Det är ett politiskt mål just därför att vi tryggt ska kunna hjälpa de grupper som finns och som behöver stöd i Stockholm. Det är vi helt överens om. Unga hemlösa är en sådan grupp. Detta ska inte behöva bli dragspel i konjunkturedgångar. Det är en viktig del för mig när det gäller att se till att ha pengar på banken – om du vill uttrycka det så, Karin Rågsjö. Det handlar om att man då kan se till att man inte behöver ha viktiga sociala verksamheter som dragspel när konjunkturen går ned.

Anförande nr 86

K a r i n R å g s j ö (V): Det är väldigt bra att man har ett överskott. Men då ska man också se till att använda det för de grupper som far så illa i Stockholm. Under fyra år, hela förra mandatperioden, har ni skurit ned på dessa grupper. Det kan man följa. Grupperna tickar på. Arbetslösheten tickar på i ytterstaden. Barn till missbrukare får inte den hjälp de behöver.

Vi menar verkligen att hela den sociala infrastrukturen i Stockholm behöver byggas upp på nytt. Det behövs ett flöde av idéer, pengar och metoder. Annars kommer det att kosta. Vi kommer att få nya, unga missbrukare, nya hemlösa och nya barn som vi måste omhänderta. En social infrastruktur i Stockholm behövs. Den behöver rustas. Ni har nedrustat, Sten.

Anförande nr 87

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det är jättekul att sitta denna kväll och diskutera förra året, som var ett lyckat år om man läser handlingarna rätt. Från Centerpartiet var vi med och stödde politiken under förra året. Vi var med och ledde politiken sedan oktober förra året. Vi kan därför inte ta fullt ansvar för allting, men man kan ändå konstatera att staden går bra och styrs på ett ansvarsfullt sätt. Här i Stockholm ger vi inte bara medborgarna frihet att välja skolor, förskolor och äldreboende, utan vi försöker också se till att de får spendera lite mer pengar på egen hand utan hjälp av klåfingriga politiker. Det är också en frihetsfråga.

Det är egentligen inte oppositionens skattechock som jag är uppe här för att prata om, utan något betydligt mer positivt. Jag visar här den officiella slutrapporten av Stockholms miljöhuvudstadsår förra året. Jag vet inte om ni har sett den, men jag rekommenderar er att läsa den. Den finns att få tag på. Prata med mig efteråt, eller gå till receptionen! Rapporten visar allt arbete vi gjorde under förra året och dessförinnan också. 35 städer ansökte om att få bli Europas första miljöhuvudstad. Under ledning av min företrädare Ulla Hamilton sökte Stockholm som en av de 35, och Stockholm vann. Egentligen kanske det inte är speciellt konstigt; det är bara att titta ut genom fönstret.

Men för säkerhets skull vill jag berätta att det var en panel av experter som granskade Stockholm ordentligt med lupp. De fann att vi fick högsta betyg för vårt bidrag i kampen mot klimatförändringar och högsta betyg för grönområden som inte bara finns i stort antal utan också är öppna för allmänheten. Vi har låg bullernivå i staden. Vi har en fantastisk avfallshantering och en hållbar markanvändning. Vi har också långsiktiga visioner för miljöfrågor och ambitiösa mål för framtiden som vi fick beröm för när vi fick den fina utnämningen.

Under år 2010 hände det massor med intressanta saker i miljöpolitiken i Stockholm. Det byggdes passivhus. Vi fick 120 stycken studiebesök av människor som kommer från när och fjärran och besökte Hammarby Sjöstad och allt bra vi har gjort där. De kommer till Norra Djurgårdsstaden och till många andra ställen, till exempel Järva och de projekt som finns där.

Tunga opinionsbildare från världen kom hit. Det var alltifrån EU-kommissionärer till journalister och borgmästare från Europa och USA. Vi hade en Stockholmspaviljong under juni månad med 30 000 besökare på 15 dagar som fick se hur Stockholm och våra miljöambitioner ser ut. Staden deltog i 80 konferenser utomlands på temat miljö och ordnade själv flera tunga och mycket omfattande konferenser och expertseminarier i en rad miljöfrågor.

Efter detta kan man nu se i undersökningar att 78 procent av stockholmarna är mycket stolta eller stolta över att vi har en miljöhuvudstad. 30 procent har efter året

konstaterat att det är ännu viktigare nu, efter detta år, att man själv bidrar till en bättre miljö sedan staden fick utmärkelsen. Av detta kan man förstås dra slutsatsen att Stockholm har en miljöpolitik i världsklass. Nu fortsätter vi med en miljöpolitik i världsklass.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 88

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Också jag är stolt över att Stockholm blev miljöhuvudstad. Jag tycker att det bevisar att vi har haft ett långsiktigt arbete under lång tid tillbaka i historien som har byggt en stark miljösituation i Stockholm.

Därifrån kan man ställa sig en fråga. Majoriteten skriver i sitt förslag: Vår målsättning är att Stockholm alltid ska uppfattas som den självklara miljöhuvudstaden. Man kan ju hoppas på det, men man kan fråga sig om det blir så. På engelska finns det ett talesätt som lyder: Put your money where your mouth is. Det räcker inte att bara prata, utan man måste också investera för att komma någonstans. Det räcker inte med att bara säga vackra ord som vi har hört här från borgarrådet Ankersjö.

Under den period som det har varit borgerlig majoritet här har till exempel miljöförvaltningens budget halverats. Vi ser hur den miljömiljard som Miljöpartiet drev igenom och som har fått enormt stora effekter i form av miljöinvesteringar nu är borta. Och det kommer ingenting liknande i stället för den som gör att man kan göra miljöinvesteringar och investera sig bort från den miljöskuld som Stockholm fortfarande sitter fast i.

När kommer det pengar som motsvarar de vackra ord som vi nu hör så att Stockholm verkligen kan vara miljöhuvudstad långt in i framtiden också, och inte bara förra året?

Anförande nr 89

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag uppskattar att du äntligen ville gå upp och diskutera miljöpolitik under den här punkten. Jag tycker att det är bra att du gör det. Det handlar absolut om pengar. Vi höjde budgeten för miljö- och hälsoskyddsnämnden med 10 procent för 2011. Vi har inrättat ett stadsmiljöråd som också har fått egna pengar. Så pengarna kommer; de finns där.

Jag skulle också vilja ta upp en annan sak som vi har diskuterat flera gånger, du och jag: Miljöpolitik ska inte vara en enskild sektor. Miljöpolitik ska finnas överallt och i allting vi gör. Om du tittar i vår budget står det om cykelvägar som ska in när vi bygger nya områden. Det står om avfallshantering. Det står om miljö i nästan alla områden. Det är det jag menar med en riktig miljöpolitik – ett holistiskt synsätt där vi implementerar miljöpolitiken i allting vi gör i hela staden. Det är detta arbetssätt jag vill att vi ska fortsätta med.

I slutändan ska jag säga att det faktum att Stockholm blev miljöhuvudstad självfallet är resultatet av ett långsiktigt miljöarbete som har skett under lång tid i Stockholm.

Anförande nr 90

Ann Mari Engel (V): Ordförande och fullmäktige! En stor del av stadens verksamheter är organiserade i bolagen. Vi har många välskötta bolag som är viktiga för staden. Men tyvärr handlar deras ägardirektiv mest om att man ska minska verksamheten och personalen. Man ska sälja ut och man ska konkurrensutsätta. Vi har inte minst sett hur bostadsbolagen under denna period har sålt mer än de har byggt. Därmed har de bidragit till att öka bostadsbristen, och det är väl inte deras främsta uppdrag.

Att konkurrensutsätta och sälja är en verksamhet som kräver stor försiktighet och noggranna analyser. Vi har ganska många avskräckande exempel i staden; jag behöver väl bara nämna det som numera nästan är ett skällsord, nämligen Boulton. Vi konstaterar att staden i denna försäljningsiver inte ens följer sina egna ägardirektiv, som handlar om ordentliga konsekvensanalyser. Vi undrar var analyserna är när det gäller outsourcingen av telefonväxlar och Volvo IT.

Jag pratar gärna lite grann om GS-IT. Det var en verksamhet där man gjorde en stor förändring utan någon konsekvensanalys innan. Man har inte heller gjort någon uppföljning för att se vad det är som händer ute i verkligheten, i våra skolor och i stadsdelsnämnderna. Vi tycker att det är dags för en grundlig granskning och en analys av vad GS-IT innebär kostnadsmässigt och verksamhetsmässigt för alla stadens verksamheter. I stället för det gjorde man i årets budget en minskning för nästan alla därför att de skulle tjäna pengar på detta. Verkligheten visar att det har blivit precis tvärtom. Vi tycker därför att det är dags att man följer ägardirektiven och gör en ordentlig granskning av detta.

Vi konstaterar också när det gäller bolagen att av stadens 17 bolag är det 14 som leds av män, och det är 3 som har en kvinnlig vd. Det strider mot stadens egen jämställdhetspolicy. Hela årsredovisningen saknar ett jämställdhetsperspektiv. Nästa år vill vi se en jämställdhetsbilaga, inte minst till årsredovisningen för aktiebolaget Stockholms Stadshus.

Vi ser med mycket stor oro på årsredovisningen från kulturnämnden, där vi ser att mycket av verksamheten är på nedåtgående. Vi ser tyvärr att det finns brister i många olika delar, framför allt när det gäller förortskulturen. Stockholm blir en alltmer segregerad stad. Det gäller bostäder, ohälsa och så vidare. Det gäller även kulturlivet. Det räcker inte att man säger att Stockholm ska ha ett rikt och tillgängligt kultur- och idrottsliv. Det blir en allt större klyfta mellan retoriken och den förda politiken.

Man talar mycket om världsklass. Tyvärr har vi snart en segregation och ett klassamhälle i världsklass här i Stockholm.

Anförande nr 91

Borgarrådet Sjöstedt (FP): Kära fullmäktigeledamöter! Det är alltid intressant att höra vad Ann Mari Engel är emot. Det vore intressant att någon gång höra vad hon är för. Men det kanske strider mot personligheten – jag vet inte.

Jag vill svara på den fråga som handlar om kulturnämnden. Det du säger är inte alls sant. Det går framåt på oerhört många områden när det gäller kulturnämnden. Det

satsas också väldigt mycket i ytterstaden. Jag vill påminna om det som jag själv tycker är navet i hela vår kulturverksamhet, och det är framför allt biblioteken. Där har det skett en kraftig uppryckning efter att ni nästan slaktade biblioteksverksamheten när ni hade makten. Det är jag väldigt stolt och glad över. Jag tycker att det är en mycket god grund att bygga vidare på. Du gör en svartmålning av kulturen som inte stämmer. Jag tror inte att så många stockholmare håller med dig i dina helvetesbeskrivningar.

Anförande nr 92

A n n M a r i E n g e l (V): Det var ingen helvetesbeskrivning. Du kan själv läsa i årsredovisningen att stockholmarna har blivit mer missnöjda med kulturlivet. Det kan man läsa i medborgarundersökningen. Jag trodde att den här diskussionen handlade om årsredovisningen av er förda politik och inte om vilka visioner vi har för Stockholm. Det pratar jag jättegärna om en annan gång.

Det är faktiskt så, Madeleine, att det finns väldigt stora brister i kulturpolitiken, framför allt när det gäller förörterna. Du kan åka ut till Rinkeby bibliotek och höra vad de tycker om den nya biblioteksreformen när de inte längre kan köpa in några böcker på olika språk. Du kan åka ut till förörterna och fråga vad de tycker om att deras teatrar och fritidsgårdar stänger. Tyvärr ser det ut så i Stockholm i dag. De klyftorna växer mer och mer i vår stad. Det tycker vi är ett allvarligt problem som ni tyvärr väljer att blunda för. Det finns jättemycket bra kulturverksamhet, men den blir mindre och mindre i förorten, och det vet medborgarna.

Anförande nr 93

S t e f a n N i l s s o n (MP): Den moderatledda majoriteten har under de senaste åren genomfört skattesänkningar som har inneburit 1 miljard mindre i intäkter för staden. Konsekvensen av detta har blivit att kvalitet, och även utbud av tjänster och service, till stockholmarna har urholkats. Som en konsekvens av detta har vi sett en ganska låg måluppfyllelse under 2010. De här nedskärningarna gäller i stort sett alla stadens verksamheter. Majoriteten har inte minskat sina målsättningar trots mindre pengar. Det har naturligtvis lett till sämre måluppfyllelse.

Allra mest påtagliga har nedskärningarna varit för de allra mest utsatta, hemlösa, utsatta barn och familjer och personer med missbruksproblem eller psykisk sjukdom. Trots tal om att Stockholm ska ha Sveriges bästa socialtjänst har Moderaternas nedskärningsiver drabbat just socialtjänsten extra mycket. Vi i Miljöpartiet tycker att det är helt oacceptabelt. Är det något som måste ses som en kärnverksamhet i en kommun är det just omsorgen om dem som har det allra svårast. Inte nog med att Moderaternas ekonomiska politik på riksnivå har lett till större ekonomiska klyftor under de senaste åren med större barnfattigdom, utan samtidigt har Stockholms arbete med att fånga upp och hjälpa dem som är mest utsatta i staden monterats ned. Betydligt fler utsatta människor far illa i dag än 2006 då den moderatledda majoriteten tog över makten i Stockholm.

Situationen har gått så långt att en stor del av den samlade socialarbetarkåren i staden har sagt att det är nog och startat ett upprop. Med tanke på hur lojal socialarbetar-

kåren varit under många år är det illavarslande och ett tecken på hur allvarlig situationen har blivit.

Jag har en fråga till den moderatledda majoriteten. Kommer ni att i er budget för 2012 ge socialtjänsten i stadsdelsnämnderna mer resurser som kompenserar för höjda löner och priser? Eller ska de allra mest utsatta få ännu mindre stöd och hjälp under kommande år? Vi vill hemskt gärna ha svar på den frågan eftersom vi har sett fem budgetar i följd med minskade resurser till just de här områdena.

Två andra områden som också fått mindre resurser och sämre möjligheter att göra ett bra jobb är idrott och kultur. De skattemedel som går till idrott och kultur går ju i första hand till barns och ungdomars aktiviteter. Särskilt för de barn och ungdomar som lever med föräldrar som missbrukar eller har psykiska problem är tillgången till idrott och kultur så viktig. Inte minst kontakten med andra vuxna är viktig om man lever i en familj där föräldrarna har egna problem.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 94

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Hur ska vi bemöta Stefan Nilsson och Miljöpartiet? Vi har inte bara sänkt skatten, utan tack vare en god förordning under mandatperioden ökar också skatteintäkterna. Det ger utrymme för reformer även framöver.

Jag håller inte med om bilden av att det inte skulle satsas på det sociala området. Vi ser snarare en utveckling där antalet vuxna missbrukare minskar. Vi kan också se att i de stadsdelar som arbetar förebyggande mot hemlöshet hos unga minskar den gruppen. Det är ett projekt som kommer att fortsätta även under nästa år. Det är viktigt att stadsdelarna fortsätter att arbeta förebyggande.

Vi kan också se att mycket annat går i rätt riktning. Gruppen som är beroende av ekonomiskt bistånd minskar till historiskt låga nivåer. Vi har en minskande barnfattigdom. Jag delar inte synen att allting är nattsvart i Stockholm. Det är tvärtom väldigt mycket bra som sker ute i våra verksamheter. Jag möter stolta medarbetare som tycker att de gör ett bra jobb, men det man ofta får höra är hur nattsvart och problematiskt det är. Det beklagar jag.

Anförande nr 95

S t e f a n N i l s s o n (MP): Låt oss börja med pengarna. Vi kan konstatera att socialtjänsten i stadsdelarna, som är de tyngsta bitarna speciellt när det gäller barn och unga, har fått mindre resurser av er fem år i följd om man kompenserar för priser och löner. Det gör att drygt 10 procent har skurits bort från de här verksamheterna. Det är färre socialarbetare, men det är också färre biståndsinsatser som beviljas, till exempel när det gäller människor med missbruksproblem. Biståndsbedömningarna är generellt sett mycket hårdare nu än de var för några år sedan när det gäller människor med missbruksproblem. Man följer upp färre anmälningar om barn som far illa. Vi tycker att det är allvarligt. Vi måste rusta upp socialtjänsten igen.

Anförande nr 96

Borgarrådet Hamilton (M): Fru ordförande! Det är ett fantastiskt år, 2010, för Stockholm som vi har lämnat bakom oss. Vi har haft miljöhuvudstadsåret, som Per Ankersjö redan har konstaterat. Vi har en tillväxt i Stockholmsregionen som är helt enorm. Inte bara Stockholms stad utan Stockholms län växer så det knakar. Jag brukar säga att Stockholm går som tåget, men jag har ändrat mig och säger att Stockholm går som tåget borde gå, med tanke på den vinter som har varit. Det är väldigt mycket som går åt rätt håll.

När jag lyssnar på oppositionen undrar jag om vi verkligen bor och lever i samma stad. Ni är ju alldeles röda i ansiktet efter era försök att beskriva hur illa det ser ut i Stockholm. Låt oss titta på andelen arbetslösa 16–64 år i januari 2010. Den var 3,8 procent. I mars i år var den 3,4 procent. Ni säger att ungdomar är en kategori människor som riskerar att bli utslagna. I januari 2010 var andelen arbetslösa ungdomar 18–24 år 5 procent. I mars var den 4,5 procent. Om vi tittar på stadsdelsnämnderna kan vi konstatera att i Kista-Rinkeby har den sjunkit från 7,6 till 6,3. I Spånga-Tensta har den sjunkit från 6,7 till 5,7. I Hässelby-Vällingby går det åt fel håll. Det erkänner jag. Där har den gått från 5,5 till 5,7. Det är inte bra. Det är samma sak i Skarpnäck. Det måste man göra någonting åt. I Skärholmen ser vi en minskning från 8,6 till 7 procent. I Farsta har den sjunkit från 6,9 till 4,7. Jag kan fortsätta att räkna upp område efter område, och det ser precis likadant ut om man tittar på hela åldersgruppen. Det här vara bara ungdomar.

Vi har en otroligt stark konjunktur i Stockholm. 63 procent av samtliga nyanmälda platser i länet finns faktiskt i Stockholms stad. Vi har många nya människor som kommer ut på arbetsmarknaden, och samtidigt har antalet långtidsarbetslösa minskat med 10 procent jämfört med mars 2010.

Då kan man fråga sig hur det ser ut landet i övrigt. Är Stockholm sämre eller bättre? Vi kan konstatera att arbetslösheten i riket i gruppen 16–64 år ligger på 6,4 procent. I Malmö ligger den på 8,7 procent, i Göteborg på 6,7 procent och i Stockholm ligger vi på 5 procent. Det här är bara några exempel på att vi har en väldigt stark arbetsmarknad. Jag skulle vilja säga att det stora problemet egentligen är kompetensförsörjningen. Vi har en arbetsmarknad i Stockholm som inte är tillräckligt flexibel. Det finns många arbetsgivare som inte hittar den kompetens som de skulle behöva.

Det ser otroligt bra ut på arbetsmarknaden i Stockholm. Det ni beskriver, att arbetslösheten ökar och att ungdomar riskerar att slås ut, stämmer inte med hur det ser ut i verkligheten.

Anförande nr 97

Karin Rågsjö (V): Det handlar ju lite om var man bor i den här staden, Ulla, om man ska känna att Stockholm går som tåget när man är arbetslös. Det är klart att det är ett bekymmer att arbetslösheten ser ut som den gör i ytterstaden. När arbetslösheten minskar med 22 procent på ett år på Kungsholmen och ökar med 4 procent i Rinkeby tycker jag att vi har ett problem. Där kanske man skulle lägga in lite medel från dessa 1,7 miljarder i vinst. 40 procent av dem på jobbtorgen saknar

relevant utbildning, vilket vi har pratat om tidigare här i kväll. De har alltså inte grundskola eller gymnasiebetyg. Det är en grupp som man skulle satsa betydligt mer medel på. Det kommer ni säkert att göra i budgeten för 2012. Ni kommer att lägga väldigt stora insatser på det här. Det kan vi på den här sidan förvänta oss då om man vill göra någonting för de här grupperna.

Visst går arbetslösheten ned i vissa delar, men vi har en farligt hög arbetslöshet i Skärholmen, Rinkeby, Tensta, Rågsved och Högdalen där unga, killar och tjejer, känner sig ganska långt borta från arbetsmarknaden. De är rädda för att de inte ska komma in på arbetsmarknaden, inte ska få något jobb och inte ska få någon lägenhet. De är ganska off. Vi måste satsa på den gruppen, annars lever vi en stad som faller sönder.

Anförande nr 98

Borgarrådet H a m i l t o n (M): I januari 2010 var siffrorna för andelen arbetslösa i program i Rinkeby-Kista 9,4 procent. I mars i år var det 9,1. Det ser likadant i alla stadsdelar oavsett om det är ytterstad eller innerstad. När det gäller ungdomsarbetslösheten kan vi konstatera att i Rinkeby-Kista var den 7,65 i januari 2010. Den är 6,32 i dag. I Spånga-Tensta var den 6,75 i januari. Den är 5,75 i dag. Tittar vi på ungdomsarbetslösheten i Enskede-Vantör kan vi konstatera att i januari var den 5,29. Den är 5 i dag. På område efter område går utvecklingen åt rätt håll.

Ni är inte ärliga när ni säger att det blir större och större klyftor. Alla siffror visar att det går åt rätt håll. Det blir färre arbetslösa, och det blir fler nya jobb.

Anförande nr 99

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det går inte att förneka att ni är hjälpta av den högkonjunktur som vi nu ser i vår stad. Klassklyftorna i Stockholm ökar. Skillnaden mellan de högavlönade och de som tjänar minst är större i Stockholm än i övriga landet. Vi är också väldigt många fler invånare. Procentuellt är det många individer i Stockholm som drabbas av arbetslöshet. Ni tvingar ut folk i arbeten som ibland är under all kritik. Vi vill satsa på långtidsarbetslösa med långsiktig utbildning och yrkesrelaterad kunskap så att man har möjlighet att ta arbeten i bristyrken. Vi vill satsa på de arbetslösa.

Anförande nr 100

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Det är inte så att det är en större procentandel i Stockholm som drabbas. Det är helt fel. Vi har lägre siffror. Jag skulle förstå det om jag tittar på de här staplarna och det var den här stapeln som var Stockholm. Men det här är faktiskt Malmö. Det här är Stockholm, och det är den lägsta stapeln när det gäller 16–64-åringar. Jag skulle också kunna förstå det om det var den här stapeln när det gäller ungdomar, men det är den här stapeln som är Stockholm. Ni ger en helt felaktig bild av hur verkligheten ser ut. Kan ni inte glädjas i stället åt att vi har en högkonjunktur? Det är helt korrekt att vi blir hjälpta av högkonjunkturen, men du försöker att ge en bild av den effekt som högkonjunkturen har som inte stämmer med verkligheten. Gå in och titta på siffrorna! På område efter område har vi en

sjunkande arbetslöshet. Det är fel att lura i ungdomarna att det är helt omöjligt att få jobb i Stockholm i dag, för så är det inte.

Anförande nr 101

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ulla Hamilton sade att det verkar som om vi bor i helt olika städer. När jag hör er tycker jag också att det verkar som om vi bor i helt olika städer. Faktum är att om man ser det utifrån ett förortsperspektiv kan vi ta min hemort Rinkeby som exempel. Förut hade Rinkeby bibliotek råd med böcker på olika språk, sagostunder för barnen och så vidare. Det fanns fältare. Det fanns fritidsgård och Ungdomens hus. Det fanns barnteater i Tensta, Rinkeby och Husby. Jag skulle kunna stå här en timme och räkna upp allt som har försvunnit. Det drabbar faktiskt dem som har det sämst. Man behöver också bara titta på Rädda Barnens siffror för att se att barnfattigdomen har ökat i Stockholm. Det är ingenting som vi på den här sidan har hittat på, utan det är faktiskt Rädda Barnens undersökning. Det stämmer nog att vi befinner oss i olika städer. Det vore kanske ganska nyttigt att tillbringa mer tid i de förorter som har drabbats hårdast av era besparingar.

Men egentligen gick jag inte alls upp för att prata om det, utan jag tänkte ta upp några andra som får betala för det här starka bokslutet, och det är personalen i vår stad. Arbetsmarknaden i den här staden är fortfarande mycket könssegregerad. Det har inte funnits någon som helst plan för hur det ska ändras. De lågavlönade kvinnorna dominerar fortfarande i de tyngsta jobben inom hemtjänsten och äldreomsorgen. Målet om en sjukfrånvaro på 5 procent har inte uppnåtts, speciellt inte i de grupper som har de här tunga jobben. Jag håller med om att det är ett långsiktigt jobb, men det finns ingen strategi för hur man ska höja de här låga lönerna och hur man ska förbättra arbetsvillkoren i de här yrkena.

Medarbetarundersökningarna visar att var tionde medarbetare är rädda för att säga vad de tycker på sin arbetsplats. Jag tycker att det är otroligt allvarligt med tanke på hur negativa ni var till de små korten som vi föreslog där man skulle göra reklam för meddelarfriheten. Till och med socialsekreterarna, som är en mycket lojal yrkesgrupp, har nu startat ett mindre uppror på grund av att de har en outhärdlig arbetsmiljö och att de saknar resurser att hjälpa sina klienter. Det tror jag inte att de göra bara för att de tycker att det är kul.

Jag tycker att hela den här politiken saknar ett jämställdhetsperspektiv, ett klassperspektiv och ett barnperspektiv.

Anförande nr 102

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Om det är någonting som vår politik har så är det ett klassperspektiv. Jobbskatteavdraget är en otroligt viktig klassfråga. Att inte höja kommunalskatten för låginkomsttagare är en oerhört viktig klassfråga. Att se till att hushållsnära tjänster får fortsätta att utvecklas är en oerhört viktig klassfråga. När vi tittar på arbetslösheten, inkomstutvecklingen, sjukfrånvaron och utbildningsnivån i de olika stadsdelarna pekar alla kurvor åt rätt håll. Jag är helt övertygad om att stockholmarna inte känner igen den bild som ni försöker sätta. Det är en del av ert problem. Man måste beskriva verkligheten såsom den ser ut, och det går åt rätt håll.

Anförande nr 103

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): En del av ert väldigt stora problem är att ni inte ser verkligheten som den är. Att du kan komma med siffror på 0,001 procents förbättring av arbetslösheten någonstans hjälper inte ett dugg de fattiga barn som till exempel har föräldrar med försörjningsstöd och som inte ens får ett SL-kort för att ta sig in till staden för att gå på de eventuella gratisaktiviteter som finns kvar. Det är den verkligheten ni inte ser. Ni ser inte den verklighet där ungdomar i förorten inte har fritidsaktiviteter, där det inte finns fältare, där det inte finns fritidsgårdar och att det inte finns en enda kvinno- eller tjejverksamhet på hela Järva, för ni har lagt ned allt. Det är problemet, och det är den verkligheten ni inte ser.

Anförande nr 104

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag har haft anledning att fundera över detta med hembygd väldigt mycket i mitt liv. Jag blir väldigt förvånad när jag hör Ann-Margarethe Livh prata om sin hembygd, nämligen Rinkeby, och beskriver den som ett oerhört torftigt ställe där det inte finns någonting, där de boende inte har några chanser över huvud taget och där kulturen är utarmad. Detta är inte sant. Det sker otroligt mycket inom kulturlivet också i Rinkeby och även i Tensta. Jag är förvånad över att du inte ser det.

Mario Vargas Llosa var på biblioteket och sade att det var en av de största upplevelserna han hade när han var i Sverige. Bagdad Café kommer att genomföras även i år i Tensta i samarbete med Svenska akademien. Tensta konsthall har under vår tid vid makten fått fyrdubblat stöd varje år. Vi har Elinsborgsskolan som nu kommer att ha ett samarbete med Operan. De kommer att sätta upp föreställningar tillsammans med professionella operautbildade artister. Vi har till och med den finaste barnteatern i hela Stockholm, Tittut, som nu har föreställningar i Blå Huset.

Detta är inte ett utarmat kulturliv. Det är ett blomstrande kulturliv som kan bli ännu bättre. Sluta prata strunt om att det är så fruktansvärt dåligt i den stadsdel du bor i, för det är det inte!

Anförande nr 105

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Nu råkar jag faktiskt bo där, om vi nu ska haka upp oss på just den stadsdelen. Jag pratade även om andra stadsdelar, men nu råkar jag bo där. Det är ju kul att Bagdad Café, som har funnits i så där tio år, fortsätter. Det tycker jag är jättebra.

Men Rinkeby bibliotek, som var ett av de bästa biblioteken i Stockholm, hade böcker på alla tänkbara språk för alla barn som bor där. De har fått begränsade inköpsdirektiv. De kan inte köpa böcker på alla språk längre. Personalen hade resurser att ha sagostunder för barn på olika språk. Det kan de inte längre. Den här nya organisationen av biblioteken gör att man lika gärna kan jobba i en Icaaffär som på biblioteket. Man går runt i någon jäkla cirkel och serverar folk som kommer. Det finns ingen kontinuitet. Jag har varit och besökt det biblioteket två gånger i sträck, och det är förskräckligt. Det var basen i kulturlivet förut i Rinkeby. Det fanns barnteater varje söndag i Rinkeby Folkets Hus. Den lokala stadsdelsnämnden har inte längre ett

öre kvar att ge till sådan verksamhet. Det är det jag menar med nedrustningen av kulturen. Det tycker inte jag att du kan bortse ifrån.

Anförande nr 106

E w a S a m u e l s s o n (KD): Också jag vill hälsa dig välkommen till ditt nya uppdrag, Karin.

Som flera redan har sagt kan man undra om vi bor i olika städer. Vad är det för verkligheter vi möter? Stockholm har nu tagit ännu ett kliv mot att bli en stad i världsklass. Under 2010 har staden erhållit ett antal priser som visar att också andra uppmärksammar stadens positiva utveckling. Människorna i staden är våra uppdragsgivare. Det är dem vi är till för. Därför är de många brukarundersökningar som vi gör mycket viktiga mått på hur staden utvecklas. Den starka ekonomi som staden har, att nämnder och styrelser tar ansvar för sina budgetar och att de allra flesta uppsatta målen har uppnåtts är en god grund för kommande år.

Vi vet alla att det finns enskilda människor bakom alla siffror. Det är i de dagliga kontakterna med dem som vi fortsatt ser utvecklingsmöjligheter. Stockholm växer och allt fler attraheras av pulsen, den breda arbetsmarknaden, mångfalden och möjligheterna till kulturupplevelser, men den växande staden har också sina utmaningar. Den offentliga servicen måste byggas ut. Det handlar om förskolor, skolor, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En attraktiv stad är en tillgänglig stad. Den stora satsning på 1,2 miljarder som de senaste tolv åren har gjort staden tillgängligare har betytt mycket, men det finns fortfarande mer att göra.

Stockholmarna vill kunna påverka sin livssituation. Därför är arbetet för fortsatt valfrihet en mycket viktig fråga för att vi ska kunna se en utveckling också på det området.

Det har talats en del om skatter i talarstolen i dag. Historiskt sett kan vi verkligen säga att höga skatter inte har visats sig ge den höga välfärd som det ofta talas om. Rätt använda skattemedel ger däremot hög välfärd. Med jobbskatteavdraget har de lågavlönade verkligen kunnat förbättra sin vardag. Vi är på rätt väg, och vi ska fortsätta den positiva utvecklingen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 107

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag, liksom åtminstone halva den här salen och möjligen en och annan radiolyssnare, är helt förbluffad. Vi har en stad som växer oerhört mycket fortare än vad vi trodde för några år sedan. I dag tror vi att vi kommer att vara en miljon invånare i Stockholms stad år 2025 i stället för 2030, och det är bara ett par år sedan vi trodde att vi skulle uppnå det först 2030. Mängder av människor flyttar hit. De vill bo här. Man skaffar fler än två barn. Det är också någonting nytt för alla statistiker att bita tag i. Och ändå får vi från vänstersidan en bild av en stad i totalt förfall, en stad där ingenting fungerar och där förskolorna är usla, där skolorna är usla och biblioteket i Rinkeby är tydligen en ren katastrof enligt

vad vi får höra. Jag tror ärligt talat inte att stockholmarna känner igen sig i den bilden.

Stockholm är en segregerad stad men också en stad som växer dit många människor vill flytta både från andra delar av landet och från andra delar av världen. Det gör att vi står inför enorma utmaningar, men den stora utmaningen är inte att våra kommunala verksamheter är usla i dag. Den stora utmaningen är hur vi ska klara alla de människor som vill flytta hit. Hur ska vi kunna bibehålla förskolor och skolor i världsklass? Hur ska vi orka med att bygga ut infrastrukturen? Hur ska våra sjukhus möta alla de invånare som kommer till? Det är den stora utmaningen och inte att verksamheterna i dag är usla. Jag kan inte begripa hur man kan stå i den här talarstolen och tala om att allting är så förfärligt att Stadshuset tydligen håller på att rasa ned i Mälaren. Så illa är det inte.

Anförande nr 108

J a n V a l e s k o g (S): Det här är en lite märklig debatt. Jag tycker att man måste ha ett visst ansvar om man som majoritet lägger en årsredovisning där man gör det som många tycker är en ren skönmålning. Verkligheten är naturligtvis mer komplicerad. Det finns en massa problem på en massa områden, men när man helt undviker det i en årsredovisning är det klart att oppositionen reagerar och tar upp de frågorna. Skolan är väl ett sådant område – jag ska återkomma till det senare – där det också råder en stor skönmålning. Vore det inte rimligt att man redovisar de problem som finns på ett tydligt sätt när det gäller måluppfyllelse och annat i stället för att beskriva det som om allt är frid och fröjd? Man pratar om en arbetslöshet på 5 procent som om det vore frid och fröjd. Det är väl ett allvarligt problem.

Anförande nr 109

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det måste man självfallet. Det är därför alla de här siffrorna och hela den här analysen av problemen finns med. Men det som jag upplever är att oppositionen anser att Stockholms stad är på väg att ramla ned i Östersjön och Mälaren och att det är en fullkomlig katastrof vi står inför. Så är det faktiskt inte. Vi har stora problem, och jag tror att vi har de största problemen framför oss just för att så väldigt många människor vill leva och bo i vår stad. Det ställer oss politiker inför väldigt stora utmaningar som vi måste ta på allvar. Men den botten som den här staden vilar på är starka och sunda finanser. Det kommer in massor med mer skatteintäkter varje år som vi kan använda till rimliga, bra och viktiga saker i den här staden. Vi har en stabil grund att stå på, men vi måste också se till att vi använder pengarna på ett bra sätt och att vi bygger för framtiden.

Anförande nr 110

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Jag begärde replik eftersom borgarrådet Edholm, ansvarig för skolan, använde hela sitt anförande till att prata om annat än just skolan. Visst är det bra att Stockholm växer. Jag tror inte att Stockholm håller på att rasa ned i Mälaren. När det gäller resultaten i skolan, det vi har under den här punkten på dagordningen, ser vi att utvecklingen går åt fel håll. Det problemet löser vi inte med att det flyttar hit flera människor eller genom att prata om andra typer av utmaningar.

Vi har konkreta problem. Vi kan ta några axplock från de handlingar vi har. Planen är till exempel att inte fler än 10 procent ska lämna gymnasiet utan att vara godkända, och inte ens det klarar vi. Vi har egentligen bara bra resultat på testen från årskurs 5. Alla andra resultat pekar åt fel håll. Det behöver vi prata om.

Anförande nr 111

Borgarrådet E d h o l m (FP): Absolut, det håller jag helt med om. Men att ta steget från detta till att måla upp en bild av att allting är uselt menar jag är fel. Det finns också bra saker som händer i våra skolor. Vi kan till exempel se att delvis beror de här försämrade betygsresultaten på att skolor, lärare och rektorer har ägnat mer och mer energi åt betyg och bedömning. Det innebär att vi i dag har färre glädjebetyg än vad vi har haft tidigare. Det är bra, men vi måste självfallet bli bättre. En större andel av våra grundskoleelever måste bli behöriga att söka till gymnasiet. Vi måste se till att fler elever blir behöriga från gymnasiet så att de kan söka till högskolan. Det här är stora utmaningar, men det innebär inte att allting är dåligt.

Anförande nr 112

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Även om ett hus är byggt på lös grund behöver inte det betyda att det faller ned i Mälaren eller försvinner, men det krävs eftertanke och att man kan ta hand om det och reparera när saker går sönder. Vi har till exempel sett att det har varit stora ombyggnader i parken här utanför, bland annat på grund av att marken sätter sig för att det är dålig grund under. Det är just den typen av långsiktighet som jag efterlyser från majoritetens sida. Det räcker inte att slå sig för bröstet för att man går med vinst ett år eller två, utan det handlar om att tänka långt in i framtiden. Det är väl mer tydligt på utbildningsområdet än någon annanstans.

Det är därför som vi också är oroade över att det finns många skolor som har svårt att hålla budgeten i det moderatledda Stockholm. Över 40 procent av grundskolorna och 48 procent av gymnasieskolorna redovisar underskott enligt den här årsredovisningen. Precis innan den här debatten satte i gång hörde vi att revisorerna hade ganska tung kritik på utbildningssidan. Om nu inte Lotta Edholm lyssnar på oss och tycker att vi svartmålar kan hon väl åtminstone lyssna på stadens egna revisorer och se att det finns faktiskt finns problem som behöver lösas. Nästan 30 procent går ut utan gymnasiebehörighet, och det är oroande. Det gör Stockholm svagare på längre sikt, och det måste man ta tag i.

Anförande nr 113

Borgarrådet E d h o l m (FP): Nej, det är inte ett problem att staden går med överskott. Vi som har varit aktiva i den här staden vet att det är betydligt större problem när staden och verksamheterna går med underskott. Då har vi verkliga problem. Genom att ha en stabil och bra ekonomi bygger man också för framtiden. Det jag tycker är ett stort problem – och jag ska verkligen inte säga att det här med skolornas resultat inte är ett stort problem – när det gäller överskotten är att vi inte får använda överskotten på ett vettigt sätt. I dag går de här pengarna tillbaka stadens kassakista. Vi kan inte använda dem till de investeringar som vi vill. Det tycker jag är en ändring som vi skulle försöka komma överens om. Jag tycker att vi ska försöka

förändra lagstiftningen så att vi kan använda det till mer investeringar. Men det är aldrig ett problem att en kommun går med överskott. Problemet är när den går med underskott, och det har den här staden gjort.

Anförande nr 114

J a n V a l e s k o g (S): Jag tänker fortsätta den här nyanserade kritiken från oppositionen och hålla mig till skolans område. Under fyra månader har jag haft uppdraget som vice ordförande i utbildningsnämnden. Jag kan konstatera den här mycket glättiga bilden i redovisningen inte alls stämmer väl överens med verkligheten. Allt är inte eländigt, men alltför mycket är helt oacceptabelt som jag ser det för att det ska vara i närheten av en skola i världsklass.

Vi vill ha en skola som ger eleverna självförtroende, men vi har som nämnts här tidigare en skola där ungefär 13 procent av eleverna inte får behörighet till gymnasiet. 30 procent av eleverna blir inte klara på tre år i gymnasiet och 25 procent inte på fyra år. Med en sådan skola i dagens Stockholm får tiotusentals elever sämsta möjliga självförtroende inför vuxenlivet. Jag tycker inte att det är acceptabelt, men så såg det faktiskt ut 2010.

Vi vill ha kommunalt och enskilt drivna skolor där man satsar i princip allt på elever och lärare på sin egen skola för att kunna erbjuda ett starkt kunskapsfokus på utbildning med hög kompetens. I dag har vi skolor med hög läraromsättning och många utbildade lärare, 50 procent på många skolor. Samtidigt plockar en del koncerner bort 10–15 procent av resurserna från skolorna. Som vi har hört här tidigare finns det många skolor som har väldigt stora underskott.

Vi har som sagt försämrade skolresultat på många viktiga områden. Enligt min uppfattning försämrades lärartätheten sedan skolorna lämnade stadsdelsnämnderna. Segregationen ökar kraftigt samtidigt som det socioekonomiska anslaget urholkas. Elevernas psykosociala miljö har inte blivit bättre utan sämre. Elevfrånvaron har ökat, och skolornas arbete mot detta har fått allvarlig kritik. Betygsinflation och godtycke är ett växande problem. Yrkesprogrammen förlorar nu sin attraktionskraft sedan högskolebehörigheten tagits bort. Listan på problemen i skolan blir inte kortare utan längre och längre, men det framgår inte alls av den här redovisningen. Det är ingen svartmålning. Det är en nyansering på skolans område, precis som vi har försökt att göra på andra politiska områden.

Jag måste ändå ställa frågan rent principiellt: Hur kan man i en sådan här årsredovisning missa alla de problem och bristfälliga måluppfyllelser som ändå finns när det gäller att, som jag tar upp här, kunna ge eleverna bättre självförtroende och inte, som nu, sämre kunskapsbas och till exempel ökad segregation? Jag tycker att det är rimligt att kommunledningen och majoriteten tar upp några av de här problemen någonstans i redovisningen.

Anförande nr 115

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Att en del av de här sakerna inte tas upp i årsredovisningen kan ju bero på att de helt enkelt inte är sanna. Vi har inte färre lärare i dag än vad har haft tidigare i våra skolor. Vi har högre behörighet bland våra

lärare än vad vi har haft tidigare år. Vi har precis samma antal barn per anställd i förskolan som vi har haft de senaste åren. Det är svårt att redovisa siffror som inte stämmer.

Kunskapsresultaten i årskurs 9 i de ämnen som är viktiga för att man ska komma in på gymnasiet har minskat något, men vi måste också komma ihåg att det handlar om ett par procentenheter efter att de hade ökat under en följd av år tidigare. När man tar upp alla de här argumenten och all den här statistiken är det också viktigt att man visar det som faktiskt går åt rätt håll, för sådant finns det också, till exempel när det gäller läsning i de nationella proven i årskurs 5.

Anförande nr 116

J a n V a l e s k o g (S): Jag kan konstatera att vi har en väldigt stor andel obehöriga lärare. På en del skolor runt 50 procent. Det är ett allvarligt problem som man självfallet måste belysa och göra någonting åt. Vi kan inte vänta till 2015 på att det ska bli bättre. Det är fyra år kvar.

Du ifrågasatte också lärartätheten. Där har det inte skett någon förändring alls under de senaste åren. Vi vet att när skolorna tillhörde stadsdelsnämnderna lämnade tre av fyra stadsdelsnämnder mer pengar till skolorna. Vi vet hur dramatiskt det var här i salen. Det är bara att plocka fram de protokollen. Det vittnades om att de flesta skolor fick dra ned på antalet lärare, och ni kunde aldrig förklara detta. Sedan kom utbildningsförvaltningen på att det inte var som det rykte som Björklund hade spridit om att stadsdelsnämnderna stal pengar, utan det var precis tvärtom att tre av fyra stadsdelsnämnder tillförde pengar till skolorna. Därför var det också fler lärare.

Anförande nr 117

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det här har varit en spännande debatt. Jag har konstaterat att det är något problematiskt att höra att den ena parten i diskussionen inte ser någonting av det som sker. När man träffar stadens medarbetare, alla aktörer och alla som bor i staden i olika sammanhang känner man inte riktigt igen den bild som oppositionen ger.

Jag skulle vilja vända mig till Karin. Jag tycker att det är jätteroligt att du har hamnat i den här rollen, Karin. Gratulerar! Jag kan tänka mig att du har samlat dig under ett antal dagar och gått igenom den här årsredovisningen och annat. Jag kan tänka mig att du har haft dina politiska antenner och dina tentakler ute för att landa i den oppositionspolitik som vi också undrar var den är. Det här är roligt.

Jag kan också tänka mig att du har sett att det sker en del saker i den här staden. De senaste åren har vi äntligen sett en utveckling kring Förbifarten, Citybanan, E18, Norra länken och Spårväg City, som jag i och för sig vet att ni inte gillar så mycket. Vi har utvecklingen av infrastrukturen, Hagastadens utveckling och reoveringen av våra miljonprogramsområden. Där har vi äntligen hittat en modell så att vi kan ta tag i det som ingen tidigare har kunnat hantera. Vi har Slussen, utveckling av Norra Djurgårdsstaden och Årstafältet. Jag har en lista eftersom det är svårt att komma ihåg allt som pågår, till exempel Söderstadens utveckling.

Några av partierna i oppositionen, dock inte alla politiker, försöker svartmåla. De försöker hela tiden visa att ingenting sker och att det är eländigt. Samtidigt kallas staden för vinstmaskinen av Vänsterpartiet. Någon annan på oppositionssidan säger att staden är en katastrof. En del säger att vi mörkar ekonomin.

Det handlar om att hantera utmaningarna i staden och att få reda på från medborgare och andra vad vi ska göra för att utveckla staden. Vi måste också se vad vi gör för att utveckla staden. De infrastrukturella förändringar som sker i Stockholm kommer att ge förutsättningar för nya företag, nya bostäder, fler arbetstillfällen och ta hand om alla de människor som vill bo i den här staden. Dessutom tar vi hand om en skuld som vi har när det gäller miljonprogrammen och ser till att vi renovera det som ingen annan tidigare har hanterat och miljöprofilerar dem på ett ekonomiskt sätt som gör att vi också kan komma fram till målet. Då har vi utvecklat den här staden, och det ska göra tillsammans med medborgarna.

Anförande nr 118

Borgarrådet **B o l u n d** (MP): Fru ordförande! Jag har aldrig varit kritisk mot att staden går med vinst. Jag tycker att det är bra. Jag tycker att staden ska gå med vinst inte bara i år och nästa år, utan jag tycker att det vi ska göra den om 10, 20 och 30 år också. För att det ska vara möjligt måste man bygga långsiktigt. Man måste bygga med eftertanke. Ett exempel på det är renoveringen av miljonprogramsområdena. När de byggdes tog man inte så stor hänsyn som man skulle ha behövt göra till energieffektivitet till exempel och kanske inte heller till boendestandard. Nu när vi har ett stort underhållsproblem som vi behöver åtgärda finns det en möjlighet att rätta till de problemen. Då riktas inte vår kritik mot att man gör vissa investeringar, för det tycker vi är bra, utan vår kritik riktas mot att man inte gör tillräckligt stora investeringar så att man klarar av att ta hand om de sociala och miljömässiga problem som finns i och med att miljonprogramsområdena är ineffektiva och inte har en bra boendemiljö.

Om det är att svartmåla att vi vill gå snabbare fram och vill göra mer får det i sådana fall vara en svartmålning, men jag delar inte den bedömningen.

Anförande nr 119

Borgarrådet **L a r s s o n** (M): Visa mig, Per Bolund, i vilken budget som Miljöpartiet har varit med och tagit fram som satsningarna på miljonprogramsområdena, fastigheterna, energieffektiviseringar och miljön i befintliga fastigheter är större än dem som vi gör i dag! Visa mig den budgeten, Per Bolund! Visa mig var i detta land du har deltagit i att satsa mer än vad som görs i Stockholm! Vi satsar 10 miljarder enbart på energieffektiviseringar. Vi ser till att vi får ett miljonprogram som inte innehåller en massa lägenheter där det blåser. Vi gör stambyten samtidigt med detta och renoverar tillsammans med hyresgästerna. De har ett stort inflytande. Detta sker nu. Det sker i en tid när du säger att det sker alldeles för lite. Det sker mer än någonsin tidigare, och vi ska vara stolta över det.

Anförande nr 120

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är lite orolig för att det finns en grupp som lyssnar till den här debatten som inte alls känner igen sig över huvud taget vare sig i den här verksamhetsberättelsen eller i den här debatten. Det är en grupp medborgare som just nu håller på att trängas undan ifrån väldigt många samhällssektorer mitt i Stockholm, och det är ungdomarna. Skälet till att det har blivit så är att den sammantagna effekten av allt det som ni på den borgerliga sidan berömmar er för, att Stockholm växer så det knakar, att det flyttar hit så många varje år, att ekonomin går som tåget och att dessutom värdet på bostadsrätter stiger och ekonomin som helhet växer. Den sammantagna effekten av den politik som ni bedriver är att det blir allt svårare att etablera sig som ung och för övrigt även som ny i Stockholm om man inte har ett eget kapital.

Det här bevisas på massor med områden. Det enklaste exemplet gäller studentbostäder. Vi har 80 000 studenter, men vi har bara 12 000 studentbostäder. I höstas köade internationella studenter för att de inte fick några studentbostäder, och de fick så småningom tälta utanför universitetet. Framförhållningen hos allmännyttan för att bygga bort bostadsbristen är närmast noll eftersom ni inte har släppt till någon mark till bostadsbyggande. Därmed finns det ingen beredskap. I Familjebostäder är beredskapen i stort sett noll.

Det är dessutom så att effekten av den sammantagna utförsäljningspolitiken som ni har fört, där ni säljer ut allmännyttan till bostadsrätter och dessutom säljer en del av stadens fastigheter på än det ena än det andra området i syfte att dra in alla de pengar som ni slår er för bröstet för, blir att det blir nästan omöjligt för en person som inte har ett eget kapital att etablera sig på bostadsmarknaden. Till det kan läggas att vi dessutom har en av Europas högsta ungdomsarbetslösheter i flera stadsdelar. Det blir helt enkelt svårare och svårare att komma ut både i arbetslivet och på bostadsmarknaden.

Det finns två siffror som jag saknar i våra verksamhetsberättelser. Vi kommer nog att komma igen på den punkten och försöka göra egna index på det. Det ena är något som jag kallar för ett mamboindex. Hur länge bor våra ungdomar kvar hos sina föräldrar innan de hittar någonstans att bo? Det andra är ett utflyttindex. Hur många ungdomar tvingas att flytta från vår kommun för att kunna etablera sig i vuxenlivet? Förr var myndighetsåldern 18 år därför att man var etablerad på bostadsmarknad och arbetsmarknad och kunde sköta sig själv. I dag är det inte ens realistiskt för de flesta ungdomar. Det börjar röra sig uppåt 24–25 år. Det är ett anständighetskrav man kan ställa på en kommun vår storlek och med alla dessa rikedomar som ni har samlat ihop på olika sätt att man kan försörja de ungdomar som växer upp i vår stad så att de ska kunna få möjlighet att etablera sig. På dessa punkter har ni fullständigt misslyckats.

Vi hade fört en politik som hade gjort att också den som inte hade ett eget kapital kunde utvecklas och etablera sig i Stockholm. Det har ni inte gjort.

Anförande nr 121

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag läser ur Tomas Rudin anmälda reservation: Bostadsbristen är akut efter majoritetens utförsäljningar av allmännyttan. Vilka bodde i dessa lägenheter? Hade de flyttat ut om vi inte hade sålt dessa lägenheter? Hade bostadsbristen lösts om vi inte hade sålt till de hyresgäster som ville köpa? Svaret är faktiskt nej. Därför måste man bygga. Man måste se till att olika aktörer bygger. Om andra aktörer inte vill bygga bör staden, precis som vi gjorde under lågkonjunkturen, öka målen för byggandet. När andra aktörer vill bygga tycker jag att det också räknas, Tomas Rudin. När andra aktörer bygger hyresrätter som gör att vi når över målet för antalet hyresrätter som andra aktörer levererar räknas de också i dina siffror över utvecklingen på bostadsfronten.

Anförande nr 122

Borgarrådet R u d i n (S): Det du gjorde nu, Joakim, bevisade precis det jag säger. Du bryr dig inte om hur ungdomar ska etablera sig på bostadsmarknaden. När man säljer ut allmännyttan, som kan efterfrågas av den som inte har eget kapital, till bostadsrätter kommer den generationen som bor kvar visserligen förfoga över samma lägenheter. Men nästa generation som flyttar in kommer att betala ett helt annat pris och måste förfoga över ett eget kapital för att kunna etablera sig på bostadsmarknaden. Effekten av utförsäljningarna blir i förlängningen att ungdomar inte kan etablera sig på bostadsmarknaden. Säljer man ut 22 000 bostäder i allmännyttan gör man sig av med 22 000 möjligheter för ungdomar utan eget kapital att etablera sig. Det är effekten av er politik. Läger man därtill att ni dessutom inte har någon planberedskap i allmännyttan för att bygga ytterligare bostäder, utan kommunen har i stort sett abdikerat inför detta problem, blir situationen prekär. Ungdomsbostadsfrågan måste lösas med utbyggnad av allmännyttan, utbyggnad av hyreslägenheter och insatser för att klara studenters behov. Man måste dessutom se till att ungdomar kommer ut i arbete så att de har råd att efterfråga de lägenheter som vi bygger. Ni har inte lyckats på någon av de här punkterna.

Anförande nr 123

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Ordförande! Att strypa ekonomiska resurser till stadens verksamheter är ingen konst. Ni stänger kranen och slår er för bröstet för att staden går med vinst. Det är inget annat än verklighetsflykt om man tittar på vilka försämringar och brister som Stockholm har brottats med. Det var inte så länge sedan det blev ett ramaskri bland idrottsfolk i Stockholm, Sten Nordin, när ni planerade att skära ned föreningsstödet med 25 procent. Det tvingades ni backa ifrån efter mycket missnöje och många protester från stockholmarna. Man önskar att det blev fler sådana protester och missnöjesyttringar över er förda politik.

Nyligen beslutade ni att inte bygga en sim- och idrottshall i Skarpnäck trots löftet till invånarna där. De har väntat sig att man skulle bygga en sim- och idrottshall där. Bygget blir inte av. Det är väldigt konstigt att efter åtta år konstatera att det inte behövs en sim- och idrottshall i Skarpnäck.

Skateparken i Högdalen, som ni lovade bygga åt de ungdomar som har uppvaktat alla möjliga politiker både till höger och vänster, blir inte av såsom det var planerat på grund av pengabrist. Via mejlkontakt har de hänvisat till en budget som ni lade fram för ett par år sedan där man kan se en liten kille, ett barn, med sin skateboard i handen. Det är konstigt att just de ska drabbas av ert svek.

Vi beslutade också nyligen att rusta upp Farsta sim- och idrottshall. Men på grund av pengabrist var man tvungen att revidera den ursprungliga planen att rusta upp. Man gjorde helt enkelt avkall på att den här utrustningen skulle motsvara kraven på energieffektiviseringar, till exempel vattenrening, på grund av att det inte fanns tillräckligt mycket pengar.

Ordförande! Till sist beslutades det på förra eller förrförra mötet att idrottsnämnden inte skulle få pengar till bygget av två konstgräsplaner i Hjorthagen trots att era partikamrater i idrottsnämnden beslutat att man skulle äska pengar för de här konstgräsplanerna. De fick kalla handen, och det fick vi också. Det här ska belasta den ordinarie investeringsbudgeten i idrottsnämnden.

Anförande nr 124

Borgarrådet B o l u n d (MP): Fru ordförande! Borgarrådet Ankersjö blev ju så glad när jag gick upp förra gången och pratade miljöfrågor, så jag tänkte glädja honom ytterligare lite grann genom att ta upp några andra miljöfrågor här. Även på miljöområdet lämnar majoritetens arbete mycket kvar att önska. I sitt inledningsanförande sade Sten Nordin att majoriteten har saker kvar att göra på miljöområdet. Det var kanske dagens eller årets understatement. Jag skulle vilja säga att det finns väldigt mycket kvar att göra för majoriteten innan man får en rimlig miljöpolitik.

Vi ser hur Stockholms klimatutsläpp minskar i en alldeles för långsam takt för att vara verkligt ansvarsfull med majoritetens politik. Det gäller särskilt om man jämför med vad som faktiskt är möjligt att göra på miljöområdet. Det är inte nog med att viktiga beslut saknas, utan tvärtom fattar man beslut om leder till ökade utsläpp av växthusgaser i framtiden. Man förvärrar problemen. Byggande av Förbifart Stockholm står som ett utropstecken över den politik som leder till ökad bilism som den moderatledda majoriteten bedriver.

Det gynnar inte heller klimatet att vi fortsätter att elda upp stockholmarnas matavfall i stället för att utvinna biogas som kan ersätta bensin och diesel och minska utsläppen radikalt.

I sitt anförande pratade Sten Nordin också om att två SL-bussar med nya stockholmare kommer till staden varje dag. Det kan vi alla glädjas åt. Men tyvärr fortsätter de inte att åka buss när de väl bor här. Men de nuvarande planerna för infrastrukturen kommer kollektivtrafikandelen i Stockholms län att minska i stället för att öka. Med den politik som förs just nu får vi färre som åker kollektivtrafik. Andelen minskar. Det behövs en helt annan fördelning av infrastruktursatsningarna för att minska biltrafiken och öka cykling och kollektivtrafikåkande. Här skulle vi verkligen vilja se en prioritering, en satsning på cykelinfrastruktur i stället för satsningar bara på vägar, som man gör i dag i alldeles för hög utsträckning.

Klimatet är en avgörande fråga, men även den interna miljön inne i Stockholm har stora problem. Vi ser att majoriteten misslyckas även där med att skapa en livsmiljö som är hållbar och säker för stockholmarna. Luften i Stockholm är fortfarande skadlig på många platser. Gränserna när det gäller både kvävedioxid och partiklar överskrids regelmässigt här i staden. Det är väldigt allvarligt. EU:s miljö kvalitetsnormer för luft överskrids. De är faktiskt satta för att skydda människors hälsa, och de nås inte i Stockholm. Man måste fråga sig hur länge stockholmarnas barn ska drabbas av astma och förstörda lungor innan majoriteten anser att det är dags att agera på allvar. Hur många äldre stockholmare ska behöva få en försämrad hälsa? Hur mycket ska dödligheten behöva öka i onödan av partikelutsläppen innan man är beredd att vidta de kraftfulla åtgärder som behövs för att minska utsläppen och skapa en säker luftmiljö för stockholmarna? Det finns åtgärder som kan genomföras och som vi har lagliga möjligheter att vidta dem, men det görs inte av majoriteten. Det tycker jag inte är att tänka långsiktigt, utan det är tvärtom att tänka väldigt kortsiktigt. Det kan jag bara beklaga.

Anförande nr 125

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag förstår att Per Bolund kände lite revanschlusta här i miljöpolitiken. Det är trevligt att vi får lite mer miljöpolitik i den debatt som handlar om kronor och ören. Jag ställer inte upp på den bild du försöker måla upp, Per Bolund. Jag tycker inte att den är sann. Jag tycker inte att den är riktigt hederlig. Vi i Stockholms stad har minskat våra klimatutsläpp så till den milda grad att vi hyllas över hela världen för den sakens skull. Låt mig nämna ett exempel. Jag kan inte gå in på alla exempel du nämnde, för jag har inte lika mycket tid på mig som du.

I dag ska vi anta en strategi för elbilar och laddhybrider som på sikt ytterligare kommer att minska utsläppen från transportsektorn. Vi har jobbat med miljöbilar tidigare i den här staden på ett förträffligt sätt. Det pågår ett arbete med att öka biogasproduktionen, och det vet du mycket väl om. Förra året ökade biogasproduktionen i Stockholm ordentligt. Däremot ökade också efterfrågan, vilket är en helt annan sak. Cyklingen ökar också ordentligt i Stockholm. Vi bygger massor med cykelbanor och cykelvägar i alla nya områden som byggs i Stockholm. Slussen, som vi pratade om i dag och visade upp den nya modellen för, kommer att innehålla otroligt utökade cykelmöjligheter.

Vi hyllas över hela världen, men Miljöpartiet vill inte se det. Miljöpartiet väljer att blunda.

Anförande nr 126

Borgarrådet B o l u n d (MP): Det är lätt att slå sig för bröstet, men det gäller också att visa att man kan göra någonting. Vi ser ju att det görs alldeles för lite. Man måste titta på de siffror som visar vart staden är på väg. Vi samlar in matavfall i den här staden. Det är 7 procent av matavfallet som samlas in. Vi är inte ens i närheten av de nationella mål som finns. Vi kan väl ändå vara överens om att 7 procent inte är i närheten av den potential och de möjligheter som finns för att återvinna matavfallet och göra något värdefullt av det, nämligen biogas. Det finns möjligheter att redan nu fatta beslut om en förbehandlingsanläggning där vi kan dra nytta av matavfallet och

göra det till en värdefull resurs, men det beslutet kommer inte. Man är inte beredd att göra den investeringen och få en kraftigt ökad biogasproduktion i Stockholm, vilket man skulle kunna göra.

Både du och jag vet att budgeten för cykelbanor har dragits ned ganska rejält från de nivåer som gällde när Miljöpartiet styrde. Vi gjorde en rejäl satsning på cykelbanorna. De 10 miljoner, tror jag det var, som har skjutits till nu är inte i närheten av att lägga tillbaka den budgeten där den hör hemma, vilket behövs för att staden ska kunna konkurrera med Amsterdam och Köpenhamn som majoriteten säger sig vilja. Då måste det också komma lite resurser.

Anförande nr 127

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Vet du, Per Bolund, vad Förbifarten kan komma att innebära för stadens yttersta delar? Jag tror att vi kommer att se en ganska fantastisk utveckling av det som nästan borde kallas en förbitunnel med tanke på hur mycket av den som faktiskt går i en tunnel. Det vi skapar med den kopplingen mellan nordvästra Stockholm och södra Stockholm är förutsättningar för mer stadsliv, mer arbetsplatser, mer bostäder, mer utveckling för Stockholm, mer tillväxt, mer resurser för att göra allt det som är ett samhälle, mer av kvalitet, mer av attraktivitet.

Ska vi få den attraktiva stad som jag tror att alla strävar efter måste vi skapa infrastrukturella fördelar för att man ska kunna förlägga sitt boende, sin arbetsplats, sina företag i den här regionen. Då krävs det infrastruktur. Förbifarten kommer att bli en åder av blod till vår ytterstad som skapar förutsättningar för framtiden, ingenting annat.

Anförande nr 128

Borgarrådet B o l u n d (MP): Jag tror inte att det finns någon i den här salen som inte tycker att vi ska göra investeringar i infrastrukturen. Det vi diskuterar är vilka investeringar som vi ska göra, vilka som gör mest nytta när det gäller att skapa stadsmässighet, för att skapa ett hållbart Stockholm, för att skapa den stadsutveckling som stockholmarna vill ha. Där ser vi att man antingen kan bygga en motorväg för 28 miljarder som enligt de flesta bedömare som är insatta i trafikfrågor kommer att skapa mer av urban sprawl, det vill säga stadsutglesning, skapa villamattor långt utifrån stadskärnorna, som kommer att skapa ett ökat transportbehov, som kommer att göra det mycket svårare att förse Stockholm med ett hållbart transportsystem. Eller så kan man bygga vidare på det som har gjort Stockholm fantastiskt, nämligen kollektivtrafiken, tunnelbana, spårvägar.

Det är det som Miljöpartiet står för, det är det som skapar möjligheter för en hållbar och tät stad där man också har närhet till grönområden, dit man har möjlighet att ta sig hållbart även i framtiden när oljetillgångarna börjar att sina och inte en återvändsgränd Stockholm som ju är det som majoriteten står för och som skapar en ohållbar stad i framtiden.

Anförande nr 129

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det har sagts många gånger här under kvällen att det går bra för Stockholm, och det är väldigt många som väljer att flytta hit. Med tanke på hur läget ser ut runt om i världen finns det ändå anledning att påminna om de andra huvudstäderna runt om i Europa som drabbas av sänkta löner, sänkta pensioner, kraftiga nedskärningar i välfärden, medan det råder högkonjunktur i Sverige och Stockholm. Det är ett undantag jämfört med det ekonomiska läge som har rått under de senaste åren i stora delar av Europa.

Efter att ha åkt runt i olika stadsdelar och besökt många verksamheter i staden imponeras jag av den verksamhet som bedrivs. Ta exempelvis det arbete som görs i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med barn till missbrukare och på många andra platser runt om i vår stad. Vad vi ser i den årsredovisning som har lämnats fram är att sammantaget är kvaliteten hög i våra verksamheter inom det sociala området. Man kan också se att de mål som kommunfullmäktige har satt upp i de allra flesta fall har överträffats, där det redan funnits höga ambitioner på området.

Oppositionen väljer så klart, det är deras roll, att enbart fokusera på det negativa och utmåla det mesta i svart. Men det är inte helt rättvisande. I det som står kan man se att andelen barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd minskar ganska kraftigt. Vi kan se att barnfattigdomen minskar i Stockholm. Stockholm tillhör de kommuner där barnfattigdomen minskar mest. Sett till andelen personer som är beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningens mängden minskar även den, från redan låga nivåer. Vi kan också se att andelen flyktingar i Stockholm som är självförsörjande efter introduktion ökar, trots den svåra ekonomiska kris vi har genomgått. Vi kan fortsätta att titta andelen självförsörjande aspiranter, det vill säga själva målet med jobbtorget, att de som går in ska också kunna leva utan att vara beroende av bidrag. Även denna grupp ökar och uppe i nivåer på 80 procent.

Vi kan sammantaget se att det finns väldigt mycket i vår stad och i våra verksamheter som fungerar bra. Men vi måste vara öppna för att vissa verksamheter kan behöva mer resurser. Vad det också handlar om är: Hur prioriterar man? Vilka metoder använder man i arbetet? Kan det finnas skäl att titta på byråkratin, administrationen?

Det finns många olika delar där vi kan titta på hur vi kan kvalitetshöja våra insatser. Mycket bra saker har gjorts. Vi kan se det i resultaten i årsredovisningen. Det finns mer att göra, men vägen är utstakad, och vi går i rätt riktning.

Anförande nr 130

K a r i n R å g s j ö (V): När man är i opposition, Anna, tittar man på det som man tycker fallerar. Det är vår roll.

Jag vill ta upp en sak, det här med barn till missbrukare. I många andra städer, som Uppsala, Malmö, Göteborg, Norrköping, har man utbyggd verksamhet för barn till missbrukare och där kommunen har ett ansvar. Vi hade en samordnare som vi sökte statligt bidrag för i tre år. Pengarna på staten var slut, så försvann den tjänsten. Det är en liten detalj i de möjligheter ni hade med överskotten att kanske anställa en sådan

person och dra i gång en större verksamhet för barn till missbrukare, som är en fråga som inte ens Stockholm har kunnat hantera. De är en detalj, men det är ändå ett tecken på att där fallerar ni. Det hoppas jag att ni kan lägga in i 2012 års budget, vad vet jag, men det tickar på där också.

När det gäller barnfattigdomen i Stockholm finns det helt uppenbart väldigt fattiga barn och familjer. Det säger nästan samtliga församlingar i Stockholm. Så är det.

Anförande nr 131

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det är viktigt att vara saklig när man tittar på detta. Vi ger mer och en och en halv miljon till staden till stöd för barn till missbrukare via Ersta Sköndal. Det finns olika verksamheter ute i stadsdelarna som ger det stödet. Det är inte rättvisande att säga att vi har skurit ned.

Du har också flera gånger nämnt under debatten att det har varit en kampanj från socialarbetare, och då ska vi komma ihåg att varje heltidsarvoderad facklig företrädare är med och driver den här kampanjen. Var startade den? Jo, i Norrköping, och vilka styr där? Jo, Vänsterpartiet. Man blandar korten väldigt mycket i den här debatten.

Det är viktigt att vara saklig och visa på att väldigt mycket i årsredovisningen pekar på att det går i rätt riktning.

Anförande nr 132

S t e l l a n H a m r i n (V): Herr ordförande! Man kan fundera över hur god vår ekonomi verkligen är. Rimligtvis gäller att det uppfylla våra mål och satsa pengarna där det finns behov för att lösa de problem som finns, både nu och vid framtida katastrofer.

De sociala behoven är stora, som Karin Rågsjö har sagt. Där är förebyggande åtgärder både nödvändiga och lönsamma. Varför satsar ni inte där? Lärarnas löner är väldigt låga. Varför höjer ni inte dem? Miljöåtgärderna är, som vi har sagt, helt otillräckliga.

Genom att inte satsa exempelvis 20 miljoner på vatten har man förlorat lika mycket pengar från staten. Staden måste därför gå ut med kanske 150 miljoner i framtiden av sina egna pengar. Är det verkligen god ekonomi? Är det inte att låta snålheten bedra visheten?

Att sedan tidigt 90-tal har det stått klart att många av stadens fastigheter lider av gifter av skadad betong. Att reparera sådana självförvållade skador kostar väldigt mycket pengar. Det insåg man en gång när man byggde om Enskededalen, Södra Stationsområdet och Ringen. Sedan blev det stopp, och man lät i stället göra en omfattande långvarig undersökning. Den blev klar för två år sedan, och ingenting har hänt.

Vi har från Vänsterpartiet drivit den här frågan i två år, och nu har äntligen fått miljödomstolen, till och med Miljööverdomstolen, att begära att staden verkligen gör

någoting åt problemen med sjuka hus. Då överklagar majoriteten det, i stället för att använda de pengar man har för att satsa på och förbättra stadens bostäder. Det tycker jag att man borde ha gjort.

Staden har dessutom i sina arkiv listor över skolor och förskolor som ännu inte reparerats och där barn och personal sannolikt mår ganska dåligt. Det är ingen sund inomhusmiljö, som man ju säger att man strävar efter.

Nu förstår jag att man har missat chansen att använda de här pengarna. De är förspillda i den meningen. Men det finns ett år till, så gör något nästa år. Och självklart: Satsa på kollektivtrafik och stoppa Förbifarten!

Anförande nr 133

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Hej! Jag skulle vilja diskutera skolfrågan och tänkte vända mig till allihop. Denna eviga diskussion om lärares skuld och att obehöriga lärare är det som är problemet med skolan irriterar mig något så fruktansvärt. Det är en cynisk utgångspunkt med tanke på skolpersonal och vad skolpersonal vill för ungdomar. Väljer man att jobba i skolan, väljer man att engagera sig och lägga ned möda och sin tid på ungdomar då vill man ungdomars bästa, majoriteten i alla fall.

Det finns ingenting som löser sig genom till hundra procent behöriga lärare. Det finns någoting som händer efter klockan fem på eftermiddagen och innan klockan åtta då eleverna kommer till skolan. Vad händer då? Vad händer med diskussionen om det? Varför koncentrerar vi oss enbart på att det står 15,0 i snitt förra året? Det betyder G i genomsnitt. Hur mår ungdomar i dag? Det är det vi bör koncentrera oss på. Vi ska inte koncentrera oss på att lösningen är till hundra procent behöriga lärare.

Anförande nr 134

B o r g a r r å d e t E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det var en nyhet för mig att Miljöpartiet inte tycker att det är viktigt med behöriga lärare i våra skolor. Det visste jag faktiskt inte, utan jag trodde att även Miljöpartiet tycker att det är bra med hög lärarbehörighet och lärarlegitimation så småningom. Jag har alltid trott att det var en del av Miljöpartiets politik.

Tydligen räcker det enligt Miljöpartiet med att man vill ungdomars bästa för att man ska få jobba i våra skolor. Tänk, det tror inte jag alls. Jag tror att det behövs stor kunskap, hög utbildning för att man ska få arbeta och göra det bästa för ungdomarna. Att man vill ungdomars bästa räcker tyvärr inte till.

Anförande nr 135

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Jag skulle vilja hävda att 210 eller 220 nya högskolepoäng – jag kan inte den exakta siffran – inte garanterar att man blir en jättebra lärare. Det är vad man vill, man kan och vad man gör från åtta till fem som är det viktigaste. Sedan är naturligtvis pedagogisk utbildning något som krävs för att man ska kunna få undervisa och vara i klassrummet. Man behöver naturligtvis

pedagogisk utbildning. Men det finns ingenting som garanterar en bra lärare för den sakens skull.

Anförande nr 136

J a n V a l e s k o g (S): Du gör en poäng av att det inte är allena saliggörande att man tar examen. Det är säkert många som skulle bli utmärkta lärare utan examen, men målsättningen är självklart att man måste ha ämneskompetens och den pedagogiska kompetensen. Men vi ska se hur det ser ut i Stockholm i dag, där det är massor med skolor, ofta enskilda, som kanske har bara hälften av lärarna som har det. Jag vet inte om orsaken är ekonomisk eller annan. Det innebär en stor omsättning på lärare. Det är ett problem och också ett kvalitetsproblem.

Anförande nr 137

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Det som verkar glömmas bort helt i den här debatten är det som händer mellan åtta och fem. Det är det som påverkar elevernas välmående. Det är elevernas välmående som måste vara utgångspunkten i hur deras studier sker. Man kan inte bara glömma bort det psykiska välmåendet. Det är någonting som inte verkar finnas i den här diskussionen, man verkar koncentrera sig på dessa 220, 230 poäng. Om någon har den exakta siffran får den gärna upplysa mig om det. 240 hörde jag – tack för upplysningen!

Anförande nr 138

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Herr ordförande! Alliansens skolpolitik går mycket ut på kunskap, att flit ska löna sig, och det är viktigt. Det är självklart att det spelar roll om en lärare är behörig och har kunskaper eller inte.

Jag läser innantill från den öppna jämförelse som kom för en månad sedan från Sveriges Kommuner och Landsting som visar på studier om vad en bra lärare, en skicklig lärare ska kunna: Man har innehållsfokus i undervisningen. Lärarna sätter upp mål för lektionerna, och det är tydligt för eleverna hur de ska nå dem. För det krävs en kompetens i ämnet och en pedagogik och didaktik. Man ska ha goda relationer till elever och skapa en god lärandemiljö. Man ska situationsanpassa undervisningen efter elevernas behov. Man informerar eleverna i det egna lärandet. Man ger framåtsyftande formativ återkoppling. Men för att se vad eleverna ska kunna krävs det ett lärarspråk. Man har höga realistiska förväntningar på elevernas möjligheter. Det krävs kunskap för att ha de skickligheterna.

Anförande nr 139

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Jag skulle vilja fråga Helen: Har du någon gång läst Skolverkets kriterier för mål, eller kunskapsmål som de ska heta nu till hösten? Det krävs filosofexamen för att kunna tolka de kriterierna. Det krävs inte 230 poäng i pedagogik. Det är en tolkningssak. Jag råkar veta det, för jag har jobbat som lärare varje dag och gjort det i sex år.

Det krävs definitivt att eleverna måste vara flitiga, de måste vilja saker, det är inte det jag pratar om. Men mår man inte bra kan man inte vilja saker. Har man en

hemmasituation som kräver att man måste hjälpa till med sina fyra fem syskon eller att man måste själv jobba på sin fritid för att få ekonomin att gå ihop hemma är det ganska svårt att fokusera på att ett plus ett blir två.

Anförande nr 140

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag kände inte att jag och Tomas Rudin var riktigt klara. Det var en del saker som Tomas Rudin sade som gjorde att jag till och med tryckte på fel knapp – i stället för replik fick jag ett anförande. Det passar bra, för då hinner jag med alla de tillrättavisanden jag tänkte komma med.

Bostadsförmedlingen slår faktiskt rekord i dag. Det är inte bara det att det är ett stort antal människor i bostadskön därför att det är den enda kö som de i framtiden kan få en hyresrätt genom. Oavsett som de redan i dag bor i en bostadsrätt eller i ett annat boende står man gärna i bostadskön. Men det intressanta är att allt fler lägenheter förmedlas via Bostadsförmedlingen. Från privata värdar slår man nya rekord i antalet som använder sig av Bostadsförmedlingen. Det är väldigt bra, för det visar på att Bostadsförmedlingen har fått den funktion som vi så länge har velat att den ska ha. Så grattis till Bostadsförmedlingen och grattis till alla dem som nu kan få lägenheter i olika delar av staden!

Men det är också viktigt att veta att det finns förutsättningar i framtiden för boende i olika delar i staden. Det som har varit viktigt för oss är att se till att när staden utvecklas i alla dess delar ska det finnas blandade upplåtelseformer i hela staden. Så har det faktiskt inte varit tidigare. Stora delar av staden har varit som komplex med antingen det ena eller det andra. Det finns ingen anledning till det. I dagsläget är det en hyfsat jämn fördelning av hyresrätter och bostadsrätter i innerstaden, och vi har fortfarande stadsdelar där det är en övervikt av hyresrätter och där jag tror att det vore bra om det kom in lite fler bostadsrätter.

De pengar som kommer in till staden och som ger de ekonomiska muskler till både bolag och staden som helhet är det som skapar förutsättningar för att driva staden framåt och som gör att vi kan investera i framtiden för Stockholm. Men vi ska inte använda oss av den ekonomiska metod som Socialdemokraterna använde i till exempel Sabbatsbergsområdet där man bestämde sig för att, i stället för att sälja marken till dem som sedan skulle sälja lägenheter, hyra ut marken, i stället för att göra på det sätt som vi i dag gör för att få in ekonomiska resurser till Stockholm: att sälja till dem som ska sälja och hyra ut marken via tomträttsavgälder till dem som bygger hyresrätter. På så sätt ser till att vi får en ekonomi när det gäller exploateringen som är så god som vi ser i dagens siffror.

Anförande nr 141

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson hyllar Bostadsförmedlingens arbete att förmedla lägenheter. Faktum att er bostadspolitik har varit en katastrof för de människor som i dag köar för att få en hyreslägenhet med en rimlig hyresnivå.

Kön till Bostadsförmedlingen har växt med 100 procent nästan sedan ni tog över makten 2006. Ni har lyckats avyttra 22 000 lägenheter. Det har knappast underlättat

för de nästan 60–70 procent av ungdomarna mellan 18 och 27 år som köar för att komma in på bostadsmarknaden. Med de få hyreslägenheter som ni har lyckats bygga når ni inte ens era egna mål. Det är skyhöga hyresnivåer så att ungdomarna inte ens har råd att drömma om dem.

Anförande nr 142

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag rekommenderar dig, Mehdi, att läsa i till exempel Dagens Nyheter där det beskrevs hur Bostadsförmedlingens kö är. Den är väldigt attraktiv för människor som redan i dag har en bostad. Faktum är att det är många som bor i bostadsrätter, i villor med förstahandskontrakt som i dag står i Bostadsförmedlingens kö. Det skapar en kö som är väldigt lång. Av dem som står i kön är de som verkligen är i behov av bostad under 35 000. Men det är också mycket, det är dem vi ska koncentrera oss på och se till att vi får fram fler lägenheter. Det gör vi också. I stadens olika delar i dag byggs det inte bara nya studentlägenheter eller ungdomsbostäder, hyresrätter eller bostadsrätter, utan det kommer även nya aktörer med nya idéer som vi gärna ser får sina idéer förverkligade.

Det skapar en stad med blandade boenden. Det skapar en stad som innehåller olika slags delar. De som flyttar in i de här lägenheterna kanske släpper ett boende så att det blir fler lägenheter lediga för människor som på så sätt kanske för första gången får ett kontrakt.

Anförande nr 143

Borgarrådet R u d i n (S): Det är intressant, Joakim, att du inte tar in det självklara sambandet att om man gör sig av med allmännyttan minskar antalet hyreslägenheter som ungdomar kan efterfråga. Eller är det så i din värld att alla ungdomar har eget kapital och har möjlighet att göra en insats? Hur kommer det sig att många ungdomar inte har råd att efterfråga bostäder i innerstaden och att det numera är så att kransarna har flyttats ut så att till och med är svårt att det i närheten av innerstaden är svårt att få en bostad?

Precis som du säger förmedlar Bostadsförmedlingen fler lägenheter i dag, men kötiden för att få en bostad är längre. Ungdomar som ställer sig i kön vet att de får vänta orimligt lång tid för att få tag på en lägenhet. I praktiken innebär det att många kommer att flytta från staden för att få tag någonstans att bo. De varken har råd att befinna sig på Stockholms bostadsmarknad eller kan lita på den förmedling som finns av de få hyresrätter som erbjuds av Bostadsförmedlingen.

Att du inte ser det, Joakim, tyder på att du kanske inte ens har en verklighetskontakt med ungdomar som är utan kapital.

Anförande nr 144

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Det är ett faktum att det behövs både hyresrätter, bostadsrätter och andra typer av boendeformer runt om i staden. Det är bra, det skapar förutsättningar för människor med olika önskemål och olika vilja och som är i olika åldrar, befinner sig i olika skeden i livet att bo i samma stad

och i samma områden, samma stadsdel. Jag tycker att det är ansvarsfullt att se till att man får blandat boende i staden, olika upplåtelseformer i hela staden.

Det som vi gick till val på för ett antal år sedan, 2006, var att vi tyckte att de som fanns inom allmännyttan också skulle få möjlighet att friköpa sina lägenheter och sina fastigheter. De pengar som vi har fått in genom att hyresrätter har sålts och blivit bostadsrätter har gjort att vi har fått in 22 miljarder i reavinster som vi kan använda till att utveckla staden. Det skapar förutsättningar och ger ekonomiska muskler att ta hand om saker som ingen annan tidigare har tagit hand om, till exempel miljonprogrammen.

Vi måste se till att använda våra resurser på rätt sätt, och då krävs det att man ibland säljer, inte bara handlar, som jag vet att Socialdemokraterna tycker är väldigt trevligt.

Anförande nr 145

K a r i n R å g s j ö (V): Jag måste ta upp en fråga som Anna König Jerlmyr tog upp, facket. Det låter som att Vänsterpartiet äger både Saco och SKTF. Så är det inte riktigt. Det har man dragit i gång när det gäller socialt arbete är ett tvärfackligt samarbete mellan just SSAB och SKTF. Man har tittat på olika förhållanden, exempelvis i Norrköping. Man har också tittat i Stockholm. Förhållandena i Stockholm när det gäller socialt arbete lämnar mycket övrigt att önska. Nu lämnar vi det.

När det gäller barn till missbrukare säger jag en gång: Det räcker inte att Ersta Vändpunkt har fått pengar och att det funkar kanske i Tensta-Rinkeby. Det handlar om likställighet, rätten för alla barn till missbrukare att få samma hjälp i Stockholm. Det kan inte vara så svårt att få till det med de pengar som nu finns i staden.

Jag måste, elak som jag är, läsa upp lite siffror. Det låter på er som att vi på den här sidan fabulerar. Så är det inte. Långtidsarbetslösa ungdomars andel av samtliga arbetslösa var i mars 2010 21,1 procent och i mars 2011 24,5 procent. Det var alltså en ökning. Det handlar om kvinnor 20 till 24 år. För män 20 till 24 år har långtidsarbetslösheten ökat från 16,6 procent mars 2010 till 18,8 mars 2011.

Det vi berättar för er är de siffror som finns, den verklighet som vi ser. Ni har er verklighet, det låter ibland till och från mer som en reklambroschyr. Det finns jättebra saker i staden, det är bra att det går bra. Men låt oss använda våra pengar till att skapa förutsättningar för alla medborgare, inte bara ett fåtal.

Anförande nr 146

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Det är tydligt att det finns olika bilder av staden. Det beror på vilka bilder man vill lyfta fram. Stockholm växer, och det är bra. Men det finns social ojämlikhet. Det vill inte allianspartierna se.

I Alliansens Stockholm arbetar man åtta timmar om dagen utan att få lön för sin insats. Andelen människor ökar i Stockholm, men Alliansen ser inte det. Det går flera månader innan man får sin första lön i Stockholm. Sociala skillnader ökar, särskilt gruppen ungdomar mellan 16 och 24 år. Ungdomar som är beroende av

försörjningsstöd ligger mellan 10 och 15 procent. Jag tycker att detta är bekymmersamt. Men det vill inte heller Alliansen se. Just ökande sociala klyftor är oroande. Det är en bild som har bekymrat oss i ytterstaden.

En annan sak som är väldigt bekymmersam är nedmonteringen av kommunal service i ytterstaden. Man behöver gå timmar innan man ska kunna ansöka om till exempel föräldrapenning. Man kan få gå nästan hur långt som helst för att kunna lämna in ansökan om barnomsorg. Det här finns inte med i årsredovisningen, och jag tycker att det är bekymmersamt.

Ytterligare en annan sak är nedmontering av föreningslivet. Många människor börjar sin introduktion i det svenska samhället genom att bli aktiva i en förening. De senaste åren har vi sett allt mindre anslag till föreningslivet och den sociala sektorn. Vi tycker att även det ska kunna redovisas.

När det gäller ungdomar är det viktigt med sommarjobben. Jag hoppas att majoriteten kan lugna mig på den punkten och lova att de kommer att ta till de pengar som behövs för att kunna anställa ungdomar, inte bara ungdomar i skolålder utan även ungdomar som är över 18 år.

Anförande nr 147

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Jag begärde ordet efter det som Mariana Moreira Duarte från Miljöpartiet sade. Jag kan instämma i att en behörig lärare i skolan inte är krav nog, inte en garanti för att man ska uppnå de resultat som vi vill ha i skolan. Men det kan inte vara ett skäl att säga att vi har för mycket fokus på frågan om behöriga lärare, som många lärare inte är i dag. Där kan jag instämma bara delvis.

Det som sägs om elevers välmående kan jag också instämma i delvis. Det är delvis en avgörande punkt. Men att säga att det är lösningen på skolans problem tror jag är en förenkling. Det är det som den svenska skolan historiskt har varit ganska bra på. Om vi jämför med till exempel Finland mår eleverna här betydligt bättre enligt alla jämförelser som vi sett, men kunskapsresultaten har varit sämre. Det är en historisk bild som har funnits från höger till vänster att man har fokuserat mycket på annat än kunskapsmålen. Det kan man se även i majoritetens mål i de dokument som vi studerar nu. Man har till exempel ett mål för andel elever som ska känna sig trygga. I gymnasieundersökningen är målet satt till 94 procent. Det har man nästan nått – man har nått 93 procent. Kunskapsmålet för att få godkänd i samtliga ämnen när man slutar gymnasiet – och har man räknat bort det individuella programmet – är satt på 70 procent. Det har man inte alls lyckats med.

Jag tycker att det avspeglar att vi inte har haft tillräckligt fokus på kunskaperna. Att säga att det bara handlar om elevers välmående blir lite förenklat. Det är en kritik man kan rikta mot även majoriteten, skulle jag säga.

Anförande nr 148

M a r i a n a M o r e i r a D u a r t e (MP): Jag förstår fortfarande inte hur fyra och ett halvt år ska vara den geniala lösningen på skolans problem. Det är återigen 240 poäng – jag tackar för upplysningen – det handlar om.

Ja, Finland har jättebra studieresultat, verkligen. Men hur mår ungdomarna? Det är lite grann av: Man kan inte äta upp kakan och ha den kvar. Man kanske ska välja vad man ska fokusera på. Men jag tror fortfarande inte att 240 poäng/fyra och ett halvt år är den geniala lösningen. Hundraprocentigt behöriga lärare – leder det till att studieresultaten kommer att bli bättre, att vi kommer att gå från 15,0 till 20,0 eller 22,5 i slutändan? Det vet vi inte, varken du eller jag eller någon annan. Det är det som är utgångsläget. Det är lite av en cynisk inställning – som att skolpersonalen inte skulle vilja elevernas bästa och inte kämpa för eleverna.

Anförande nr 149

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tog exemplet med Finland för att försöka visa att elevers välmående är mycket viktigt, men det finns inget automatiskt samband så att bara vi ensidigt fokuserar på välmående så kommer kunskapsresultaten att bli bättre. Jämförelsen visar väl snarare att det här med elevers välmående är någonting vi har varit duktiga på i svensk skola. Men om vi stannar där kommer vi inte att lyckas med kunskapsresultaten. Det är det problem som jag skulle vilja säga att det borgerliga styret och den borgerliga regeringen också står inför. Man fokuserar inte tillräckligt på det trots en sådan retorik.

Anförande nr 150

J o h a n n a S j ö (M): Hej Måns! Jag måste säga att det roligt att höra en vänsterpartist tala så väl om kunskap och kompetens hos lärarkollegiet. Däremot verkar det som att du har missuppfattat det när det gäller målen som vi ställer upp från utbildningsnämnden. Målen sätts för att de ska vara rimligt nåbara, för att det ska finnas en chans att det ska gå att uppnå dem, att det inte bara blir plakatpolitik utan att det faktiskt ska vara ett rimligt mål att sträva mot. Det innebär inte att vi är nöjda om vi kommer upp till 94 procent när det gäller att känna trygghet och harmoni eller 70 procent i den andra kategorin.

Målet för Alliansen i Stadshuset, målet för Alliansen i regering och riksdag är kristallklart: Det måste in mycket mer kunskap. Det måste bli fokus på kunskap för att den svenska skolan ska lyfta.

Vi välkomnar din inställning och ser fram emot fler spännande debatter med en vänsterpartist som har så kloka insikter i skolfrågan.

Anförande nr 151

M å n s A l m q v i s t (V): Man kan naturligtvis säga att målen måste vara rimliga att uppnå, men man sänder också en signal med den här typen av mål. Signalen med målet 70 procent ger man extremt låga förväntningar på sin egen politik och på eleverna i Stockholms gymnasieskolor. 70 procent är väldigt lågt.

Anförande nr 152

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tycker också att Måns analys är mycket intressant. Det är klart att vi under många, många år har haft för lågt ställda krav på skolväsendet i Sverige. Annars skulle resultatet sannolikt ha varit bättre.

Det här hur barnen mår hänger ihop med hur väl man lyckas i skolan. Men även det motsatta förhållandet finns. Det är klart att barn som lyckas bra i skolan sannolikt mår bättre, och framför allt har de större möjligheter att må bättre senare i livet om de har lyckats uppnå de mål som ställts.

Jag är väldigt glad att Vänsterpartiet tror att det blir en bättre skola med behöriga lärare till skillnad från vad Miljöpartiet tycks tro.

Anförande nr 153

M å n s A l m q v i s t (V): Jag tror när det gäller retoriken om kunskap att vi är helt överens. Problemet är väl, jag upprepar, att de mål som är satta av fullmäktige och av den borgerliga majoriteten tyvärr är alltför låga just när det gäller kunskaperna. Det lär vi återkomma till.

Anförande nr 154

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Stockholms kommun växer så det knakar, men det byggs inte riktigt så mycket som det borde, och det byggs ofta på fel ställen. Man plockar det ena gröna området efter det andra. Hur som helst med en ökning på 18 000–20 000 invånare per år är det här ett stort problem, en utmaning. Då kan vi konstatera att SCB och vårt eget utrednings- och statistikkontor talar om 12 000–13 000 som ökning per år. Det verkar inte realistiskt. Vi ser ju hur man bygger i vår omvärld. Vi kommer att stå för en betydligt kraftigare befolkningsökning än vad de här prognoserna säger.

Jag tror att staden, den här kommunen, skulle behöva en analys. Alla partier borde kanske fundera på hur vi ska klara behovet av bostäder och hur vi ska göra det utan att offra grönområden. Det är naturligtvis en utmaning, och vi borde ta den utmaningen.

Sedan har vi ett annat problem, och det är den segregation som har mycket med bostäder att göra. I budgetdebatten föreslog S, V och MP att det skulle tas fram en strategi mot bostadssegregationen. Det avslogs med dunder och brak av allianspartierna. Jag har undrat sedan dess varför ni avslog det. Ni kan gärna inte vara för bostadssegregation. Det måste rimligtvis vara önskat.

Jag noterar hur lite ni satsar på svenska för invandrare, sfi. Det är väldigt magert på den punkten. Samtidigt fortsätter ni att klumpa ihop invandrare i vissa stadsdelar. Det är stadsdelar med mycket hög arbetslöshet, skyhögt arbetslöshet i en del fall. Det är klart att får man inte möjlighet att lära sig landets språk, får man inte möjlighet att bo tillsammans med svenskarna blir det så. Ni vet väl ändå följderna av en segregationspolitik, även om man kanske inte direkt är medveten så i alla fall handlingsförlamad. Det blir arbetslöshet och fattigdom, och det är inte acceptabelt.

Anförande nr 155

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson försökte raljerande informera mig om vad flyttkedjor är. Jag tror att jag vet vad flyttkedjor handlar om, Joakim Larsson. Snarare är frågan om du vet vad flyttkedjor är i Stockholm.

Jag undrar om du kan se problemet med ett par som bor i en villa i en fin förort till Stockholm som vill sälja sin dyra villa och köpa en lägenhet därför att det inte passar riktigt att sköta en stor villa. Man väljer då att sälja, och man gör oftast en ganska stor förtjänst, en rejäl reavinst. Det här paret ska konkurrera med en som i dag saknar bostad vid budgivning om en bostadsrätt. Gissa, Joakim Larsson, vem som har störst chans att få den här bostadsrätten!

Blandade upplåtelseformer talar Joakim Larsson om. Ni lyckades sälja i princip allt som gick att sälja av innerstadens allmännyttiga hyreslägenheter. Det ni sade inför valet 2006 var att ni skulle prioritera ytterstadsområden, men trots massiva insatser blev det ett totalfiasko där. Ni satsade 20-tal miljoner kronor på att det skulle ombildas.

Du pratar om att ni gjort 22 miljarder i reavinst genom att ni har sålt över 20 000 hyreslägenheter. Faktum är, Joakim Larsson, att ni har betalat ett jättehögt pris. Ni har skänkt bort stockholmarnas gemensamma egendom för ytterligare 22 miljoner kronor. Stockholmarna är i dag 22 miljarder fattigare genom er bostadspolitik.

När det gäller nybyggnation når ni inte ens era egna måluppfyllelser. De få hyreslägenheter som i dag byggs har skyhöga hyror. Flyttkedjor uppstår inte för folk som i dag saknar en hyreslägenhet eller som tvingas att bo i andra hand eller som tvingas att bo hemma hos mamma och pappa.

Anförande nr 156

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Tillåt mig att göra en avslutande reflexion i den här debatten. Det är att den genomgående präglas av en nöjdhet från de borgerligas sida, trots att vi ser en lång rad problem som behöver åtgärdas, utmaningar som behöver hanteras.

Miljömålet är givetvis inget undantag. Vi vet att på vatten- och luftsidan behöver det till förbättringar och investeringar. Vi klarar inte ens att uppfylla flera av de lagstadgade minimikraven på dessa områden. Vi har ambitionen att bli världsledande på klimatområdet. Vi hör att revisorerna kritiserar oss för att vi inte är tillräckligt bra på energibesparing i vårt fastighetsbestånd. Buller har vi mycket att göra med. Vi har bristande inomluftskvalitet på skolor och förskolor. Det är en lång rad områden där vi inte når våra mål, miljömål, våra ambitioner på dessa områden.

När man då hör Per Ankersjö är han mycket stolt över att Stockholm har blivit miljöhuvudstad. Det är jag också. Jag har sådan respekt för att Ankersjö visar en viss klädsam ödmjukhet över att det inte är Centerns få månader i miljöledningen som var orsaken till det, utan mycket riktigt de decennielånga investeringar som gjorts, decennielångt arbete exempelvis på att bygga tunnelbana, på avfallssidan, vattenre-

ning, fjärrvärme. Det är decennielånga ledtider. De här vinsterna som har kommit är resultatet av rastlösa reformambitioner.

Därför är jag oroad när Ankersjö visar en sådan otrolig nöjdhet över alla sakers tillstånd. Vad vi behöver är ökande ambitioner att beta av vår miljöskuld och lägga mer resurser på investeringar på en lång rad områden. Så: mer rastlös ambition och ökad reformvilja, lite mindre liknöjdhet.

Anförande nr 157

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag vet inte om jag är liknöjd eller nöjd, men jag måste ändå säga att du brukar visa en stor konstruktivitet när vi diskuterar, och jag ska försöka göra samma sak.

Självklart är det så, även om nu hela vår omvärld i princip hyllar det arbete vi gör i Stockholm och tycker att vi har väldigt tuffa mål och ambitiösa visioner för framtiden som vi kommer att jobba med även framöver, att invånarna i Stockholm ställer väldigt höga krav på miljöpolitiken. Det gör de helt rätt i. Utifrån den aspekten kan jag säga att vi självklart måste arbeta för att bli ännu bättre på miljöpolitik framöver.

Sedan håller jag inte med om alla de exempel du sade i din framställning, men självfallet måste vi, för att fortsätta att vara en sådan miljöstad i världsklass, höja ribban. Det upplever jag att vi har gjort inför det här året, och det ska vi fortsätta att göra.

Anförande nr 158

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Låt oss ta klimatmålet att få bort soten ur luften. Det är ett resultat av offentliga fjärrvärmesatsningar under många decennier. Det är ett exempel och är en av de främsta orsakerna till att vi blev en miljöhuvudstad. Håller du inte med om det? Är det inte så att det är exempel på investeringar som är gjorda? Och nu behöver vi vara lite mindre liknöjda, lite mindre nöjda med sakernas tillstånd utan känna: Nu behöver vi bygga ut tunnelbanesystemet ytterligare och ta nya steg på en lång rad områden och tillföra mer resurser också på miljöförvaltningens område. Tycker du inte det?

Anförande nr 159

A b e b e H a i l u (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmens stadsdelsnämnd har överskott för arbetsmarknadsåtgärder trots att behovet är stort i de här stadsdelarna. Detsamma gäller ekonomibistånd. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har överskott på ca 19 miljoner kronor trots att antalet hushåll som behöver ekonomibistånd ökar, och arbetslösheten har inte minskat.

Inom trafik- och renhållningsnämnden är till exempel underhållet av alla vägar i Stockholm eftersatt. Mittlinjerna finns inte längre, inte någonstans, sedan några år tillbaka. Detsamma gäller sophämtning och renhållning. Äldreomsorg: Personalstyrkan som ger vård inom omsorgen har minskat drastiskt, och personalen har gått på

knäna. Detsamma gäller för skolan och förskolan. Antalet barn är större i varje avdelning än kommunfullmäktiges mål, nästan i alla stadsdelar. Det finns brist på förskoleplatser i nästan alla stadsdelar utom i Rinkeby-Kista där barnen tvingas vara hemma i tre år med mamma som tvingas ta vårdnadsbidrag.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att på grund av den borgerliga majoritetens drastiska skattesänkning, pengar som skulle gå till välfärdssektorn och ökade lönehöjningar de senaste åren, fattas det otroligt mycket pengar till alla verksamheter. Det fattas 1 miljard kronor.

Bifall till Socialdemokraternas reservation!

§ 21 IT-strategi för ett bättre lärande (utl. 2011:59)

Anförande nr 160

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det här är ett förslag till IT-strategi som gäller våra pedagogiska verksamheter, det vill säga förskolan och skolan. Tanken bakom är givetvis att förbättra möjligheterna för eleverna att använda sig av IT i skolan men också att se till att våra lärare och annan personal blir bättre utbildade på hur man kan använda de hjälpmedel som finns.

Jag ser tre viktiga skäl till att en sådan strategi är viktig. För det första är det så att IT är en del av samhället. Att överbringa kunskaper hur man använder datorer, Internet, mobiltelefoner och så vidare är viktigt för ungdomar i dag. Alla får det inte hemifrån.

För det andra kan IT när det fungerar som bäst vara ett väldigt bra pedagogiskt hjälpmedel. Framför allt för barn i behov av särskilt stöd finns det utmärkta program som gör att de kan lyckas bättre i skolan.

För det tredje är IT ett väldigt bra verktyg för att effektivisera verksamheten, ett administrativt verktyg som vi ska utnyttja mycket bättre än vad vi har gjort hittills i våra skolor.

Naturligtvis kommer det så småningom att följas upp både i stadsdelsnämnder och i utbildningsnämnden hur den här strategin följs.

Anförande nr 161

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att alla politiska partier har en gemensam uppfattning om att Stockholms skolor och förskolor ska omfattas av en modern IT-strategi och att alla elever ska få en gedigen IT-kompetens. Därför är det viktigt att IT-strategin nu konkretiseras och att den tydligare beskriver vilka målen är. Att man försöker formulera centrala indikatorer tycker jag är en bra idé.

Det är också viktigt att IT-miljön är flexibel och ger möjligheter till lokala val av anpassningar och applikationer. Problemet i dag är dock att förtroendet i Stockholms skolor för stadens centrala IT-kompetens är mycket låg, som jag uppfattar det. IT-branschen själv anser, som jag kan läsa, att Stockholms stad är grundlurad, eller givit Volvo IT ett guldkontrakt. Jag menar att den borgerliga majoriteten i praktiken gjort en gökunge av den här dåliga upphandlingen, med negativa effekter på många skolor och med direkt inverkan på undervisningen, lärare, elever och annan personal.

Jag har nyligen besökt skolor som gjort sig av med sin IT-personal men som har ständiga datorproblem som måste lösas. Det innebär att lärarna mitt under lektionerna måste gå ifrån och ringa Volvo IT i Göteborg för att få hjälp. Då upphör undervisningen. Många skolor har därför kraftigt minskat användningen av IT. Det fungerar inte, och det är tidsödande att få den hjälp man behöver.

En annan skola har klagat på att övertalig IT-personal har skickats till deras skola fast de har kompetens på området. Det innebär att skolan i stället, enligt vad de

säger, måste dra ned på lärarpersonal för att kunna finansiera Volvo IT-röran. Det är lite motsägelsefullt att Volvo IT-uppdraget på 545 miljoner kronor per år ska finansieras av att 200 IT-tekniker ska avskedas, men det har vad jag förstått bara skett delvis.

Den årliga driftskostnaden har ökat med över 100 miljoner kronor på grund av upphandlingen, detta utöver konverteringskostnaden för ca 150 miljoner kronor för utbildningsförvaltningen. Denna gökunge för Stockholms skolor i dag tar sig många trista uttryck. Jag utgår från att en utvärdering kommer att ske av den här olyckliga upphandlingen ordentligt. Det är viktigt att vi får ett fungerande IT-system på skolorna. Jag tycker att det absolut är en förutsättning för att eleverna ska få den gedigna IT-kompetens som jag hoppas att vi alla är överens om att de ska ha.

Anförande nr 162

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Vi måste komma ihåg att när den här upphandlingen gjordes var det stora skillnader mellan våra skolor. Det fanns skolor som knappt hade gjort några investeringar alls. Det fanns skolor som hade gjort stora egna investeringar. När man gör en gemensam upphandling bestämmer man sig för något slags gemensam lägsta nivå för verksamheten. Jag tycker att det var rätt och riktigt att göra på det sättet.

Däremot är det naturligtvis inte acceptabelt när saker och ting inte fungerar. Alla de här klagomålen som kommer in hanteras av IT-avdelningen i Stockholms stad som får ta itu med detta. Det finns ingen som helst anledning för mig att försvara när saker och ting inte fungerar på ett bra sätt.

Anförande nr 163

J a n V a l e s k o g (S): Man måste fråga sig vad den här upphandlingen har kostat och vilken röra det har varit runt om i skolorna. Jag har citerat här: Volvo IT har fått ett guldkontrakt. Hur kan en sådan upphandling ske? Debatt har det varit, men det är betydligt tuffare diskussioner om vad de verkliga kostnaderna är. Det verkar som att man har med hänvisning till att man inte vet kostnaden dolt vad det egentligen har inneburit.

Det är en sak som vi i framtiden får utvärdera. Men jag tycker att det absolut inte är acceptabelt så som uppenbarligen sker på skolor som har utrustning att man inte längre har IT-personal på plats i stora skolor med många elever, gymnasieskolor till exempel. Man måste försöka komma i kontakt med IT i Göteborg under pågående lektion, som extremfallen visar.

Detta är naturligtvis ett systemfel som är allvarligt. Jag utgår från att här löses. Att göra sig av med 200 IT-tekniker för att finansiera detta får givetvis konsekvenser.

Anförande nr 164

D a n i e l S o m o s (M): Jag sitter som ordförande i servicenämnden, och det är servicenämnden tillsammans med IT-avdelningen på SLK som sköter mycket av kontakten med Volvo IT. Jag kommer att återkomma till det senare, men en fråga

från mig gäller att ni har en siffra på 100 miljoner i extra kostnad, vilket också togs upp i ert särskilda uttalande. Det är ingen siffra som servicenämnden eller utbildningsförvaltningen står bakom, så jag vet inte riktigt var den kommer ifrån. Även om den på något sätt skulle stämma är det så att vissa skolor hade en enorm underinvestering i IT, och därav kommer det också att bli en kostnad om man ska få upp lägstanivån.

Det är visserligen så som du säger, att i vissa skolor som låg väldigt långt fram i sin egen IT-satsning har det varit vissa implementeringsproblem, men det görs ganska mycket för att råda på det. Jag kommer att återkomma till detta senare, men jag undrar som sagt varifrån siffran 100 miljoner kommer.

Anförande nr 165

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att den stora frågan är vad man anser om den här upphandlingen, om man från er sida klarar att vara självkritiska och har resurser för att verkligen fråna servicenämnd och andra utvärdera om det här verkligen var klokt eller om det var en fullständigt vansinnig upphandling totalt sett.

Att Stockholms stad inom IT-branschen anses ha blivit om inte grundlurade så i alla fall ha gjort en rejält dålig affär är väl uppenbart med alla skrivelser som har varit.

När det gäller de 100 miljonerna kan jag inte svara på det. Det är den uppgift jag har fått. Jag har även hört högre siffror. Bara för att illustrera alla de olika siffror som far runt i luften såg jag någon lärare som berättade om att de tidigare kunde köpa en skrivare för 2 000 kronor. Nu får de hyra den för 800 kronor i månaden i stället, och det är naturligtvis helt andra kostnader än vad de haft tidigare. Så nog sjutton är det stora problemet för skolorna, och det förvånar mig att ni inte idkar självkritik på det här området.

Anförande nr 166

J o h a n n a S j ö (M): På Insidan i dagens DN kan man läsa om manicken som förändrade livet. Jag tror många nickar igenkännande här inne. Livet för och efter Iphone, Ipad, Blackberry eller Android är inte likadant. Det går snabbare, det är mer effektivt och det är närmare. Tid för postgång, anmodningar om kompletteringar och annat som tidigare tog mängder av tid i anspråk är i princip eliminerad. Interaktionen går snabbare, och det är lättare att hitta någon att interagera med. Den unga generationen MOKLOFS – Mobile Kids With Lots Of Friends – lever i en mindre värld med en större gemenskap än vad vi gjorde i deras ålder. Världen är bokstavligt deras lekplats, och de kan alltid umgås med vänner i hela världen i realtid.

För tio år sedan ljöd slagordet att mobilerna skulle förbjudas i skolan, men nu är det dags att släppa in dem. För vad är en mobiltelefon i dag om inte liten smidig dator som kan så mycket mer än datorerna som vi var så stolta över för bara några år sedan?

När jag fick upp ögonen för skolpolitiken slogs jag av det vansinniga i att dåtidens nyutexaminerade lägstadielärare inte fick lära sig att lära ut läsning och skrivning. I dag är jag glad att vi undanröjer motsvarande anomali när det gäller något så

grundläggande som IT. Nu tar nämligen Stockholm ett samlat grepp för att föra in IT och tillgänglighet i förskola och skola. Den moderna informationstekniken har skapat helt nya möjligheter för inläring och kommunikation, och det är hög tid att stadens skolor samlat använder sig av de möjligheter som detta ger.

Allt som vi gör i skolans värld, med skolpolitiken, syftar till att ge våra barn och ungdomar en bättre utbildning och mer kunskap. IT är ett medel för att nå detta mål, och det är hög tid att alla stadens skolor får en genomtänkt strategi för hur det ska gå till på alla nivåer. Just det är en väldigt viktig styrka i den här strategin: att man ser att det inte räcker med att det kommer uppifrån utan att det måste komma på alla nivåer.

IT i lärandet ger ökade möjligheter till individualisering, både för dem som behöver extra utmaningar och för dem som är i behov av extra tid och stöd. IT ska vara ett naturligt redskap för administration och pedagogik i hela staden. Det krävs ett tydligt ledarskap på alla nivåer.

Att fullt ut dra nytta av informationsteknikens möjligheter är inget som kan beordras uppifrån utan måste förankras och följas upp på varje nivå. Men med en modern infrastruktur, hög tillgänglighet och hög digital kompetens kommer våra elevers möjligheter till inläring och kunskapsinhämtning att förbättras.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 167

D a n i e l S o m o s (M): Jag tror inte att det finns någon som helst tvekan om att det råder en enighet i salen om att ifall dagens unga ska vara konkurrenskraftiga på framtidens arbetsmarknad så är det viktigt att skolorna följer med i IT-utvecklingen. Därför tycker jag att detta ärende är viktigt, för det höjer ambitionerna och stakar ut målen.

Men för att återkoppla till det Jan Valeskog och Tomas Rudin har tagit upp i sitt särskilda uttalande är det viktigt att också infrastrukturen i form av hårdvara och mjukvara finns på plats och att den inte ska hindra skolorna från att hänga med i IT-utvecklingen. Jan Valeskog efterlyste självkritik, och där kanske det finns viss sådan. Det har varit problem vid implementeringen, men det är viktigt att komma ihåg att syftet med koncernupphandlingen av IT var bland annat att över en längre period få ned kostnaderna, att få veta vad vissa tjänster, till exempel support, kostar som vi inte visste något om tidigare. Vad kostade det till exempel när en datalärare jobbade över i två timmar för att styra upp nätverket? Många av dessa tjänster hade vi inget pris på. Nu har vi fått pris på dessa tjänster, och därför kan det framstå som att kostnaden har gått upp när den kanske egentligen har gått ned, eftersom dessa kostnader tidigare har varit dolda.

En annan viktig aspekt har också varit att garantera IT-säkerheten i hela staden, eftersom de flesta skolor ansluter till stadens nät. Det har också varit att garantera en lägstanivå för alla elever.

Kostnaderna på 100 miljoner verkar det inte finnas något belägg för. Det finns i varje fall ingenting från utbildningsförvaltningen eller servicenämnden som tyder på att den siffran stämmer.

Men det är viktigt att poängtera att det sker ett arbete för att hjälpa upp de problem som finns. Bland annat har man jobbat tillsammans med skolan och Volvo. Det finns en särskild skolklient som skiljer sig från den vanliga klienten som utbildningsförvaltningen har tillgång till, där skolorna har möjlighet att ha fler egna applikationer på sina datorer. Skolorna har även möjligheten att låsa upp datorerna och ha det som kallas för *local admin*, det vill säga full tillgång till datorerna men att just den datorn kommer att stå utanför Volvo IT:s supportverksamhet.

Jag tycker att ärendet generellt är väldigt bra, och jag är övertygad om att SLK:s IT-avdelning och serviceförvaltning kommer att jobba vidare i den riktning som stakas ut i ärendet för att öka IT-tillgängligheten på stadens skolor.

Anförande nr 168

J a n V a l e s k o g (S): Ett problem i diskussionen om merkostnaden på 100 miljoner kronor eller inte är uppenbarligen att man aldrig riktigt har vetat vad kostnaderna var innan, enligt vad som påstås. Det är väl därför en beräkning så god som någon annan. Men att det är betydande fördyringar verkar många åtminstone i skolvärlden ha en bestämd uppfattning om, och jag har ingen anledning att tvivla på dem.

Jag vet inte om Daniel Somos är den rätta att svara eller om det är skolborgarrådet, men det är sagt att man rent allmänt skulle finansiera det här genom att säga upp 200 IT-tekniker, vad jag förstår. Man placerar om en del övertaliga på andra skolor som får dra ned på lärarkapaciteten i stället för att ta emot IT-personal.

Hur ligger det till med den här röran egentligen? Är det 200 personer som ska bort? Ska alla IT-tekniker i staden bort?

Anförande nr 169

D a n i e l S o m o s (M): Jag kan inte svara på det specifikt, men självklart är tanken att support och så vidare ska ligga hos Volvo och att skolorna själva inte ska behöva replikera den tjänsten.

Det är uppenbart så att det inte kommer att fungera från dag ett när man gör så här stora förändringar, men vi tänker långsiktigt och tror att det här kommer att höja lägstanivån för IT i alla skolor och garantera en lägstanivå för alla elever vad gäller tillgänglighet till IT på hårdvaru- och mjukvarusidan.

Anförande nr 170

M å n s A l m q v i s t (V): Ordförande, fullmäktige! Det som sägs i föredragningstexten till ärendet från skolborgarrådet tycker jag är aningen bättre än själva strategin i sig, för den är väldigt kortfattad och en aning flåsigt i sin stil. Det som egentligen sägs om IT och dess påverkan på själva lärandet skulle man ha kunnat

utveckla ganska mycket. Som ofta när IT diskuteras i skolan är det lättare att beskriva följderna och fördelarna för de administrativa kringverksamheterna – inrapportering av frånvaro, skolmatsdebitering eller generell informationsspridning – än att resonera om hur IT kan ha en nytta i skolans undervisning.

Det är i det senare perspektivet som IT egentligen har den största betydelsen, och det sägs det ganska lite om i den här texten. Perspektivet i den här IT-strategin riskerar på det viset att bli mer IT-avdelningens än skolans, mer leverantörens än användarens. Det är särskilt problematiskt eftersom det också speglar en allmän utveckling i branschen med starka leverantörer och mycket fokus på teknik och utbud snarare än på användbarhet och konsekvenser.

Jag skulle därför vilja säga att Stockholms skolor behöver en IT-policy som mer sätter lärandets och skolans mål i första rummet, och det tycker jag inte riktigt att den här IT-strategin gör. Detta har vi utvecklat i alternativa förslag till beslut, både i utbildningsnämnden och i kommunstyrelsen, och jag vill yrka bifall till dessa förslag här.

Anförande nr 171

Borgarrådet E d h o l m (FP): Skälet till att strategin kan uppfattas som lite allmän är att den omfattar ett antal olika nämnder och också går ända från förskoleåldern upp till och med de vuxenstuderande. Det hade varit ganska svårt att skriva en strategi som hade omfattat alla dessa verksamheter. Tanken är i stället att varje nämnd, det vill säga stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden, ska göra sina egna dokument utifrån den här strategin. Men vi tyckte ändå att det var viktigt att det var fullmäktige som slog fast något slags huvudlinje, nämligen att de här frågorna är viktiga, att man måste ta dem på stort allvar och att vi faktiskt måste öka tempot. Sedan måste varje nämnd slå fast exakt hur det ska utformas i verkligheten.

Anförande nr 172

M å n s A l m q v i s t (V): Den konkretiseringen i nämnderna blir ett viktigt arbete, och vi har från Vänsterpartiets sida i våra förslag pekat på lite av det som vi tycker behöver komma till.

Förutom en allmän positiv hållning till mer IT behöver man kanske problematisera lite grann. Det finns en del historiska exempel på hur IT har sålts in som en lösning på klassiska pedagogiska problem som kanske inte alltid löses så enkelt som leverantörerna har förespeglat skolan. Det är vårt bidrag till den diskussionen, och vi får väl återkomma till frågan till exempel i utbildningsnämnden.

Anförande nr 173

J o h a n n a S j ö (M): Jag blir lite förbryllad när jag hör att Måns Almqvist säger att det inte står någonting om lärandet i den här strategin. Det inleds ju så här: Genom att IT-verktygen används för lärande, samarbete, kommunikation och administration... Administration kom här som punkt nummer fyra. IT gör skillnad för lärandet... Lite längre ned står det: Man ska öka tillgängligheten och

användningen i det pedagogiska arbetet... Lite senare står det: ...utföra de pedagogiska men även de administrativa uppgifterna. Barn bör tidigt komma i kontakt med IT. Därför är det viktigt att förskolan utnyttjar IT i det pedagogiska arbetet. All personal ska naturligt använda det i första hand när det gäller det pedagogiska... Digitala läresurser i form av bilder, ljud, animationer, text, video och andra komponenter avsedda för undervisning ... som ska vara inslag som utvecklar undervisning. Det här kan verka lite dokumenterande: Förskolan och skolan använder IT-stöd att dokumentera barns och elevers utveckling och lärande.

Sedan kommer vi till det som Lotta var inne på, att det här sedan ska konkretiseras, men administration är faktiskt något som används ganska sällan jämfört med hur mycket det står "pedagogiskt" här.

Anförande nr 174

M å n s A l m q v i s t (V): Det där tycker jag var några exempel på hur ordet "lärande" nämns, men framför allt är det av karaktären att det ska vara med lite överallt, och så räknar man upp olika områden. Det är klassiskt att man ofta har sagt att IT ska lösa en mängd problem. Sådana påståenden är exempelvis att lärandet alltid blir bättre, att det blir mer självgående, att det blir mer flexibelt eller mer individanpassat.

Det är påståenden som jag tycker att man delvis kan instämma i och delvis ifrågasätta. En sådan diskussion skulle behövas, och det kanske man kan utveckla i nämnderna, för jag tycker inte att det räcker att det bara står att det ska ingå i lärandet. Det blir för mycket av en uppräkningslista som egentligen bara säger att IT ska finnas med lite överallt. Det kan jag hålla med om, men det säger inte så mycket.

Anförande nr 175

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Miljöpartiet de gröna tillstyrker förslaget i kommunstyrelsen. Vi tycker också att förslaget i kommunstyrelsen är ganska allmänt hållet och har flera utvecklingsområden, bland annat att man ska omvärdera den tidigare strategin och IT-upphandlingen.

Det finns dock en del intressanta skrivningar i förslaget, till exempel att skolan ska därför möta eleverna med de redskap de är vana vid och utifrån deras kompetens.

Vi tolkar att detta öppnar för olika IT-systemlösningar i framtiden och större frihet för olika nämnder att själva välja vilka plattformar eller vilken hårdvara de vill använda.

Det är nämligen så att eleverna är vana vid olika IT-system. En del använder Macdatorer, en del PC eller Iphone som har olika operativsystem. Där vill jag säga att jag håller med i det anförande som framfördes av Johanna Sjö.

Det som är intressant är den tekniska prestandan och specifikationen. Vi tycker att olika tjänster och olika leverantörer inom IT-området har sitt eget värde. Mångfald är bra även på detta område! Vi tycker att det är bra att ge möjlighet för system som bygger på öppna källor.

Det finns som sagt en del utvecklingsområden. Snabbheten i nätverket och särskilt det trådlösa nätverket är en framkomlig väg. Vi ser bra och väl utvecklade IT-verktyg för språkinläring. Tolkskolan i Uppsala är ett bra exempel som har spjutspetskompetens inom IT-stödet för undervisning för vuxenelever.

Till sist tycker vi att IT-strategin borde vara en del i stadens Vision 2030, för i staden handlar det mycket om att utveckla infrastruktur, kompetensutveckling och lärarnas nya pedagogiska arbetssätt. Den digitala kompetensen innebär för eleverna att fostra kreativiteten, självständigt tänkande, eget skapande, samarbetsförmåga och livslångt lärande. Detta är några exempel på vad som kommer att krävas i morgondagens samhälle.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 176

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte återvända till frågan om tekniken, det som möjliggör den här IT-satsningen.

Det här ärendet handlar ju om att det ska finnas en god infrastruktur för IT i skolan, och det ska finnas god datortillgänglighet. I det förra ärendet i kväll framförde jag krav på en grundlig utvärdering av stadens outsourcing av GS-IT, vad det medfört i form av kostnader och vad det medfört i form av bättre eller sämre verksamhet och IT-tillgång. Inte minst måste det här granskas i skolan, därför att det är ju omvittnat av många att det har medfört stora ökade kostnader. Det finns en beräkning på ungefär 100 miljoner. Men det har också medfört mycket sämre datortillgänglighet, eftersom hela upplägget från Volvo IT inte alls var tänkt för skolan. Det var inte tänkt att det skulle vara olika elever som använde det här.

Jag har tittat en del på underlaget, och det är ju så att det inte gjordes någon analys av vad det här skulle innebära. Det finns en studie i staden som säger att det skulle vara bra att samordna stadens IT, men det finns ingenting om vad det skulle innebära att outsourca den. Ändå gjorde man den här stora upphandlingen.

Vi har också frågat en hel del förvaltningar och bolag, och alla vittnar om högre kostnader och sämre tillgänglighet – än så länge. Det är möjligt att det finns andra och långsiktiga vinster, men dem har vi inte sett ännu.

Man har hört talas om ganska många problem. Det finns rektorer som får ägna dagarna åt att godkänna 150 licenser. Man måste alltså godkänna varje licens på en dator. Det finns förvaltningar som har kommit fram till att det tar 30 gånger längre tid att koppla upp sig. De får då svaret att uppkopplingstiden inte ingick i upphandlingsunderlaget.

Jag har också fått ganska många vittnesmål utifrån verkligheten. Jag har fått ett brev från en gymnasieskola där de skriver: Vi sliter som galningar för att få denna idioti med en usel upphandling att fungera. Den senaste galenskapen hände skolans IT-pedagog i går som skulle beställa ett nytt program.

Detta tyckte jag var intressant. Man svarade så här: Med anledning av ditt återöppnande av ärendet önskar jag förtydliga. För att få en annan version av Flash tillgänglig för datorerna behöver en paketering beställas. Vill du beställa paketering av den så kallade basapplikationen, alltså de applikationer som finns på alla datorer i staden, kontaktar du serviceförvaltningen som i sin tur lyfter förfrågan vidare för tester som fastställer om en uppdatering av applikationen skulle medföra kompatibilitetsproblem eller om den uppdaterade versionen av applikationen är fullt kompatibel med miljön i övrigt.

Det var väl ett tydligt svar till IT-tekniker som alltså vill använda ett program som man brukar använda i skolan.

Jag tror alltså att det finns alla skäl att göra en grundlig granskning av denna outsourcing.

Anförande nr 177

D a n i e l S o m o s (M): Det är självklart så att när den här upphandlingen går ut och ska göras om så kommer det så klart att göras en utvärdering. Personligen tycker jag kanske att det är lite för tidigt att kunna göra rätt bedömning. Siffran 100 miljoner har vi hört tre gånger men fortfarande har vi inte hört något underlag för den. Jag tycker att när man talar om kostnader i detta fall så är det viktigt att tänka på att man dels har höjt lägstanivån på många ställen, vilket har kostat pengar, men också att det kanske har funnits många kostnader som man inte har känt till tidigare eller som man inte hade en prislapp på, till exempel när datalärare jobbade över och så vidare.

Många av de praktiska problem du också nämnde, som rektorer som godkänner många licenser och så vidare, är problem man jobbar med att lösa. När det gäller det sista du nämnde är det trots allt så att när folk installerar applikationer till höger och vänster leder det ofta till problem och virus, så det måste ofta finnas en process, antingen internt på skolan eller via Volvo IT som det är nu.

Anförande nr 178

A n n M a r i E n g e l (V): Nu är det inte första gången jag tar upp den här frågan, och varje gång får jag höra att det är för tidigt. Men det har gått ganska lång tid nu, och det är kanske dags att man tittar på vad detta ledde till. De här kostnaderna är en sammanräkning av de kostnader som skolorna har uppgett att de har i merkostnad mot vad de hade tidigare, trots att de upplever att de har fått det sämre. Många har fått hälften så många datorer, och de har inte längre någon personal i skolan som sköter det här.

Om man nu försummade att göra en analys innan man gjorde upphandlingen, vilket jag tycker är lite uppseendeväckande, är det väl ändå dags att man gör det nu? Det är väl lite för sent att göra det när den har gått ut, eller hur?

Anförande nr 179

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ett skäl till den stora upphandlingen var ju att staden började få allt större problem med program som var uppfunna och utvecklade här i Stockholms stad och som inte talade med varandra. Vi hade problem med virus, eftersom folk kunde ladda ned i stort sett vad som helst i sina datorer. Det fanns en mängd problem som naturligtvis också skapade stora kostnader.

Ett problem, tycker jag nu så här i efterhand, är att vi faktiskt inte då visste vad kostnaderna var, som Daniel Somos var inne på. Det går inte att säga om det har blivit billigare eller dyrare, för det fanns inga ordentliga analyser av vad saker och ting kostade.

I dag är det 10 procent fler datorer i våra skolor än innan GS-IT infördes. I höst, under nästa läsår, kommer vi att gå över till trådlösa nätverk i samtliga våra grundskolor. Det är självklart så att det här har inneburit att saker och ting har blivit bättre, framför allt på de skolor som nästan inte hade gjort några investeringar alls.

Anförande nr 180

A n n M a r i E n g e l (V): Det är väl kanske det som skulle ingå en analys – att se om det har blivit bättre eller inte. I min värld är det naturligt att man tittar på vilka kostnader man har *innan* man gör en upphandling på 550 miljoner så att man kan se om det är en bra prisbild på det man ska handla upp. Men så är det inte om man tycker att man har väldigt bråttom att lägga ut en verksamhet. Den analys som gjordes visade att det skulle vara bra för staden om man samordnade IT-verksamheten. Och även jag förstår att man har väldigt många olika program och så. Men det finns ingen analys gjord av vad det skulle innebära att outsourca verksamheten och ha all support i Göteborg.

Det är inte så att de flesta skolor har fått fler datorer. Det är bara att fråga dem hur det ser ut och hur det ser ut i andra förvaltningar och bolag i staden. Men det är som sagt ingen idé att vi diskuterar detta, utan jag tycker att det faktiskt är en skyldighet för majoriteten att se till att det görs en grundlig analys av det här med alla papper på bordet.

Anförande nr 181

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Bara några korta ord angående Volvo IT-upphandlingen: Miljöpartiet ställer sig helt och hållet bakom vad majoriteten vill, utan några reservationer, men jag vill ändå ta fram vår tveksamhet.

Nu lägger man ut allt det här jobbet på en firma som inte ens finns på skolan. För någon timme sedan diskuterade vi problemet med ungdomsarbetslösheten. Min erfarenhet av unga människor är att de vill ha jobb. Det har vi pratat om. En sådan grupp är till exempel unga människor som har olika funktionshinder. Det finns, kan jag lova er för jag har själv träffat en hel del av unga människor, som har till exempel Aspergers syndrom som blir jätteduktiga på datorer. Att kunna anställa sådana unga människor som går och lär sig och som kan datorer och som skulle kunna vara en fantastisk möjlighet och service för skolorna, det blir helt uteslutet när man binder upp sig på det här viset med sådana här avtal.

Därför vill jag bara säga att visst, självklart ska vi ha datorer, och en dag hoppas jag själv att det ska finnas en bärbar dator för varje elev, för det är någonstans där vi måste hamna till slut. Det är ett verktyg som vi alla behöver, precis som papper och penna, det är inget konstigt med det, men vi ska inte binda upp oss på stora företag som kommer att behärska hur skolorna ska ha det med sina datorer.

Anförande nr 182

A n n M a r i E n g e l (V): Jag ska inte förlänga debatten. Jag ska bara yrka bifall till vårt förslag!

§ 22 Strategi för elbilar och laddhybrider (utl. 2011:60)

Anförande nr 183

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): God kväll, kära fullmäktige! Fru ordförande! I förra veckan invigdes de tre första av stadens nya moderna elbilar. I dag antar vi här i fullmäktige förhoppningsvis stadens strategi för elbilar och laddhybrider. Det här är startskottet på en stor satsning på den nya generationens miljöbilar i Stockholm.

Den nya generationens miljöbilar – vi pratar om bilar som släpper ut extremt lite växthusgaser, inga avgaser, färre partiklar och knappt något buller alls – är en helt ny era i stadens bilanvändande och i stadens bilism på gator och torg. Målet är förstås inget mindre än att vara en av världens absoluta miljöbilsstäder. Siktet är inställt på 2030, inte minst med tanke på vår vision, men också eftersom 2030 är det år då regering och riksdag har sagt att vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta i Sverige.

Utmaningen i det här är förstås att kombinera stockholmarnas behov av att åka bil med att bygga en hållbar miljonstad. Jag menar att det går. Nästa år kommer också regeringens supermiljöbilspremie att implementeras, men vi ska förstås lokalt här i Stockholm vara ett föredöme både som kommun och som invånare i kommunen. Det är därför vi nu antar en strategi för elbilar och laddhybrider.

I denna strategi ingår bland annat att titta på infrastrukturen, att röja undan hinder för att bygga laddstolpar för att parkera elbilar och att se till att det finns en öppen och användarvänlig betalning. Det ingår att se till att laddstolpar fortsätter att byggas och optimeras utifrån hur de används. Det är inte många som känner till det, men tittar man och jämför med städer och regioner i Norden så är Stockholm redan i dag ledande när det gäller möjligheter att ladda sin elbil.

Självklart ska rätt el användas. Vi ska fortsätta leda utvecklingen genom att vara aktiva i olika EU-projekt i staden. Staden ska aktivt arbeta för att inventera och implementera nya former av incitament för den nya generationens miljöbilar. Vi ska också verka för att staten förstärker incitamenten för miljöbilar även fortsättningsvis. Vi ska också, sist men inte minst, ha en förmånlig eller till och med avgiftsfri parkering i Stockholm Parkerings anläggningar.

En stor och viktig del av stadens miljöbilsarbete utgörs också av att man nu koordinerar en nationell satsning på upphandling av elbilar med 300 organisationer som är med och upphandlar uppåt 6 000 bilar. Det finns också med i den här strategin.

I Stockholm ska vi bygga staden så att vi behöver bilen så lite som möjligt; jag håller med om det. Vi ska vara en stad där rekordmånga cyklar och åker kollektivt, men många stockholmare måste av olika anledningar åka bil, och det respekterar jag och majoriteten. Det ska vi också utgå från när vi planerar staden och utformar politiken.

Vi menar allvar med våra satsningar på en bättre och miljövänligare bilism i Stockholm. Det var också ett fokus när vi presenterade budgeten för 2011 med en satsning på just miljöförvaltningens miljöbilsprojekt.

Kära fullmäktige! Nu börjar arbetet med att se till att så många stockholmare som möjligt köper elbil i stället för att köpa en fossilbil. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 184

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ordförande, fullmäktige! Miljöpartiet har gått i bräschen för miljöbilssatsningar i Stockholm tidigare och fortsätter att göra det. Vi har varit med och drivit på de miljöbilssatsningar som har varit, och Stockholm har varit en föregångare på miljöbilsområdet.

Men det senaste året har miljöbilarna tappat kraftigt i marknadsandelar i Stockholm. Den miljöbilsdefinition som finns har inte uppdaterats tillräckligt snabbt för att vara pådrivande på marknaden. De styrmedel som finns för att se till att marknadsandelarna hålls eller ökar har inte varit tillräckligt kraftiga, och den supermiljöbilspremie som är aviserad har Transportstyrelsen sågat redan innan den har införts.

Självklart ska de bilar som körs i Stockholm vara av främsta tänkbara teknik med så låga utsläpp som möjligt. Det är bra att det skapas en strategi för detta. Elbilar är så klart en del av framtidens fordonsflotta. Inte minst viktigt är det att Stockholm som stor upphandlare och aktör kan vara med och medverka till detta och ställa krav på billeverantörerna. Därför ställer vi oss bakom de huvudsakliga delarna i den här strategin för elbilar och laddhybrider.

Men, och det finns ett stor ”men”: Elbilar löser varken trängseln på Stockholms gator eller de förändringar i transportsystemet som är nödvändiga för oss som bor och verkar här för att vi ska kunna transportera oss effektivt i framtiden. En laddhybrid eller elbil tar lika mycket plats på Stockholms gator som andra bilar. Jag åkte i dag på en busstur ordnad av Bussbranschen som visade hur det var att åka turistbuss i Stockholm. Ett av problemen var just att det var trängsel med privatbilar, och då spelar det nog inte någon roll om det var en elbil eller om det var en av de riktigt gamla och smutsiga bränsleslukarna.

Att alla har sin egen bil i framtiden är inte hållbart. Jag saknar en kommunal elbilspool. Jag vill också, precis som i Miljöpartiets förslag, att när staden tar fram en parkeringsstrategi ska också elbilar finnas med. Då måste vi se över detta så att det finns med i ett helhetstänk. Var ska Stockholms bilar stå parkerade och hur ser vi på helheten när det gäller elbilar i Stockholms trafikapparat?

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag till beslut!

Anförande nr 185

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag tackar dig, Emilia, för att du i huvudsak är ganska positiv till detta ärende. Jag har läst er reservation med stort intresse, och jag tror att ni tänker rätt och vill rätt. Men samtidigt är ni där och pillar och vill att kommunen ska sköta saker som företag faktiskt kan sköta bättre. I dag finns det åtminstone mig veterligen, det finns säkert flera, två utmärkta företag som arbetar just med att ha en kommersiell bilpool. Vi har City Car Club och vi har

Bilpool.nu som två exempel som just har miljöprofilerade bilar som man delar på på kommersiell basis. Att kommunen ger sig in i den branschen och börjar konkurrera med dem är osunt och inte speciellt sjyst. Det är också att faktiskt ta initiativet från de marknadskrafter som kan leda till en effektivisering och till att detta sprider sig ännu mer. Därför tycker jag att det är fel och att ni ska tänka om där.

Om det är trängsel på gatorna så kan vi bygga en och annan ny gata, eller hur?

Anförande nr 186

E m i l i a H a g b e r g (MP): Ett av de mest effektiva sätten att minska trängseln på Stockholms gator är att införa trängselskatter på Essingeleden, så jag hoppas att detta förekommer eventuella nya, stora motorvägar här utanför. Det vore mycket mer effektivt. Att använda parkeringsstrategier för att styra trafiken är också väldigt effektivt.

När det gäller bilpooler så vet jag, precis som du säger, att det finns flera bilpooler. Det systemet måste utökas i Stockholm. Här handlar det framför allt om att använda de elbilar som Stockholms stad köper in, att de också kan användas på tider som inte kommunen använder dem, så att Stockholms medborgare kan ha nytta av dem. Då används de mer effektivt, och det är ett sätt att minska behovet av egna bilar för enskilda personer.

Anförande nr 187

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Det här med miljöbilar har varit bra i någon mening i retoriken, men jag har alltid misstänkt att det egentligen inte är bara det som Miljöpartiet talar om, utan Miljöpartiet är emot att folk kör omkring själva och har egen frihet och åker omkring i bilar och inte stoppas av politiken. Det kryper ju fram här också när Emilia Hagberg säger att en miljöbil tar lika mycket plats som en annan bil och vi måste fortsatt vara emot bilar. Det spelar ingen roll om de släpper noll eller intet eller till och med bidrar till en bättre miljö. Bilar är Miljöpartiet emot.

Det är någon själslig klåda som gör att ni vill stoppa människor från att köra bil och ha en frihet och kunna ta sig dit man vill. Det största laddstolpsbygget här i Stockholm har Miljöpartiet överklagat i tre år. 200 laddstolpar har blivit försenade i det största projektet i Stockholm i Högalid på grund av att Miljöpartiet överklagar. Man jobbar emot miljön bara för att man har själslig klåda för att man är emot bilar, och det är fel.

Anförande nr 188

E m i l i a H a g b e r g (MP): Det verkar vara en själslig klåda att vilja ta upp Högalidsgaraget vid varje debatt i fullmäktige. Högalidsgaraget var överklagat inte på grund av att det fanns laddstolpar där eller något annat som gynnade miljöbilar, utan för att det var ett osedvanligt dåligt placerat parkeringsgarage.

Stockholms gator, Stockholmstrafiken och Stockholms utrymme måste användas på det mest effektiva sättet, och det är inte att varje person kör runt med sin egen bil, vare sig det är en elbil eller något annat. Det är vad vi tycker. Sedan kommer det

alltid att behöva föras fram varutransporter och även personer som använder bilar, och det är vår ståndpunkt nu och även framöver. Jag har inte sagt något annat från den här talarstolen.

Anförande nr 189

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Vi vill att Stockholm ska bli en modern miljöhuvudstad med bra kollektivtrafik, utbyggd båttrafik, effektiv yrkestrafik och en begränsad privatbilism. Vi vill ha en trafik som är baserad på förnybar energi som biogas och miljövänlig el. Men det är en lång väg dit, inte minst med högeralliansens politik. Det kan ta både en och två bilgenerationer.

Därför måste vi ha en lösning också för övergångsperioden, och vi tycker därför att det är bra med en strategi nu för elbilar i Stockholm av alla slag, både yrkestrafik och privatbilism. Men energin är oförstörbar, och olika bränslen kan omvandlas till varandra. Ibland verkar det som om majoriteten glömmer bort detta. I botten av allt detta ligger energikrisen och väntar om vi inte gör något åt energiåtgången totalt sett. Vad vi kör på spelar då ingen roll.

Oavsett energiform är privatbilismen alltså ett problem. Det är inte rimligt att långsiktigt hålla på och transportera enstaka personer i en massa bilar när det finns bättre sätt att göra det på. Långsiktigt sett är elbilar för privatbruk därför inte en särskilt bra lösning, för de drar för mycket energi. Den så kallade Förbifart Stockholm leder inte bara till fortsatt trängsel; den leder också till ökad energiförbrukning och till mer koldioxidutsläpp och till sämre kollektivtrafik än vi annars kunnat ha.

För den nu kommande generationen av bilar är det dock bra med en strategi som ser till att också privatbilarna under en övergångsperiod använder klimatneutrala och miljövänliga energikällor. Men det ska vara bra miljöval. Det ska vara vattenkraft med omprövade vattendomar med fisk- och djurvägar och tappningsregler som bibehåller en del av den biologiska mångfalden. Det har vi inte nu, och det kan vi hjälpa till att se till att det blir, tycker jag.

Andelen förnybart bränsle i bilarna ska vara minst 95 procent, och man ska se till att kraven på miljöbilar successivt skärps. Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Sedan kan jag inte låta bli att kommentera Per Ankersjös syn att det alltid är bättre med företag. Den första bilen gjordes för etanoldrift. Den köptes upp och konverterades till bensinbil, därför att det var mycket mer lönsamt för företagen. Det finns elbilar som har köpts upp och lagts ned, därför att det inte var bra för bilismen i övrigt och vinsterna i den delen av sfären att man hade elbilar. Precis som du säkert också vet har också sätt att producera energi för bilar med annat än bensin också köpts upp och lagts ned, därför att bränslemarknaden ville satsa på bensin.

Så nog behövs det statlig styrning för att få detta att fungera!

Anförande nr 190

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag vill tacka även dig, Stellan, för att du i grund och botten har en positiv ton i detta ärende. Det tycker jag är trevligt.

Jag kan inte låta bli att ta chansen att debattera bilar och miljöbilar med dig och Vänsterpartiet. Det är ju det här med att ni ställer bilen mot allting annat hela tiden. Jag tror inte att alla kommer att sitta och puttra runt i bilar i framtiden. Jag tror faktiskt inte att så många som i dag kommer att göra det heller, oavsett hur miljövänliga de är, detta av olika skäl. Jag hoppas att vi kan bygga en tät och bra stad som gör att man tycker att det är trevligt att både gå, cykla och åka kollektivt i stället.

Det är min inriktning, men jag vill också att vi ska en gemensam förståelse för att det finns människor som ibland tvingas ta eller väljer bilen av olika skäl. Det kan handla om allt ifrån att man har bakluckan full med verktyg till att man har barn som man vill hinna hem till innan läggdags eller att man har ont i ryggen eller vad det kan vara. Jag tycker inte att vi ska lägga oss i det. Däremot kan vi på olika sätt se till att det är attraktivare att göra andra saker. Bilen kommer dock att finnas, och då ska den vara så miljövänlig som möjligt.

Anförande nr 191

S t e l l a n H a m r i n (V): Det enkla svaret är väl det att energibristen kommer att göra att bilkörning blir så oerhört dyr så att det inte ens kommer att finnas bilar för Förbifart Stockholm om den någon gång skulle bli färdig. Då kostar säkert bensinen 20–25 kronor litern. Jag skulle vilja se hur många vi är som då sätter oss och kör bil där.

Jag har själv bil. Jag tycker att det är jättekul att köra bil. Det är jätteskönt att åka på landsbygden och lyssna på P1 och ha det trevligt, men det är ingen mänsklig rättighet att köra bil. Vi måste, även om vi tycker om det, också för vår egen del fundera över vad som är rimligt att göra i den värld vi har framför oss. Att åka omkring i privatbilar i Stockholms innerstad tycker inte vi är rimligt. Kostnaden för alla dem som inte har bil och alla dem som inte har körkort och alla dem som vill gå och cykla är alldeles för stor, så vi måste fundera lite för egen del också vad som är rimligt att göra, även om vi tycker att det är kul.

Anförande nr 192

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Som sagt: En av de stora utmaningarna på klimat- och miljöområdet är att minska utsläppen i vägtrafiken, inte minst på privatbilsidan. Det är ett nästan hundra procentigt oljeberoende. Vi är också i olika sammanhang gemensamt överens om att Stockholm ska vara ledande och gå före på det här området.

Ska vi visa att vi går före med att bygga långsiktig hållbarhet så behöver vi framsteg. Vi har gemensamt tagit beslut om att ta fram en elbils- och laddhybridsstrategi, och vi har det dokumentet här. Det är bra. Det är definitivt en teknik som kommer att tillhöra framtiden.

Vi behöver göra mycket från kommunens och stadens sida för att driva denna utveckling. Vi ska använda parkeringsinstrumentet. Vi ska underlätta laddmöjligheter, och vi måste använda upphandlingsinstrumentet och köpa in den här typen av teknik och bilar.

Men det är oroväckande att miljöbilsförsäljningen sjunker i Sverige och i Stockholm – mer i Stockholm län än i övriga landet. Den har gått ned från 40,5 procent till 31,3 procent på ett års basis, så det är oroväckande. Framför allt är det tyngre och större dieselbilar som ökar sina marknadsandelar, vilket är illa, inte minst för luftkvaliteten.

Nu har vi det här dokumentet och den här strategin. Det är bra. Vi socialdemokrater är i huvudsak för, men som sagt: Det viktiga är inte vad det är för text och ord vi har på pränt utan att vi går från ord till handling. Vi socialdemokrater ser fram emot ett konstruktivt samarbete på detta område.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 193

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fack även till dig, Mikael, för en i grund och botten väldigt positiv ton och inställning till förslaget!

Jag kan skriva under på mycket av det du sade. Det finns ett stort behov av att se till att vi får en miljövänligare bilflotta i Stockholm och hela Sverige, och det är därför jag också undrar lite, och det kan du få tillfälle att utveckla, varför ni i er reservation är så konsekvent emot att använda en aktiv parkeringspolitik för att gynna inte bara elbilar utan fler tekniker. Ni har också tagit bort att-satsen om att successivt se om vi kan hitta nya sätt att gynna och nya incitament för att skaffa den nya generationens miljöbilar. Det kan ni gärna få utveckla. Det vore intressant, för det rimmar rätt illa med det du säger.

Jag kan också säga att visst, på sina håll har en viss del av miljöbilarna förlorat mark mot dieselbilar. Det tycker jag är allvarligt, för det innebär stora partikelproblem, inte minst, och det är dessutom inte hållbart i framtiden. Jag tror därför att de som har köpt den här typen av bilar kommer att känna sig lurade i framtiden.

Anförande nr 194

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Vi behöver använda en lång rad instrument. Snarare är det väl Centern som behöver svara på några frågor. Du har i flera sammanhang uttryckt att du är skeptisk mot statlig styrning. När vi ser förslaget på den så kallade supermiljöbilspremien har som tidigare sagts Transportstyrelsen sågat den som ineffektiv, så det ger kanske sin förklaring. Vi behöver offentliga insatser för att driva utvecklingen och stimulera marknaden också på det här området.

Anförande nr 195

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag ska fatta mig kort. Jag förstod inte riktigt din kritik av supermiljöbilspremien. Supermiljöbilspremien är ett sätt att faktiskt, precis

som den upphandling vi har i Stockholms stad nu, se till att kicka igång en marknad som behöver komma igång för att framför allt få ned priserna på den här typen av ny teknik som är ganska dyr än så länge. Det är en ganska viktig del, tycker jag.

Dessutom, vilket jag skulle säga eftersom jag inte hann med, så har regeringen nu gett ett besked ifrån Andreas Carlgren och Anders Borg när det gäller förmånsbeskattningen, där biogasbilar kommer att gynnas även framgent, vilket jag tror är en väldigt tydlig och viktig signal för framtida bilköpare så att man väljer dem i stället för de dieselbilar och andra otrevliga bilar. De kan i och för sig vara trevliga också, men biogasbilar är desto bättre.

Det är en typ av statlig intervention som jag tycker är bra, det vill säga att man tar ut lite mindre skatt. Det tycker jag som borgerlig liberal är helt okej.

Anförande nr 196

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Du bad mig utveckla min kritik mot supermiljöbilspremierna. Det är inte bara jag som är kritisk, utan Trafikverket, Energimyndighet och Transportstyrelsen är också kritiska, bland annat för att det bara gäller privatbilar. Det är 40 000 kronor som ska ges i subvention, medan merkostnaden för en sådan här bil ligger mellan 100 000 och 200 000 kronor. Frågan är om den kommer att användas över huvud taget.

Dessutom ska den nå 5 000 bilar, medan vi har över 4 miljoner bilar i riket. Det är alltså ingenting. Transportstyrelsen, regeringens eget organ, säger att den direkta effekten av en supermiljöbilspremie blir begränsad.

Det säger man, och om man översätter detta diplomatiska språk från regeringens eget organ till normal svenska så blir det: Effekten är helt obefintlig. Detta är bara en floskelåtgärd.

Anförande nr 197

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag håller inte med om din beskrivning av supermiljöbilspremierna. Jag tror att den kommer att betyda mycket framför allt tillsammans med andra signaler och det är det som gör att man kan kicka igång en produktion hos tillverkarna av de här bilarna. Det gäller att skicka så många signaler som möjligt om att det är den här typen av ny miljöteknik i bilarna som vi vill se i framtiden. Där tror jag att supermiljöbilspremierna är en viktig signal bland andra. Andra signaler kommer just från den strategi som vi antar här i kväll och den upphandling som miljöförvaltningen mycket kompetent leder just nu med att köpa upp 6 000 bilar åt 300 olika organisationer.

Många bäckar små kommer att göra en boom som kommer om några år, och det visar sig också inte minst för att det är många tillverkare som just nu håller på att sätta igång produktion. Det gäller inte minst det halvsvenska märket som numera är mer kinesiskt som kommer med en ny modell nästa år.

Ordningsfråga

Anförande nr 198

R e b e c c a A d a m i (MP): Nu gör jag en liten kupp här. Jag tänker inte prata så mycket om elbilar. På förra mötet var det samma sak: en otroligt viktig motion som kommer upp som nästa punkt, om romers mänskliga rättigheter i Stockholms stad. Vi ville inte ha bara fem minuter på oss att diskutera den frågan, och vi vill inte ha det i dag heller. Det visar väldigt tydligt vad man prioriterar här.

Vi behöver mycket längre tid för den debatten, och jag kommer att stå här och prata om elbilar och inte alls om elbilar tills vi bestämmer att vi tar den här motionen nästa gång och får mer tid!

Anförande nr 199

O r d f ö r a n d e n : Det där var egentligen en ordningsfråga. Det var inte ett inlägg i debatten kring strategi för elbilar och laddhybrider.

Anförande nr 200

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Jag instämmer i vad ordföranden säger, att ska vi börja filibustra i ärenden så hamnar vi någon helt annanstans i det här.

Ordföranden sade redan förra gången när klockan var ungefär 21.53 att vi skulle köra en motion. Sedan gav hon med sig för den gången men sade att nästa gång skulle vi köra. Beräkningen var att vi skulle köra flera motioner i kväll, men på grund av eller tack vare att ni ville diskutera andra frågor så pass mycket längre har ni själva bidragit till att vi har dragit ut på tiden.

Antalet motioner ökar hela tiden, och någon gång måste vi också få möjlighet att beta av några av dessa. Jag stöder ordföranden helt i att vi ska köra en motion, även om klockan blir över 22.00.

Anförande nr 201

O r d f ö r a n d e n : Jag vill bara till fullmäktige säga att vi under de två tidigare fullmäktige varit väldigt snälla från presidietts sida och slutat 21.50 en gång och strax före 22.00 den senaste gången. Den senaste gången var det faktiskt på begäran av motionären.

Eftersom antalet ärenden ökar har vi sagt att vi tänker köra en motion till. Nu släpper jag upp Ann-Margarethe Livh i denna ordningsfråga, och därmed hoppas jag att debatten i den är avslutad.

Anförande nr 202

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Eftersom jag tror att ordföranden miss-tänkte att jag skulle ställa till gräl vill jag säga att jag naturligtvis inte tänker bråka den här gången. Det tänker jag inte göra, men jag tänker säga till dig, Berthold, att du faktiskt har väldigt fel, för ni drog ned på antalet fullmäktigemöten, och det gör för oss i oppositionen att vi får mindre tid att debattera och vi får mindre utrymme för den demokratiska debatten. Det vi debatterar i det här rummet är det enda som stock-

holmarna faktiskt hör och ser när vi debatterar olika frågor, eftersom alla andra nämnder utom stadsdelsnämnderna är stängda. Därför tycker jag faktiskt att man måste lyssna på oss när vi vill ha viktiga motioner diskuterade!

Anförande nr 203

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att det är fullständigt häpnadsväckande att vi har ett program med ett antal inplanerade fullmäktigemöten som uppenbarligen inte räcker till för att hinna med motioner. Sedan går flera upp och mästrar fullmäktige för att man pratar för mycket och för länge och till och med råkar ta upp ordningsfrågor.

Nu är klockan 22.00 och då ska vi sluta. Det är många som har jobb att sköta i morgon bitti. Ordföranden har fått för sig att det till varje pris ska tas en motion just i kväll. Vi får kolla med fullmäktige. Vi kan begära votering om frågan, tycker jag, för nu är klockan 22.00. Många har snart saker att göra, och även om ordföranden kan ta sovmorgon i morgon så kanske inte alla kan det.

Anförande nr 204

O r d f ö r a n d e n : Även motionären tycker att det är okej att debattera detta i kväll, även om det är under protest. Vi har två gånger tidigare också slutat tidigare än vad vi skulle, så därför tyckte vi från presidiet att vi skulle köra den här motionen.

Anförande nr 205

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Jag yrkar på minoritetsbordläggning av resten!

Jag borde kanske ha yrkat på minoritetsåterremiss, men det är samma sak som menas: att vi ska kunna ta en seriös diskussion om motionerna och inte hålla på och hafsa igenom dem i trötthetens tecken.

Anförande nr 206

O r d f ö r a n d e n : Låt mig bara säga så här: Vi har största förståelse för att man inte ska hafsa igenom en behandling av motioner, men vi aviserade också när vi började kl. 18.00 i dag att det är väldigt många ärenden som ska fram före sommaruppehållet. Vi kommer att titta på planeringen för de två kommande sammanträdena inom de närmaste dagarna. Vi aviserade också att vi eventuellt kommer att ha överläggningar med gruppledarna om de tidsscheman vi har för de kommande två sammanträdena för att kanske göra ändringar i detta tidsschema för att vissa ärenden måste fram.

Det är den bistra verkligheten. Eftersom det är väldigt mycket hårda ord i den här frågan ska jag bara säga att vi alla har ett ansvar för att ärendena behandlas i fullmäktige på ett bra och korrekt sätt. Jag tycker också att inte bara presidiet utan alla i salen har ett ansvar för att behandlingen av frågorna kommer framåt. Jag tror att alla känner det ansvaret.

Men jag känner också att det har varit ett sätt att opponera sig i kväll som jag hoppas att vi inte ska behöva uppleva en annan gång. Jag känner att det finns en viss tråkig stämning som har visats när vi i presidiet ändå vill gå framåt.

Jag vädjar ändå till er att försöka ta den här motionen i dag. Jag kan bara säga att jag inte vill att det ska bli en sådan här tråkig stämning i fullmäktige.

Går inte det får vi väl i så fall backa från presidiets sida och säga att vi återkommer kring tidsschemat och med schemaläggningen inför de två kommande sammanträdena. Då kanske vi också redan nu ska säga att fullmäktige måste vara beredda både att börja tidigare och hålla på senare. Vi återkommer som sagt var till gruppledarna.

Med dessa ord vill jag säga att vi inte kommer in på denna motion om Stockholms stad som föredöme i Europa för att stärka romernas mänskliga rättigheter, men jag vill att vi alla tänker på det ansvar vi har för planeringen och även hur vi gör och går in på frågorna under fullmäktige.

Anförande nr 207

A b e b e H a i l u (S): Jag hoppas att ni nästa gång säger till oss innan så att man vet. Jag vaknar klockan 04.00 och börjar 05.00 och tar folk till jobbet med tåg. Hade jag vetat skulle jag ha tagit tjänstledigt eller semester. Det är orättvist att skylla allt på oss.

Anförande nr 208

O r d f ö r a n d e n : Vi har inte skyllt på er, utan vi säger att vi har ett gemensamt ansvar för att vi kommer fram i behandlingen av frågorna.

Jag har förstått att debatten därmed är avslutad. Kan fullmäktige bordlägga resterande frågor på föredragningslistan? Frågan är med ja besvarad, och jag förklarar därmed sammanträdet för avslutat.